

ผลการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยที่มีผลต่อความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัย

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
ตุลาคม 2554

ผลการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยที่มีผลต่อความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัย

ปริญญาบัตร
ของ
สุจิตราภา ชัยจำรัส

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

ตุลาคม 2554

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผลการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยที่มีผลต่อความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัย

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
ตุลาคม 2554

สุจิตราภา ชัยจำรัส. (2554). ผลการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยที่มีผลต่อความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัย. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม: รองศาสตราจารย์ ดร.สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์, รองศาสตราจารย์ ดร.บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์.

การศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับความมั่นใจในตนเองโดยรวมและแยกเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านการแสดงออกอย่างเปิดเผย ด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม ด้านความภูมิใจในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยก่อนการจัดประสบการณ์และระหว่างการจัดประสบการณ์ในแต่ละช่วงสัปดาห์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นเด็กปฐมวัย อายุ 4 - 5 ปีที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 ของโรงเรียนบ้านโคกกองดอนทองวิทยา สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาการประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 จังหวัดชัยภูมิ ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 25 คน ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยเป็นเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 วัน วันละ 40 นาที รวมทั้งสิ้น 32 ครั้ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แผนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยและแบบสังเกตความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัย จำนวน 12 ข้อ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างพฤติกรรมกับจุดประสงค์เป็น 1.00 ทุกข้อ และมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ .42 ถึง .85 และมีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.981 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำสองทาง (Two - Way Repeated - Measures ANOVA), หาค่า Partial η^2 และใช้ Bonferroni เปรียบเทียบรายคู่แบบวัดซ้ำ

ผลการวิจัย พบว่า เด็กปฐมวัยก่อนการจัดการเรียนรู้และระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยในแต่ละช่วงสัปดาห์ มีความมั่นใจในตนเองโดยเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .05$ ทั้งโดยรวม ($F = 131.88$) ด้านการแสดงออกอย่างเปิดเผย ($F = 128.49$) ด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม ($F = 86.14$) และด้านความภูมิใจในตนเอง ($F = 80.49$) โดยการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยส่งผลต่อความมั่นใจในตนเองโดยรวมร้อยละ 85% ($\eta^2 = .85$) และส่งผลต่อความมั่นใจในตนเองรายด้านร้อยละ 84.0, 78.0, และ 77.0 ตามลำดับ

THE EFFECTS OF CHILDREN AS RESEARCHERS LEARNING MANAGEMENT
ON PRESCHOOL CHILDREN'S SELF - ASSURANCE

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Early Childhood Education
at Srinakharinwirot University

October 2011

Sujittrapa Chaijumras. (2011). *The Effects of Children as Researchers Learning Management on Preschool Children's Self-Assurance*. Master thesis, M.Ed. (Early Childhood Education). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Assoc.Prof.Dr.Sirima Pinyoanuntapong, Assoc.Prof.Dr. Boonchird Pinyoanuntapong.

The purposes of this study were to investigate and compare the level of self-assurance in general and in individual areas of the open expression, the adjustment to the environment, and the self - esteem of preschool children before and during the period of children as researchers learning management in each week. The sample was 25 preschool children, with 4-5 years of age, of kindergarten 2 at Ban Khokkongdonthongwitthaya School under Chaiyaphum Primary Educational Service Area Office 1 in Chaiyaphum Province, in the first semester of 2011 academic year. They were selected by purposive sampling. The experiments with children as researchers learning management were carried out 32 times within the period of 8 weeks - 4 days per week and 40 minutes per day. The instruments used in this research were children as researchers learning plans and observation form of 12 items for self - assurance of preschool children with the index of consistency (IOC) between behaviors and objectives of 1.00 for all items, the discrimination of individual items from .42 - .85, and the reliability for the whole paper of 0.981. The data were statistically analyzed by two - way repeated - measures ANOVA, Partial η^2 , and Bonferroni's repeated pair comparisons.

The results of this study revealed that the means of self - assurance of preschool children before and during the children as researchers learning management in each week were different with statistical significance at the level of $p < .05$ both in general ($F = 131.88$) and in individual areas of the open expression ($F = 128.49$), the adjustment to the environment ($F = 86.14$), and the self - esteem ($F = 80.49$). The children as researchers learning management affected the self - assurance in general at 85% ($\eta^2 = .85$), and in the individual areas at 84.0%, 78.0%, and 77.0% respectively.

ปริญญาบัตร
เรื่อง
ผลการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยที่มีผลต่อความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัย
ของ
สุจิตราภา ชัยจรัส

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัย ให้นำเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)
วันที่.....เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2554

คณะกรรมการควบคุมปริญญาบัตร

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ประธาน

..... ประธาน

(รองศาสตราจารย์ ดร.สิริมา ภิญโญนนตพงษ์)

(อาจารย์ ดร.พัฒนา ชัชพงศ์)

..... กรรมการ

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์)

(รองศาสตราจารย์ ดร.สิริมา ภิญโญนนตพงษ์)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์)

..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร.สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญาโทฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยดีด้วยความกรุณาเป็นอย่างสูงจาก รองศาสตราจารย์ ดร.สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์ ประธานควบคุมปริญญาโท และรองศาสตราจารย์ ดร.บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์ กรรมการที่ปรึกษาปริญญาโทที่ได้ให้คำปรึกษาและกรุณาให้ข้อคิดข้อเสนอแนะเพิ่มเติมทำให้ปริญญาโทฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นและสำเร็จไปได้ด้วยดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.พัฒนา ชัชพงศ์ ประธานสอบปริญญาโท และอาจารย์ ดร.สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์ กรรมการสอบปริญญาโท ที่ให้ความกรุณาเสนอแนะเพิ่มเติมทำให้ปริญญาโทฉบับนี้สำเร็จไปได้ด้วยดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณา จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์สาขาการศึกษาปฐมวัยที่ได้กรุณาประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้และประสบการณ์ที่ดีมีคุณค่ายิ่งกับผู้วิจัย ทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในการศึกษาปริญญาโท และอาจารย์กมลลา ลำพูน อาจารย์ที่ปรึกษาในระดับปริญญาตรีที่มีส่วนในการสร้างพลังให้ลูกศิษย์ได้ก้าวเดินจนสำเร็จได้ด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณ ผศ.ดร.นพดล กองศิลป์ อาจารย์สอน ตรงเที่ยง ดร.ดารารัตน์ อุทัยพยัคฆ์ ที่กรุณาตรวจสอบพร้อมให้คำแนะนำเครื่องมือ อาจารย์ชยุตา พยุงวงษ์ อาจารย์ ธิติมา เรืองสกุล อาจารย์ศิวภรณ์ สองแสน ที่กรุณาตรวจสอบและให้คำแนะนำแผนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยในการทำงานวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโคกกองดอนทองวิทยาที่อำนวยความสะดวกในการทำวิจัยเป็นอย่างดี และขอขอบคุณนักเรียนชั้นอนุบาล 2 ที่ให้ความร่วมมือในการทำวิจัยครั้งนี้และขอขอบคุณเพื่อนนิสิตปริญญาโทสาขา วิชาการศึกษาปฐมวัยทุกท่านที่ให้กำลังใจ แก่ผู้วิจัยตลอดมา

ขอกราบขอบพระคุณเจ้าสิบเอกปฏิศักดิ์ ชัยจรัส นางกุหลาบ ชัยจรัส ที่ให้ความรัก ความห่วงใย ความอบอุ่นและกำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา

คุณค่าและคุณประโยชน์ปริญญาโทฉบับนี้ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดามารดา ที่ได้อบรมเลี้ยงดูให้ความรักความอบอุ่นและขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้วางรากฐานการศึกษา อันทรงคุณค่ายิ่งให้แก่ผู้วิจัย

สุจิตราภา ชัยจรัส

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	4
ความสำคัญของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย	6
สมมติฐานในการวิจัย	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
เอกสารงานวิจัยและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัย	9
พัฒนาการทางด้านสังคมของเด็กปฐมวัย	9
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัย	9
ความหมายของความมั่นใจในตนเอง	15
ความสำคัญของความมั่นใจในตนเอง	16
ลักษณะของเด็กที่มีความมั่นใจในตนเอง	16
การสร้างความมั่นใจในตนเอง	18
ปัจจัยในการส่งเสริมให้เกิดความมั่นใจในตนเอง	19
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัย	20
เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย	23
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย	23
ความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย	29
หลักการพื้นฐานของการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย	29
ลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย	30
กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย	30
ลักษณะกิจกรรมของการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย	33
บทบาทครูในการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย	34
ทักษะการเรียนรู้ของเด็กนักวิจัย	35
ผลการเรียนรู้ของเด็กจากรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย	37
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย	38

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย	43
การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง	43
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	43
การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ	44
แบบแผนการทดลองและวิธีดำเนินงาน	46
การเก็บรวบรวมข้อมูล	50
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	52
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	55
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	55
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	55
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	76
ความมุ่งหมายของการวิจัย	76
สมมติฐานในการวิจัย	76
ขอบเขตของการวิจัย	76
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	76
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	76
วิธีดำเนินการวิจัย	77
การวิเคราะห์ข้อมูล	78
สรุปผลการวิจัย	78
อภิปรายผล	79
ข้อสังเกตที่ได้จากการวิจัย	83
ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้	84
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัย	84
บรรณานุกรม	86

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ภาคผนวก	91
ภาคผนวก ก	92
ภาคผนวก ข	98
ภาคผนวก ค	118
ภาคผนวก ง	120
ประวัติย่อผู้วิจัย	124

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แบบแผนการทดลองการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย	47
2 วันและกิจกรรมที่ทำการทดลองและสังเกตการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย	47
3 ขั้นตอนแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย	48
4 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัยโดยรวม	56
5 การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนความมั่นใจในตนเอง ของเด็กปฐมวัยโดยรวม	57
6 การเปลี่ยนแปลงค่าเฉลี่ยความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัยโดยรวม	57
7 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนด้านการแสดงออกอย่างเปิดเผย ของเด็กปฐมวัย	59
8 การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนด้านการแสดงออกอย่างเปิดเผย ของเด็กปฐมวัย	59
9 การเปลี่ยนแปลงคะแนนด้านการแสดงออกอย่างเปิดเผย	60
10 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมของ เด็กปฐมวัย	62
11 การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม ของเด็กปฐมวัย	63
12 การเปลี่ยนแปลงค่าเฉลี่ยด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม	64
13 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนด้านความภูมิใจในตนเองของเด็กปฐมวัย	66
14 การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนด้านความภูมิใจในตนเอง ของเด็กปฐมวัย	67
15 การเปลี่ยนแปลงค่าเฉลี่ยด้านความภาคภูมิใจในตนเอง	68
16 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัด การเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยของด้านการแสดงออกอย่างเปิดเผย, ด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม และด้านความภูมิใจ ในตนเอง	70
17 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยของด้านการแสดงออกอย่างเปิดเผย ด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม และกลุ่มด้านความภูมิใจในตนเอง โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทางแบบวัดซ้ำ	72

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง

หน้า

- 18 การเปลี่ยนแปลงคะแนนค่าเฉลี่ยความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับ
การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยของด้านการแสดงออกอย่างเปิดเผย,
ด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม และด้านความภูมิใจในตนเอง
ในแต่ละช่วงสัปดาห์ 74

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 เส้นภาพแสดงการเปลี่ยนแปลงคะแนนค่าเฉลี่ยความมั่นใจในตนเอง ของเด็กปฐมวัย	58
2 เส้นภาพแสดงการเปลี่ยนแปลงคะแนนค่าเฉลี่ยความมั่นใจในตนเอง ของเด็กปฐมวัยด้านการแสดงออกอย่างเปิดเผย	61
3 เส้นภาพแสดงการเปลี่ยนแปลงคะแนนค่าเฉลี่ยความมั่นใจในตนเองของ เด็กปฐมวัยด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม	65
4 เส้นภาพแสดงการเปลี่ยนแปลงคะแนนค่าเฉลี่ยความมั่นใจในตนเองของ เด็กปฐมวัยด้านความภูมิใจในตนเอง	69
5 เส้นภาพแสดงการเปลี่ยนแปลงคะแนนค่าเฉลี่ยความมั่นใจในตนเองของ เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ในแต่ละช่วงสัปดาห์	75

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้บัญญัติสาระตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา

ซึ่งความมุ่งหมายในการจัดการศึกษาต้องเปลี่ยนไป เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งทางร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา ความรู้และคุณธรรมมีจริยธรรมและวัฒนธรรม ในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ในหมวด 4 มาตรา 22 การจัดการศึกษา ต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญ ที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพ (สิริมา ภิญาโณนนตพงษ์. 2545: ความนำ) การปฏิรูปการศึกษาจึงมีจุดมุ่งหมายหลักคือ การพัฒนา เด็กให้มีคุณภาพเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีจริยธรรมและวัฒนธรรมที่ดั่งาม การปฏิรูปนี้จะดำเนินการต่อไปและสำเร็จลุล่วงหรือไม่ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการไม่ว่าจะเป็น รัฐบาล ฝ่ายการเมือง บัณฑิตบุคคลครอบครัว กลุ่มคนสังคม องค์กรอาชีพต่างๆ สถาบันศาสนา รวมทั้งสถาบันการศึกษาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นต้น แต่ในที่นี้สิ่งที่สำคัญที่สุดจะต้องเกิดจากการ ร่วมกันคิดร่วมกันทำและร่วมกันแก้ไขปัญหาของทุกฝ่าย ทั้งทางด้านหลักการและแนวคิดในการ พัฒนาการเรียนการสอนของประเทศไทยอย่างจริงจังและจริงใจ เพื่อบังเกิดผลในทางปฏิบัติ เพื่อพัฒนาลูกหลานไทยในอนาคต ให้มีคุณลักษณะใหม่สอดคล้องตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. 2544: 1)

ทรัพยากรมนุษย์จึงเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาประเทศ (แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 พ.ศ.2550 - 2554) ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาชาติต้องเริ่มที่การพัฒนา คนด้วยการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ (พระราชวรมนู. 2543: 2) ฉะนั้นในการพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์หรือ “คน” นั้นจำเป็นจะต้องทำเป็นกระบวนการต่อเนื่องตลอดชีวิตทุกช่วงวัย นับตั้งแต่ อยู่ในครรภ์มารดา วัยทารก วัยเด็ก วัยทำงาน และวัยชรา โดยเฉพาะอย่างยิ่งวัยที่ควรได้รับการพัฒนา คือ ช่วงวัยเด็กตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 6 ปี อีริกสัน (Erikson; อ้างอิงจาก สิริมา ภิญาโณนนตพงษ์. 2545: 46 - 49) ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการทางบุคลิกภาพของ ซิกมันด์ ฟรอยด์ เชื่อว่า พัฒนาการทางบุคลิกภาพของเรานั้นอยู่กับการเปลี่ยนแปลงทางชีวภาพของร่างกาย ซึ่งแบ่งเป็น 5 ชั้น ตั้งแต่แรกเกิดจนถึงผู้ใหญ่ (สิริมา ภิญาโณนนตพงษ์. 2545: 42 - 45)

การศึกษาบุคลิกภาพจึงต้องคำนึงถึงลักษณะทางกายภาพ สุขภาพและทักษะในการใช้ ความสัมพันธ์ของระบบกล้ามเนื้อด้วย บุคลิกภาพทางด้านความสามารถในการคิดก็มีอิทธิพลต่อ พฤติกรรมของมนุษย์เช่นเดียวกับสุขภาพ และพฤติกรรมก็มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพของการของบุคลิกภาพ เพราะผู้ที่มีความสามารถในการคิดสูงย่อมที่จะเรียนรู้ได้ดีและสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม

ได้ดีกว่าผู้ที่มีความสามารถในการคิดต่ำ ดังนั้นบุคลิกภาพทางการปรับตัวมีอิทธิพลต่อบูรณาการแห่งบุคลิกภาพ เพราะว่าการเรียนรู้ของบุคคลนั้นขึ้นอยู่กับประสบการณ์สำเร็จในการแก้ปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ (ลักขณา สิริวัฒน์. 2544: 141 - 142; อ้างอิงจาก คาร์ล กุสตาฟ จุง) ที่มีความเชื่อเรื่องจิตใต้สำนึก เห็นว่าชาติกำเนิดเป็นจุดเริ่มต้นของบุคลิกภาพและพัฒนาการ บุคลิกภาพเริ่มจากการปฏิสนธิไปตลอดจนชั่วชีวิต ประสบการณ์ที่เกิดกับเด็กที่เกิดจากพัฒนาการของเด็กตั้งแต่แรกเกิดมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาบุคลิกภาพของแต่ละคน สภาพแวดล้อมความสัมพันธ์กับ พ่อ แม่ ครอบครัว บุคคลใกล้ชิด ล้วนมีความสำคัญต่อการพัฒนาบุคลิกภาพ บุคคลเหล่านี้จึงควรเปิดโอกาสให้เด็กได้ทดลองและลงมือทำ ลงมือปฏิบัติสิ่งต่างๆ อย่างอิสระและพยายามกระตุ้นให้เด็กทำกิจกรรมที่แสดงถึงความมั่นใจในตนเอง คอยให้กำลังใจ อดทนที่จะตอบคำถามที่อยากรู้อยากเห็นของเด็ก สิ่งเหล่านี้จะทำให้เด็กเกิดความคิดที่ดี มีความภูมิใจในความสามารถของตน กล้าคิด กล้าทำ กล้าตัดสินใจ กล้าแสดงออกในทางสร้างสรรค์มีความมั่นใจในตนเอง มีบุคลิกภาพและมีพัฒนาการทางบุคลิกภาพที่สมบูรณ์ขึ้นตามวัย

ความมั่นใจในตนเอง เป็นด่านแรกของความสำเร็จ บุคคลผู้ใดที่มีความมั่นใจฝังอยู่ในตัวแล้วบุคคลนั้นก็สามารถเริ่มก้าวที่สองต่อไปได้ ซึ่งสิ่งแวดล้อมก็สำคัญที่จะทำให้บุคคลมีความมั่นใจในตนเอง (กิติมา อมรทัต. 2539: คำนำ) ซึ่งสอดคล้องกับอีริกสัน (Erikson) ที่กล่าวว่า สิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อพัฒนาการของเด็ก ถ้าเด็กอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่มีความสุขก็จะทำให้เด็กมองโลกในแง่ดี มีความมั่นใจในตนเองและเกิดความไว้วางใจคนอื่น (ศุภสี ศรีสุคนธ์. 2539: 1; อ้างอิงจาก Erikson. 1975: 220 - 222) การส่งเสริมความมั่นใจในตนเอง ไม่อาจบอกกล่าวหรือสอนด้วยคำพูดแต่เพียงอย่างเดียว การปฏิบัติของครูทั้งการกระทำ คำพูด น้ำเสียง สีหน้าท่าทางที่แสดงต่อเด็ก และการจัดประสบการณ์ในแต่ละวันให้กับเด็ก จึงควรมีการส่งเสริมและพัฒนาบุคลิกภาพเพื่อให้เกิดความมั่นใจในตนเอง อีริกสัน (Erikson. 1963) โรเจอร์ (Roger. 1969) และมาสโลว์ (Maslow. 1970) กล่าวตรงกันว่า การพัฒนาความมั่นใจในตนเองของเด็กเกิดจากประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมที่เด็กได้รับ กล่าวคือ ถ้าประสบการณ์ทั้งหมดที่เด็กได้รับนั้นส่งเสริมให้เด็กมีความนึกคิดที่ดีเกี่ยวกับตนเองจนเห็นว่าตนเป็นคนมีคุณค่าเป็นที่ยอมรับของคนอื่น เด็กจะกล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออก และสามารถตัดสินใจในสิ่งที่ถูกต้องได้ด้วยตนเอง

ความมั่นใจในตนเองเป็นคุณลักษณะของบุคลิกภาพ ดังที่ สมิท (Smith) ได้ให้ความหมายไว้ซึ่งหมายถึง ความภูมิใจในตนเอง การยอมรับตนเองหรือความกล้าหาญของบุคคลที่จะเผชิญต่อเหตุการณ์ต่างๆ ความมั่นใจในตนเองจะมีในบุคคลใดมากน้อยเพียงใดนั้นสามารถพิจารณาได้จากความขัดแย้งระหว่างบุคคลกับความรู้สึก ถ้าความขัดแย้งเกิดขึ้นมากจะเป็นเหตุให้คนรู้สึกไม่มีคุณค่าไม่พึงพอใจในตนเอง เกิดความวิตกกังวล ขาดความมั่นใจ และชอบพึ่งผู้อื่นจนกลายเป็นคนขาดความมั่นใจในตนเอง (Smith. 1961: 185) กรมวิชาการ ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความมั่นใจในตนเองเป็นคุณลักษณะที่สำคัญยิ่งที่จะช่วยให้คนเราสามารถทำสิ่งต่างๆ ประสบความสำเร็จช่วยให้คนเรามีความเป็นตัวของตัวเอง กล้าคิด กล้าแสดงออก ปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ได้อย่าง

เหมาะสม ทำสิ่งต่างๆ ด้วยความมั่นใจยอมรับผลที่เกิดขึ้นด้วยความพอใจและภาคภูมิใจ สามารถเผชิญกับเหตุการณ์ต่างๆ และแก้ปัญหาด้วยความรู้สึกที่มั่นคง อันเป็นคุณลักษณะของผู้ที่มีสุขภาพจิตดี มีความสุขในการดำรงชีวิต (กรมวิชาการ. 2537: 1) ดังนั้นความมั่นใจในตนเองจึงเป็นคุณลักษณะสำคัญคุณลักษณะหนึ่งของการศึกษาต้องมุ่งพัฒนาเด็ก เนื่องจากเป็นคุณลักษณะที่ทำให้คนเราประสบผลสำเร็จในการทำสิ่งต่างๆ มีความเป็นตัวของตัวเอง กล้าคิด กล้าแสดงออก สามารถปรับตัวและเผชิญกับเหตุการณ์ต่างๆ ได้อย่างมีความสุขด้วยความรู้สึกที่มั่นคง

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับความหมายความสำคัญและลักษณะเด็กที่มีความมั่นใจในตนเอง ตลอดจนทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ทำให้ผู้วิจัยเห็นว่าความมั่นใจในตนเองมีความสำคัญที่จะทำให้เด็กเกิดความมั่นใจและภูมิใจในความสามารถของตนเอง ซึ่งจะส่งผลให้เด็กเป็นคนที่มีความบุคลิกภาพที่ดี มีความมั่นใจในตนเอง มีความรับผิดชอบ สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ความมั่นใจในตนเองเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาสติปัญญาและความคิดสร้างสรรค์ สำหรับการจัดการประสบการณ์เพื่อส่งเสริมความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัยนั้นมีมากมายสามารถสอนได้หลายวิธี เช่น การสอนแบบร่วมมือ การสอนแบบกระบวนการกลุ่ม การสอนแบบบูรณาการ การสอนแบบโครงการ การสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ การสอนแบบเดินเรื่อง และการสอนแบบการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ผู้วิจัยจึงเห็นว่าจัดการการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยเป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาโดย สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์). 2545 ได้พัฒนาขึ้น (ในโครงการพัฒนาเด็กนักวิจัยและประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยมีจุดหมายส่งเสริมพัฒนาครูผู้สอนให้ใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ โดยเน้นเด็กเป็นสำคัญ อันเป็นการจัดการเรียนการสอนที่สนองตอบต่อพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 โดยให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ เรียนรู้ด้วยวิธีการวิจัยซึ่งมีความหมายถึงการใช้ปัญญา ทำให้เกิดปัญญา แก้ปัญหาซึ่งผู้เรียนจะได้เรียนรู้ในเรื่องที่ตนเองสนใจ ได้ลงมือศึกษาค้นคว้าแสวงหาความรู้ ความจริงตามความสนใจอยาก رؤ้อยากเห็นและความถนัดของตนในการเรียนรู้เพื่อเด็กจะได้ฝึกความมั่นใจในตนเองกล้าที่จะแสดงอย่างเปิดเผย สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมและเกิดความภูมิใจในตนเองในการสร้างองค์ความรู้พร้อมกับแก้ปัญหาและค้นพบสิ่งใหม่ๆ ซึ่งมีการวางแผนล่วงหน้าว่าจะศึกษาค้นคว้าอย่างไรมากน้อยเพียงใด จากแหล่งใด วิธีการอย่างไร จากนั้นลงมือดำเนิน การศึกษาค้นคว้าสังเกต จดจำ บันทึกข้อมูลสรุปความรู้ที่ได้ จัดทำผลงานความรู้และนำเสนอ รวมทั้งนำความรู้ที่ได้ไปสืบค้นและแสวงหาความรู้ต่อไป นับเป็นการเรียนรู้ที่เป็นไปตามธรรมชาติ มีกระบวนการค้นหาความรู้ที่เชื่อถือได้ เกิดการเรียนรู้อย่างมีลำดับขั้นตอน โดยเด็กได้เรียนรู้ค้นพบและแก้ปัญหา มีความมั่นใจในตนเองที่จะกล้าตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพในสิ่งที่อยากเรียนรู้ด้วยตนเอง นอกจากนี้การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยจึงช่วยให้เด็กได้ซึมซับความรู้ที่ละน้อย เป็นการฝึกให้เด็กคิดเป็น กล้าที่จะแสดงอย่างเปิดเผย มั่นใจในความคิดของตนเอง กล้าแสดงความคิดเห็น กล้าตัดสินใจ แก้ปัญหาเป็น สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมและเกิดความภูมิใจในตนเอง

จนเกิดเป็นการเรียนรู้ด้วยตนเอง จากการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยย่อมมีผลต่อการส่งเสริมความมั่นใจในตนเองและสามารถพัฒนาความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัยได้

ด้วยเหตุผลและความสำคัญดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาและปลูกฝังความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยว่าจะช่วยในการส่งเสริมความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัยหรือไม่เพียงใด ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางของการนำการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไปปรับใช้กับเด็กปฐมวัยต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย โดยมีจุดมุ่งหมายเฉพาะดังนี้

1. เพื่อเปรียบเทียบความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยในช่วงระยะเวลาที่แตกต่างกัน
2. เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัย แยกเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านการแสดงออกอย่างเปิดเผย ด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม ด้านความภูมิใจในตนเองก่อนการจัดประสบการณ์ และระหว่างการจัดประสบการณ์ในแต่ละช่วงสัปดาห์

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการศึกษานี้จะทำให้ได้ค้นพบวิธีการจัดกิจกรรมที่นำไปใช้เป็นแนวทางสำหรับครูและผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย ในการช่วยจัดรูปแบบการเรียนการสอนโดยการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ซึ่งเป็นรูปแบบที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมเพื่อส่งเสริมความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัย รวมทั้งส่งเสริมความสามารถด้านอื่นๆ ของเด็กปฐมวัยและนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับเด็กปฐมวัยต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นเด็กปฐมวัยชาย-หญิง อายุระหว่าง 4 - 5 ปีที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 ของโรงเรียนบ้านโคกก่อดอนทองวิทยา สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาการประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนเด็ก 25 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นเด็กปฐมวัยชาย-หญิง อายุระหว่าง 4 - 5 ปีที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 ของโรงเรียนบ้านโคกก่องดอนทองวิทยา สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาการประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 25 คน กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง) Purposive Sample(

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัย

ระยะเวลาในการทดลอง

การศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 ทำการทดลองเป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 วัน วันละ 40 นาที กลุ่มตัวอย่างได้รับการทดลอง รวมทั้งสิ้น 32 วัน ตามแบบการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. เด็กปฐมวัย หมายถึง เด็กที่มีอายุระหว่าง 4 - 5 ปี กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2
2. ความมั่นใจในตนเอง หมายถึง พฤติกรรมส่วนหนึ่งของบุคคลที่แสดงออกให้เห็นถึงความมั่นใจในการกระทำสิ่งต่างๆ ให้สำเร็จได้ตามที่ต้องการ ถ้าที่จะแสดงออกอย่างเปิดเผย สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม เกิดความภาคภูมิใจในตนเองและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยผู้วิจัยได้แบ่งความมั่นใจในตนเองออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

2.1 ด้านการแสดงออกอย่างเปิดเผย ได้แก่ การแสดงออกทางคำพูดด้วยความมั่นใจ สบตาผู้อื่นและบุคคลอื่นในขณะพูด ถ้าทดลองทำกิจกรรมใหม่ๆ กระตือรือร้นอยากร่วมกิจกรรม

2.2 ด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม ได้แก่ การทำกิจกรรมโดยเป็นผู้นำหรือผู้ตามที่ดี ให้คำแนะนำหรือให้ความช่วยเหลือเพื่อน ปฏิบัติตามข้อตกลงของครูได้อย่างถูกต้องและบอกความต้องการของตนเองให้ผู้อื่นรับทราบได้

2.3 ด้านความภูมิใจในตนเอง ได้แก่ การทำกิจกรรมได้ด้วยตนเองไม่ทอดทิ้งแม้มีอุปสรรค ถ้าตัดสินใจทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง ดีใจและมีความสุขเมื่อประสบผลสำเร็จ ยอมรับผลงานพอใจกับการกระทำของตนเอง

3. การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์ (2545: 11) ได้พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยขึ้น โดยมีความหมาย คือ การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย (Children as a Researcher) เป็นการสอนที่ผสมผสานวิธีการสอน การเรียน การประเมิน และแนะแนวให้ควบคู่กลมกลืนเป็นกระบวนการเดียวในชั้นเรียน โดยให้ผู้เรียนมีความสำคัญเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ ด้วยการให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยวิธีการซึ่งมีความหมายถึงการใช้ปัญญา ทำให้เกิดปัญญา ซึ่งผู้เรียนจะได้เรียนรู้ในเรื่องที่ตนเองสนใจ ได้ลงมือศึกษาค้นคว้า แสวงหาความรู้ความจริงตามความสนใจอยากรู้อยากเห็นและความถนัดของตนในการเรียนรู้เด็กจะได้สร้างองค์ความรู้พร้อมกับแก้ปัญหาและค้นพบสิ่งใหม่ๆ ซึ่งมีการวางแผนล่วงหน้าว่าจะศึกษาค้นคว้าอย่างไร มากน้อยเพียงใด จากแหล่งใด วิธีการอย่างไร จากนั้นลงมือดำเนินการศึกษาค้นคว้า สังเกต จดจำ บันทึกข้อมูล สรุปความรู้ที่ได้ จัดทำผลงานความรู้และนำเสนอ รวมทั้งนำความรู้ที่ได้ไปสืบค้น และแสวงหาความรู้ต่อไป นับเป็นการเรียนรู้ ที่เป็นไปอย่างธรรมชาติ มีกระบวนการค้นหาความรู้ที่เชื่อถือได้เกิดการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีลำดับขั้นตอน โดยเด็กได้เรียนรู้ค้นพบและปัญหา ตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพในสิ่งที่อยากเรียนรู้ด้วยตนเอง

ขั้นที่ 1 ขั้นทบทวนความรู้และเลือกหัวข้อเนื้อหาที่สนใจ โดยศึกษาความสนใจและความต้องการของผู้เรียนจากการอภิปราย ซักถาม ในสิ่งที่เด็กต้องการเรียนรู้

ขั้นที่ 2 ขั้นเด็กค้นคว้าวิจัยหาความรู้ โดยกำหนดแหล่งเรียนรู้ ศึกษานอกสถานที่ ศึกษาจากบุคคลที่มีความรู้ ค้นคว้าขีดเขียนสิ่งที่ได้เรียนรู้ เสนอกิจกรรมที่ต้องการเรียนรู้

ขั้นที่ 3 ขั้นการประเมินผล เช่น การนำเสนอผลงานที่ตนเองเลือกและประเมินจากการสังเกตพฤติกรรมความมั่นใจในตนเอง

สำหรับงานวิจัยครั้งนี้ การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีผลต่อความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยจึงได้นิยามศัพท์ผลการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยที่ส่งผลต่อความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัย ดังนี้

การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย หมายถึง การจัดการเรียนรู้ที่ผสมผสานวิธีการของครูและการเรียนรู้ของเด็ก โดยเน้นให้เด็กเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ ด้วยการให้เด็กเรียนรู้วิธีการวิจัย ให้เด็กลงมือศึกษาค้นคว้า แสวงหาความรู้ ค้นพบความจริงตามความสนใจ อยากรู้อยากเห็นตามความถนัดของตน ครูจะเป็นผู้คอยกระตุ้นให้เด็กกระตือรือร้นอยากร่วมกิจกรรมและเสริมแรงด้วยการชมเชยเมื่อเด็กประสบความสำเร็จในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ เด็กจะได้สร้างองค์ความรู้พร้อมกับแก้ปัญหาและค้นพบสิ่งใหม่ๆ ซึ่งมีการวางแผนล่วงหน้าว่าจะศึกษาค้นคว้าอย่างไร มากน้อยเพียงใด จากแหล่งใด วิธีการอย่างไร จากนั้นลงมือดำเนินการศึกษาค้นคว้า สังเกต จดจำ บันทึกข้อมูล สรุปความรู้ที่ได้ จัดทำผลงานความรู้และนำเสนอ รวมทั้งนำความรู้ที่ได้ไปสืบค้น และแสวงหาความรู้ต่อไป โดยมีขั้นตอนในการทำกิจกรรม 3 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ทบทวนความรู้และเลือกหัวข้อเรื่องที่สนใจ หมายถึง โดยที่ครูศึกษาความต้องการของเด็กจากการสนทนา ซักถาม ความอยากรู้อยากเห็นของเด็ก เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้

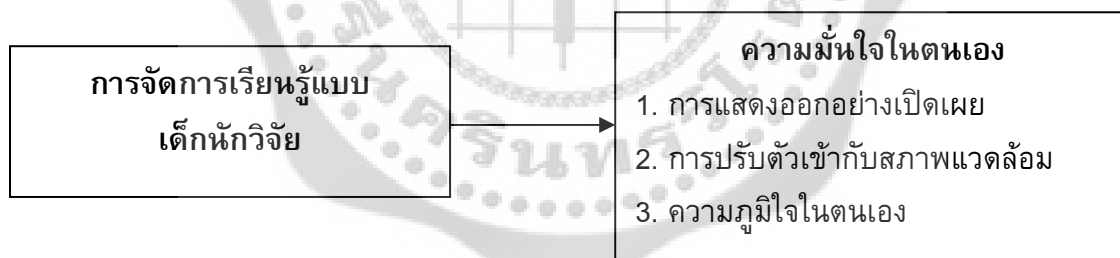
เรื่องนั้นอย่างลึกซึ้งและเพื่อให้เด็กมีความกล้าแสดงออกอย่างเปิดเผย สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมและเกิดความภูมิใจในตนเองได้

ขั้นที่ 2 ขั้นค้นหาวิจัยหาความรู้ หมายถึง ขั้นการจัดกิจกรรมให้เด็กเกิดกระบวนการเรียนรู้ค้นพบความรู้ด้วยตนเอง โดยครูกำหนดแหล่งเรียนรู้ที่ใกล้ตัวเด็ก จากนั้นพาเด็กศึกษาแหล่งเรียนรู้ ครูจะเป็นผู้คอยกระตุ้นให้เด็กมีความสนใจที่จะสังเกตสิ่งต่างๆ กระตุ้นให้เด็กมีความกล้าแสดงออกอย่างเปิดเผยที่จะศึกษาค้นคว้า สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม เกิดความภูมิใจในตนเองได้และรวมถึงการตั้งคำถามให้เด็กเลือกกิจกรรมตามความสนใจของเด็ก หลังจากนั้นจึงได้ให้เด็กสรุปและจัดทำผลงานความรู้และให้เด็กสืบค้นและแสวงหาความรู้ใหม่

ขั้นที่ 3 ขั้นการประเมินผล หมายถึง ขั้นตอนที่ครูใช้ประเมินเด็กจากการสังเกต การพูดคุย การตอบคำถาม การจดบันทึก การทำผลงานและการนำเสนอผลงานของเด็ก เพื่อทำการประเมินความมั่นใจในตนเองของเด็ก ในด้านการแสดงออกอย่างเปิดเผย การปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมและความภาคภูมิใจในตนเอง

ในแต่ละขั้นเด็กนักวิจัยเด็กจะมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม พัฒนาการสิ่งที่เด็กจะเรียนรู้ การแสดงออกอย่างเปิดเผย การพูดคุยสนทนา การค้นคว้า การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีความมั่นใจกล้าแสดงความคิดเห็น สนทนาร่วมกัน โดยบูรณาการเด็กนักวิจัยในกิจวัตรประจำวัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย มีความแตกต่างของคะแนนความมั่นใจในตนเองโดยเฉลี่ยรวมก่อนการจัดประสบการณ์และระหว่างการจัดประสบการณ์ แตกต่างกัน

2. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย มีคะแนนความมั่นใจในตนเองแยกเป็นรายด้าน ได้แก่ การแสดงออกอย่างเปิดเผย การปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม และความภูมิใจในตนเอง ก่อนการจัดประสบการณ์และระหว่างการจัดประสบการณ์ในแต่ละช่วงสัปดาห์เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและจัดแบ่งเป็นหัวข้อเรียงตามลำดับดังต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัย

1.1 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัย

1.1.1 พัฒนาการทางด้านสังคมของเด็กปฐมวัย

1.1.2 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของแบนดูรา

1.1.3 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของเซียร์ส

1.1.4 ทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์

1.1.5 ทฤษฎีพัฒนาการทางบุคลิกภาพของซิกมันด์ ฟรอยด์

1.1.6 ทฤษฎีพัฒนาการของอิริคสัน

1.1.7 ทฤษฎีโครงสร้างบูรณาการแห่งบุคลิกภาพของคลอสแมร์และริฟเฟิล

1.1.8 ทฤษฎีบุคลิกภาพของคาร์ล กุสตาฟ จุง

1.2 ความหมายและความมั่นใจในตนเอง

1.3 ความสำคัญของความมั่นใจในตนเอง

1.4 ลักษณะของเด็กที่มีความมั่นใจในตนเอง

1.5 การสร้างความมั่นใจในตนเอง

1.6 ปัจจัยในการส่งเสริมให้เกิดความมั่นใจในตนเอง

1.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความมั่นใจในตนเอง

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

2.1 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

2.2 ความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

2.3 หลักการพื้นฐานของการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

2.4 ลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

2.5 กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

2.6 ลักษณะกิจกรรมของการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

2.7 บทบาทครูในการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

2.8 ทักษะการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

2.9 ผลการเรียนรู้ของเด็กจากรูปแบบการจัดการเรียนรู้เด็กนักวิจัย

2.10 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความมั่นใจในตนเอง

1.1 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความมั่นใจในตนเอง

1.1.1 พัฒนาการทางด้านสังคมของเด็กปฐมวัย

สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์ (2553) พัฒนาการทางด้านสังคม หมายถึง พัฒนาการเรียนรู้ทางสังคมจากความรู้สึกผูกพันใกล้ชิดภายในครอบครัวที่ต้องการพึ่งพิงผู้อื่นไปสู่การพึ่งพาตนเอง และการปรับตัวเข้ากับผู้อื่น เด็กระดับก่อนประถมศึกษา มีความสามารถตามวัยที่จะช่วยเหลือตนเองได้ดี เด็กวัยนี้เริ่มพัฒนาความรู้สึกเป็นตัวของตัวเอง ชอบอิสระ มีความมั่นใจในตนเอง สนใจเรียนรู้สิ่งรอบตัวมากขึ้น และเรียนรู้ที่จะสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น แต่การแสดงพฤติกรรมทางสังคมในระยะแรกอาจมีปัญหาเกี่ยวกับการปรับตัวเข้ากับผู้อื่น เพราะเด็กวัยนี้จะยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง มีอารมณ์แปรปรวนง่าย ยังไม่รู้จักควบคุมอารมณ์และยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น แต่เมื่อเด็กมีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนวัยเดียวกันหรือผู้อื่นมากขึ้น อีกทั้งได้รับการปลูกฝังลักษณะพฤติกรรมที่เหมาะสมทางสังคม เด็กย่อมสามารถปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นและเรียนรู้บทบาทของตนเองในสังคมได้ดียิ่งขึ้น

1.1.2 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของแบนดูรา

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของแบนดูรา (สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์, 2550:65-66) กล่าวว่า การเรียนรู้ของมนุษย์เกิดจากพฤติกรรมของบุคคลนั้นมีปฏิสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องระหว่างบุคคลและสิ่งแวดล้อม การเรียนรู้ดังกล่าวนี้ เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยอาศัยการสังเกตพฤติกรรมของตัวแบบ การสังเกตการตอบสนองและปฏิกริยาต่างๆ ซึ่งกระบวนการต่างๆประกอบด้วย 4 กระบวนการ คือ

1. กระบวนการดึงดูดความสนใจ คือ กิจกรรมที่เด็กได้สังเกตตัวแบบและตัวแบบนั้นดึงดูดให้เด็กสนใจที่จะเลียนแบบหรือทำตาม

2. กระบวนการคงไว้ คือ กระบวนการบันทึกหรือเก็บเป็นความจำ การที่เด็กจะต้องมีความแม่นยำในการบันทึกสิ่งที่ได้เห็นหรือได้ยินเก็บเป็นความจำ ทั้งนี้เด็กดึงข้อมูลที่ได้จากตัวแบบออกมาใช้กระทำตามโอกาสที่เหมาะสม

3. กระบวนการแสดงออก คือ การแสดงผลการเรียนรู้ด้วยการกระทำ คือการที่เด็กเกิดผลสำเร็จในการเรียนรู้จากตัวแบบต่างๆเพื่อให้เกิดความแม่นยำ เด็กจะต้องแสดงพฤติกรรมที่ได้จากการเรียนรู้ด้วยการเคลื่อนไหวออกมา เป็นการกระทำออกมาในรูปของการใช้กล้ามเนื้อ ความรู้สึกด้วยการกระทำครั้งแรกไม่สมบูรณ์ ดังนั้น เด็กจำเป็นต้องลองทำหลายๆครั้งเพื่อให้ได้ลักษณะพฤติกรรมที่ต้องการแล้วเขาก็จะได้รับทราบผลของการกระทำจากประสบการณ์เหล่านั้น

4. กระบวนการจูงใจ คือ กระบวนการเสริมแรงให้กับเด็กเพื่อแสดงพฤติกรรมตามตัวแบบนั้นได้ถูกต้อง โดยเด็กเกิดการเรียนรู้จากการเลียนแบบตัวแบบที่จะมาจากบุคคลที่มีชื่อเสียงมากกว่าบุคคลที่ไม่มีชื่อเสียง

1.1.3 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของเชียร์ส

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของเชียร์ส (พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์. 2547:125-129) การเรียนรู้ทางสังคม ในการพัฒนาพฤติกรรมทางสังคมของมนุษย์นั้น เชียร์ส อธิบายว่า ทิศทางของพัฒนาการเกิดจากการอบรมเลี้ยงดูและเป็นกระบวนการต่อเนื่องตามความคาดหวังของสังคมในเด็กแต่ละวัย ซึ่งสามารถแบ่งขั้นพัฒนาการออกเป็น 3 ขั้นใหญ่ๆได้ดังนี้

ระยะที่ 1 พฤติกรรมเบื้องต้น 0 – 6 เดือน (Rudimentary Behavior) ได้แก่ ความต้องการพื้นฐานและการเรียนรู้ระยะต้นของวัยทารก พฤติกรรมที่เกิดขึ้นในระยะนี้เป็น พฤติกรรมที่กระทำเพื่อลดแรงขับปฐมภูมิทั้งสิ้น พัฒนาการพฤติกรรมในระยะนี้แรงขับทางสังคมยัง ไม่มีมีความหมายต่อเด็ก การเรียนรู้ในระยะต้นนี้พัฒนาจากการแสดงพฤติกรรมลองผิดลองถูกและ เด็กจะค่อยๆเรียนรู้ว่า การกระทำแบบไหนจะทำให้เขาได้สิ่งที่ต้องการ เช่น ร้องไห้แล้วจึงได้นมมา ลดความหิว

ระยะที่ 2 ระบบสิ่งเร้าจากสังคมระยะแรก 1 ปี – 6 ปี การเรียนรู้โดยครอบครัว เป็นศูนย์กลาง (Secondary Motivational System : Family – centered learning) ได้แก่ การเรียนรู้ทางสังคมที่ได้รับจากการอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว ในระยะนี้กระบวนการสังคมเริ่มมี บทบาทต่อการเรียนรู้ของเด็ก แรงขับปฐมภูมิยังเป็นตัวจูงใจให้เด็กแสดงพฤติกรรมอยู่ แต่อย่างไร ก็ตามเด็กเริ่มรับแรงเสริมการเรียนรู้ทางสังคมซึ่งเป็นแรงขับทุติยภูมิ และเมื่อได้รับการเสริมแรงจาก การเรียนรู้ทางสังคม ซึ่งเป็นแรงขับทุติยภูมินานเข้า แรงขับทุติยภูมิจะเป็นแรงจูงใจสำคัญ

ระยะที่ 3 ระบบสิ่งเร้าจากสังคมระยะหลัง : การเรียนรู้จากสังคมภายนอก ครอบครัว (Secondary Motivational System : Learning beyond the family) ได้แก่ การเรียนรู้ พฤติกรรมสังคมจากระบบต่างๆของสังคม เช่น โรงเรียน สถาบันทางศาสนา ชุมชนที่อยู่อาศัย เป็นต้น การเรียนรู้จากสังคมภายนอกครอบครัวในระยะนี้เมื่อเด็กพัฒนาการมาตามลำดับ เด็กจะ อยู่ในวัยไปโรงเรียน และต้องปรับตัวเข้ากับโลกภายนอก เด็กเรียนรู้ความสัมพันธ์ระหว่างผลกับ พฤติกรรมแล้ว ฉะนั้นการเรียนรู้จะช่วยนำเขาไปสู่ความสัมพันธ์กับโลกภายนอกได้ ในระยะนี้ สิ่งแวดล้อมในสังคมจะมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อการปรับตัวของเด็ก

1.1.4 ทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์

ทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์ (พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์. 2547:144-145) กล่าวว่า มนุษย์ทุกคนล้วนมีความต้องการในสิ่งที่จำเป็นเพื่อการดำรงอยู่ของชีวิต ซึ่งเกี่ยวกับการ เจริญเติบโต การสืบพันธุ์ การมีอนามัยดี และรวมถึงการให้สังคมยอมรับเป็นความต้องการที่เกิดขึ้น เป็นลำดับขั้นตอน เมื่อความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ได้รับการตอบสนอง มนุษย์ก็สามารถจะ พัฒนาพฤติกรรมให้ไปสู่ขั้นตอนต่อไปได้ ดังนี้ คือ

1. ความต้องการด้านร่างกาย (Physiological needs) เป็นความต้องการที่ถือว่าเป็นพื้นฐานที่สำคัญที่สุดได้แก่ อาหาร น้ำ อากาศ อุณหภูมิ การนอนหลับ การขับถ่าย เป็นต้น

2. ความต้องการความปลอดภัย (Safety needs) ได้แก่ ความรู้สึกมั่นคง การได้รับการปกป้อง ความมั่นคงจากครอบครัว ปลอดภัยจากความวิตกกังวล การหลีกเลี่ยงอันตราย ความเจ็บป่วยต่างๆ ความต้องการกฎหมายคุ้มครอง

3. ความต้องการความรักและเป็นเจ้าของ (Love needs) ได้แก่ ความต้องการความรัก อยากให้ตนเป็นที่รัก มีการยอมรับตนเองตั้งแต่กลุ่มครอบครัว กลุ่มเพื่อน กลุ่มสังคม กลุ่มทำงาน เป็นต้น

4. ความต้องการที่จะเป็นที่ยอมรับและได้รับการยกย่อง (Esteem needs) ได้แก่ ความต้องการให้ผู้อื่นมายกย่อง การได้รับการยอมรับจากเพื่อน กลุ่มคน และความภาคภูมิใจ

5. ความต้องการที่จะบรรลุถึงความต้องการของตนอย่างแท้จริง (Self-Actualization- needs) ได้แก่ ความต้องการสูงสุดของบุคคล กระทำสิ่งต่างๆ ได้ตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ และตามความสามารถพิเศษของตน

เขาเชื่อว่าการปรับตัวและการได้รับประสบการณ์จากการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม ควรเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับธรรมชาติของมนุษย์ เพราะเป็นสิ่งที่ละเอียด เขาเชื่อว่านิสัยการปรับตัวบุคลิกภาพ รวมทั้งพฤติกรรมในการป้องกันตนเองของมนุษย์ เป็นสิ่งที่เกิดจากประสบการณ์ที่ผ่านมา บุคคลที่จะสามารถเผชิญกับสถานการณ์ในอนาคตและมีชีวิตอยู่ในปัจจุบันได้ด้วยดีควรมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความยืดหยุ่น มีความเด็ดเดี่ยวไม่หวาดหวั่นต่อสิ่งใดๆ

1.1.5 ทฤษฎีพัฒนาการทางบุคลิกภาพของซิกมันด์ ฟรอยด์

ทฤษฎีพัฒนาการทางบุคลิกภาพของซิกมันด์ ฟรอยด์ (สิริมา ภิญโญนนตพงษ์. 2545: 42 - 44) ซิกมันด์ ฟรอยด์ เป็นนายแพทย์ทางด้านรักษาโรคประสาทได้ให้ความสำคัญของเด็กวัย 5 ปีแรกของชีวิต ซึ่งเป็นวัยที่สำคัญที่สุดของชีวิต เขาเชื่อว่าวัยนี้เป็นรากฐานของพัฒนาการด้านบุคลิกภาพ และบุคคลที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดเด็กที่สุด คือ แม่จะเป็นผู้มีอิทธิพลอย่างสูงต่อบุคลิกภาพและสุขภาพจิตของเด็ก นอกจากนั้นได้พัฒนาทฤษฎีที่เกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กตั้งแต่แรกเกิด จนถึงวัยรุ่นโดยให้ชื่อว่าทฤษฎีพัฒนาการทางเพศ (Psychosexual Development) ซึ่งทฤษฎีนี้เชื่อว่าพัฒนาการทางบุคลิกภาพของเด็กแต่ละคนจะขึ้นอยู่กับ การเปลี่ยนแปลงทางชีวภาพของร่างกาย โดยร่างกายจะเปลี่ยนแปลงบริเวณแห่งความพึงพอใจเป็นระยะๆ ในช่วงอายุต่างๆ กันและถ้าบริเวณแห่งความพึงพอใจต่างๆ นี้ได้รับตอบสนองเต็มที่ เด็กจะมีพัฒนาการที่ดีและสมบูรณ์แต่ในทางตรงกันข้าม ถ้าไม่ได้รับการตอบสนองเต็มที่ ก็จะทำให้เกิดการสะสมปัญหาและแสดงออกเมื่อเด็กโตขึ้น แบ่งออกเป็น 5 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นความพอใจอยู่บริเวณปาก (Oral) อยู่ในวัยอายุ 0 - 1 ปี เด็กจะมีความสนใจบริเวณปาก ปากนำความสุขเมื่อได้ดูดอาหาร สนองความต้องการของความหิว ถ้าไม่ได้รับการตอบสนอง ก็อาจจะทำให้เกิดความคับข้องใจ

ขั้นที่ 2 ขั้นความพอใจอยู่ที่บริเวณทวารหนัก (Anal) อยู่ในวัยอายุ 1 - 3 ปี เป็นระยะที่เกี่ยวข้องกับการขับถ่าย เด็กเกิดการเรียนรู้การขับถ่าย ถ้าเด็กไม่ถูกบังคับจะเกิดความพอใจไม่ขัดแย้ง ไม่เกิดความตึงเครียดทางอารมณ์

ขั้นที่ 3 ขั้นความพอใจอยู่ที่อวัยวะเพศ (Phallic) อยู่ในวัยอายุ 3 - 6 ปี เป็นระยะที่เกี่ยวข้องกับอวัยวะสืบพันธุ์ เด็กเกิดความสนใจ อยากรู้ อยากเห็นสภาพร่างกายที่แตกต่างไปตามเพศ เด็กจะเรียนรู้บทบาททางเพศของตน โดยเลียนแบบบทบาทพ่อแม่ของตน ต้องการความรักความอบอุ่นจากพ่อแม่

ขั้นที่ 4 ขั้นก่อนวัยรุ่น (Latency) อยู่ในวัยอายุ 6 - 11 ปี เป็นระยะที่เด็กเริ่มสนใจสังคมเพื่อนฝูง พลังต่างๆ ในขั้นที่ 3 ยังแฝงอยู่ไม่ปรากฏออกมา เด็กจะพยายามปรับตัวให้มีความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลอื่น

ขั้นที่ 5 ขั้นวัยรุ่นอยู่ในวัยอายุ 13 - 18 ปี (วัยผู้ใหญ่) เป็นขั้นที่เด็กมีความสนใจในเพศตรงข้ามมากขึ้น และเป็นจุดเริ่มต้นความรักระหว่างเพศ

1.1.6 ทฤษฎีพัฒนาการของอิริคสัน

ทฤษฎีพัฒนาการของอิริคสัน (สิริมา ภิญโญนนตพงษ์. 2545: 46- 49) อิริคสัน (Erikson) ได้เน้นความสำคัญของเด็กปฐมวัยว่าเป็นวัยที่กำลังเรียนรู้สิ่งแวดล้อมรอบตัว ซึ่งเป็นสิ่งที่แปลกใหม่และน่าตื่นเต้นสำหรับเด็ก บุคลิกภาพจะสามารถพัฒนาได้ดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับว่าแต่ละช่วงของอายุเด็กประสบ สิ่งที่พึงพอใจตามขั้นพัฒนาการต่างๆ ของแต่ละวัยมากเพียงใด ถ้าเด็กได้รับการตอบสนองต่อสิ่งที่ตนพอใจในช่วงอายุนั้นเด็กก็จะมีพัฒนาการทางบุคลิกภาพที่ดีและเหมาะสม และพัฒนาครอบคลุมถึงวัยผู้ใหญ่ด้วย ซึ่งพัฒนาการของมนุษย์มี 8 ขั้นคือ

ขั้นที่ 1 ขั้นความเชื่อใจหรือขาดความเชื่อใจ (Trust versus mistrust) อยู่ในวัยแรกเกิดถึง 1 ขวบ ทารกจะพัฒนาความรู้สึกว่าตนเป็นที่ยอมรับ และสามารถให้ความไว้วางใจเป็นมิตรแก่คนอื่น วิธีการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ ไม่ว่าจะเป็นการอุ้มการให้อาหาร หรือวิธีการเลี้ยงดูต่างๆ จะส่งผลไปสู่อุบัติภาพของความเป็นมิตร เปิดเผยและเชื่อถือไว้นั่นคือเชื่อใจต่อสภาพแวดล้อมและบุคคลต่างๆ ถ้าเด็กไม่ได้รับความรักความอบอุ่นอย่างเพียงพอ เด็กก็จะพัฒนาบุคลิกภาพของความตระหนี่ตัวปิด ไม่ไว้วางใจ และมักมองโลกในแง่ร้าย

ขั้นที่ 2 ขั้นการควบคุมด้วยตนเองหรือสงสัย/อาย (Autonomy versus doubt or Shame) อยู่ในวัย 2-3 ปี เด็กวัยนี้เริ่มเรียนรู้ที่จะช่วยตนเอง สามารถควบคุมตนเอง และสิ่งแวดล้อมรอบตัวได้ เด็กจะสามารถทำงานง่ายๆ เหมาะสมกับวัยของเด็กให้สำเร็จได้ด้วยตนเอง เช่น การหยิบอาหารเข้าปาก เดิน วิ่ง หรือเล่นของเล่น ซึ่งถ้าพ่อแม่บังคับหรือห้ามไม่ให้เด็กกระทำการใดด้วยตนเองหรือเข้มงวดเกินไป จึงทำให้เด็กเกิดความสงสัยในความสามารถของตนเองเกิดความละอายในสิ่งที่ตนกระทำ ซึ่งจะทำให้เด็กรู้สึกว่าจะตนไม่สามารถทำอะไรได้อย่างถูกต้องและได้ผลเกิดความย่อท้อชอบพึ่งผู้อื่น

ขั้นที่ 3 ขั้นการริเริ่ม หรือรู้สึกผิด (Initiative versus guilt) อยู่ในช่วงอายุ 3-6 ปี ในช่วงนี้ เด็กจะมีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้อะไรต่าง ๆ รอบตัวเอง เด็กมีการเลียนแบบผู้ใหญ่อีกใกล้ชิดหรือสิ่งแวดล้อม ที่ตนรับรู้ เด็กเริ่มเรียนรู้และยอมรับค่านิยมของครอบครัวและสิ่งที่ถ่ายทอดสู่เด็ก ถ้าเด็กไม่มีอิสระในการค้นหา ก็จะส่งผลไปสู่ความคับข้องใจที่ไม่สามารถเรียนรู้ในสิ่งที่ตนอยากรู้ ซึ่งจะส่งผลต่อจิตใจของเด็กและความรู้สึกผิดติดตัว

ขั้นที่ 4 ขั้นประสบผลสำเร็จ ขยันหมั่นเพียรหรือรู้สึกด้อย (Mastery versus inferiority) อยู่ในช่วงอายุ 6-12 ปี วัยนี้เด็กจะทุ่มเท ขยัน เพื่อเกิดความสำเร็จ ขอบแข่งขันร่วมกับเพื่อนกับกลุ่ม

ขั้นที่ 5 ขั้นการรู้จักตนเองหรือสับสนไม่รู้จักตนเอง (Indentity versus diffusion : fidelity) อยู่ในช่วงอายุ 13-17 ปี ในวัยนี้เป็นการค้นหาความเป็นตัวเอง สร้างความเป็นตนเอง ผู้ใหญ่สังคมมีอิทธิพล

ขั้นที่ 6 ขั้นรู้สึกโดดเดี่ยว (Intimacy versus isolation) อยู่ในช่วงอายุ 8-12 ปี ในวัยนี้มีความรับผิดชอบ เป็นผู้ใหญ่ สร้างตัว

ขั้นที่ 7 ขั้นความรับผิดชอบแบบผู้ใหญ่หรือความรู้สึกเฉื่อยชา (Generativity versus absorption) อยู่ในช่วงอายุ 22-40 ปี ในวัยนี้สร้างปีกแผ่น สืบวงศ์ตระกูล รับผิดชอบต่อหน้าที่ รับผิดชอบต่อครอบครัวลูก

ขั้นที่ 8 ขั้นของความมั่งคั่ง สมบูรณ์ หมดหวัง ทอดอาลัยชีวิต (Integrity versus despair) อยู่ในช่วงอายุ 40-วัยชรา ในวัยนี้จะมีความภาคภูมิใจในความสำเร็จของชีวิตหรือเกิดความอาลัยท้อแท้ สิ้นหวัง ไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลงสภาพที่เกิดขึ้น

1.1.7 ทฤษฎีโครงสร้างบูรณาการแห่งบุคลิกภาพของคลอสแมร์และริฟเฟิล

(เชดคักต์ โฆวาสิษฐ์. 2516: 5 - 6; อ้างอิงจาก Klausmeier ; Ripple. 1971: 557) คลอสแมร์และริฟเฟิล (Klausmeier; & Ripple. 1971: 557) กล่าวว่า บุคลิกภาพของมนุษย์ที่แสดงพฤติกรรมตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมของบุคคลนั้นเป็นไปตามโครงสร้างบูรณาการซึ่งแสดงรายละเอียด โครงร่างเรียงตามลำดับได้ดังต่อไปนี้

1. ความเจริญทางร่างกายหรือสุขภาพ
2. พฤติกรรมทักษะ หรือ ความสัมพันธ์ของระบบกล้ามเนื้อ
3. ความสามารถทางด้านการคิด
4. ความสามารถด้านการปรับตัว
5. อุดมคติ หรือ มโนภาพแห่งตน

อิทธิพลของโครงสร้างบูรณาการแห่งบุคลิกภาพที่มีต่อพฤติกรรมของมนุษย์นั้น คลอสแมร์ กล่าวถึงแต่ละด้านตามลำดับ ดังนี้ ด้านสุขภาพและพฤติกรรมทักษะ (Health and Psychomotor Skills) กล่าวว่า ความบกพร่องในด้านหนึ่งด้านใดหรือหลายๆ ด้านของพฤติกรรม

ทักษะอาจก่อให้เกิดการขัดขวางบูรณาการทางบุคลิกภาพของบุคคล การที่บุคคลไม่สามารถใช้หรือแสดงทักษะทางร่างกาย (Physical Skill) อาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้บุคคลมีพฤติกรรมไปทางก้าวร้าวหรือในทางที่ขัดต่อความต้องการของสังคมได้ ดังนั้นการศึกษาบุคลิกภาพจึงต้องคำนึงถึงลักษณะทางกายภาพ สุขภาพ และทักษะในด้านการใช้ความสัมพันธ์ของระบบกล้ามเนื้อของบุคคลด้วยบุคลิกภาพทางด้านความสามารถในการคิด มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของมนุษย์ เช่นเดียวกับที่สุขภาพและพฤติกรรมทักษะที่มีอิทธิพลต่อบูรณาการของบุคลิกภาพ เพราะผู้ที่มีความสามารถในด้านการคิดสูงย่อมที่จะเรียนรู้ได้ดี และสามารถปรับตัวสภาพแวดล้อมได้ดีกว่าผู้ที่มีความสามารถทางด้านการคิดต่ำ

บุคลิกภาพทางด้านการปรับตัวนั้นที่มีผลต่อบูรณาการแห่งบุคลิกภาพเพราะว่าการรับรู้ของบุคคลนั้นขึ้นอยู่กับประสบการณ์สำเร็จ ในการแก้ปัญหาอันเป็นผลจากการที่บุคคลนำกลวิธีต่าง ๆ ของตนมาใช้เมื่อประสบภาวะอันก่อให้เกิดข้อขัดแย้ง ซึ่งกลวิธีต่าง ๆ เหล่านี้จะสรุปรวมเป็นบุคลิกภาพของเขาในการปรับตัว

บุคลิกภาพทางด้านมโนภาพแห่งตนหรือทางด้านทัศนคติ มโนภาพแห่งตนเป็นสิ่งที่บุคคลแต่ละคนอ้างถึงตนเอง หรือเป็นความคิดส่วนตัวของเขาที่มีต่อบุคลิกภาพของเขาเป็นผลรวมทั้งหมดของความหมายของทัศนคติ และความรู้สึกที่ตัวของเขาเองมีอยู่ ซึ่งพัฒนาขึ้นมาตามลำดับเมื่อบุคคลสามารถยกตนออกจากข้อกำหนดของสภาพแวดล้อม ซึ่งจะพัฒนาไปสู่ความมั่นคงตามวัยที่เพิ่มขึ้นของบุคคลและบุคลิกภาพของบุคคลทางด้านทัศนคติ และความรู้สึกของบุคคลจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างช้า ๆ หรือไม่เปลี่ยนแปลงไปตามเวลาที่เปลี่ยนไป

1.1.8 ทฤษฎีบุคลิกภาพของคาร์ล กุสตาฟ จุง

ลักษณะ สรีรวิวัฒน์.)2544: 141 - 142(คาร์ล กุสตาฟ จุง มีความเชื่อในเรื่องของจิตไร้สำนึก ซึ่งสะสมมาแต่อดีต (Collective Unconscious) หรือประสบการณ์ในจิตไร้สำนึก(Personal Unconscious) เน้นว่าชาติพันธุ์หรือชาติกำเนิดเป็นจุดเริ่มต้นของบุคลิกภาพ และพัฒนาการของบุคลิกภาพเริ่มจากการปฏิสนธิไปตลอดจนชั่วชีวิต สำหรับความรู้สึกทางเพศจะมีบทบาทสำคัญก่อนอายุ 5 ขวบ และจะมีบทบาทสำคัญสูงสุดในช่วงวัยรุ่น บุคลิกภาพในช่วงวัยรุ่นนั้นจะพัฒนาไปในแบบต่างๆ ที่แตกต่างกันออกไป คาร์ลกุสตาฟ จุง ได้แบ่งลักษณะบุคลิกภาพของบุคคลเป็น 2 ประเภท คือ

1. ลักษณะของบุคลิกภาพแบบเก็บตัว (Introvert) มีลักษณะไม่สนใจสิ่งแวดล้อมเท่ากับตนเอง ชอบคิดชอบทำอะไรเงียบๆ คนเดียวไม่ชอบเข้าสังคม อารมณ์อ่อนไหวง่าย เก็บความทุกข์ไว้กับตนเอง ไม่มีความมั่นใจในตนเอง หากบุคคลมีลักษณะดังกล่าวมากจะมีโอกาสเกิดความผิดปกติทางจิต ทางอารมณ์ และมีผลกระทบต่อบุคลิกภาพได้มาก

2. ลักษณะบุคลิกภาพแบบเปิดเผย (Extrovert) มีลักษณะตรงกันข้ามกับพวกเก็บตัวสนใจสิ่งแวดล้อม ชอบเข้าสังคม เปิดเผย มีเพื่อนมาก ไม่ชอบเก็บความทุกข์ไว้กับตนเอง ไม่มีความมั่นใจในตนเอง หากบุคคลมีลักษณะดังกล่าวมากจะมีโอกาสเกิดความผิดปกติทางจิต ทางอารมณ์และมีผลต่อบุคลิกภาพได้มาก ลักษณะบุคลิกภาพทั้ง 2 แบบที่กล่าวมานั้น ไม่สามารถจะ

แยกกันอย่างเด็ดขาด เพราะคนส่วนมากมีลักษณะบุคลิกภาพแบบกลางๆ (Ambivert) กำกึ่งระหว่างเก็บตัวและแบบเปิดเผย ซึ่งบุคลิกภาพที่พอเหมาะสามารถปรับตัวอยู่ได้ในสังคม อย่างมีประสิทธิภาพนอกจากนั้นยังเห็นว่า การพัฒนาของบุคลิกภาพมีเป้าหมายสูงสุด คือ ใ้บุคคลเข้าใจตนเองเพื่อจะได้พัฒนาตนเองได้โดยไม่หยุดยั้งและมีเรื่องของพันธุกรรมเป็นตัวที่มีบทบาทสำคัญซึ่งทำหน้าที่เป็นพื้นฐานของสัญชาตญาณและสืบเผ่าพันธุ์

จากทฤษฎีดังกล่าว สรุปได้ว่า ประสบการณ์ที่เกิดกับเด็ก เกิดจากพัฒนาการของเด็กตั้งแต่แรกเกิด ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาบุคลิกภาพของแต่ละคน รวมทั้งสภาพแวดล้อมที่เด็กอาศัยอยู่ ความสัมพันธ์กับพ่อแม่ ครอบครัวและบุคคลใกล้ชิด ล้วนมีความสำคัญมากต่อการพัฒนาบุคลิกภาพ บุคคลเหล่านี้จึงควรเปิดโอกาสให้เด็กได้ทดลองและลงมือปฏิบัติสิ่งต่างๆ อย่างอิสระ โดยเป็นผู้คอยให้ความช่วยเหลือและแนะนำอยู่ห่างๆ พยายามกระตุ้นให้เด็กทำกิจกรรมที่แสดงถึงความคิดริเริ่ม และคอยให้กำลังใจ มีความอดทนที่จะตอบคำถามเมื่อเด็กเกิดความสงสัยสิ่งต่างๆ สิ่งเหล่านี้จะทำให้เด็กเกิดความรู้สึกที่ดี ภูมิใจในความสามารถของตน กล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออกในทางที่สร้างสรรค์ มีพัฒนาการทางบุคลิกภาพที่สมบูรณ์ขึ้นตามวัย การที่เด็กได้เรียนรู้และมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบๆ ตัว รวมทั้งได้รับการส่งเสริมพัฒนาการอย่างเหมาะสม จะส่งผลให้เด็กได้พัฒนาตนเองมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ มีบุคลิกภาพที่ดีและจะกลายเป็นบุคคลที่มีความมั่นใจในตนเองในที่สุด

1.2 ความหมายและความมั่นใจในตนเอง

มาสโลว์ (Maslow. 1954: 411) กล่าวว่า คนทุกคนในสังคมมีความปรารถนาที่จะได้รับความสำเร็จ ความภูมิใจในตนเอง และต้องการได้รับการยอมรับนับถือจากคนอื่นในความสำเร็จของตน ด้วยถ้าความต้องการนี้ได้รับการตอบสนองอย่างเพียงพอจะทำให้บุคคลนั้นมีและความมั่นใจในตนเอง รู้สึกว่าตนเองมีค่า มีความสามารถและมีประโยชน์ต่อสังคม แต่ถ้าความต้องการนี้ถูกขัดขวางจะทำให้เกิดความรู้สึกมีปมด้อย หรือเสียความภาคภูมิใจในตนเอง

สมิท (Smith. 1961: 185) ความมั่นใจในตนเองหรือความเชื่อมั่นในตนเองเป็นคุณลักษณะของบุคลิกภาพที่ สมิท ได้ให้ความหมายไว้ซึ่งหมายถึง ความภาคภูมิใจในตนเอง การยอมรับตนเองหรือความกล้าหาญของบุคคลที่จะเผชิญต่อเหตุการณ์ต่างๆ ความเชื่อมั่นในตนเองจะมีในบุคคลใดมากน้อยเพียงใดนั้นสามารถพิจารณาได้จากความขัดแย้งระหว่างบุคคลกับความรู้สึก ถ้าความขัดแย้งเกิดขึ้นมากจะเป็นเหตุให้คนรู้สึกไม่มีคุณค่า ไม่พึงพอใจในตนเอง เกิดความวิตกกังวล ขาดความอุ่นใจ และชอบพึ่งผู้อื่นจนกลายเป็นคนขาดความเชื่อมั่นในตนเอง

กรมวิชาการ (2537: 1) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความมั่นใจในตนเองหรือความเชื่อมั่นในตนเองเป็นคุณลักษณะที่สำคัญยิ่งที่จะช่วยให้คนเราสามารถทำสิ่งต่างๆ ประสบความสำเร็จ ช่วยให้คนเรามีความเป็นตัวของตัวเอง กล้าคิดกล้าแสดงออก ปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสม ทำสิ่งต่างๆ ด้วยความมั่นใจยอมรับผลที่เกิดขึ้นด้วยความพอใจและภูมิใจ สามารถเผชิญ

กับเหตุการณ์ต่าง ๆ และแก้ปัญหาด้วยความรู้สึกที่มั่นคงอันเป็นคุณลักษณะของผู้ที่มีสุขภาพจิตดี มีความสุขในการดำรงชีวิต

สรุปได้ว่า ความมั่นใจในตนเอง หมายถึง บุคลิกภาพส่วนหนึ่งของบุคคลที่แสดงออกให้เห็นถึงความมั่นใจในการกระทำสิ่งต่าง ๆ ให้สำเร็จได้ตามที่ต้องการ กล่าวแสดงออกอย่างเปิดเผย กล่าวเผชิญกับเหตุการณ์ต่าง ๆ และตัดสินใจด้วยความมั่นใจรวมทั้งการยอมรับและความภูมิใจในตนเองว่า มีความสามารถมีคุณค่า สามารถเผชิญกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่จะเข้ามาในชีวิตด้วยความสุขุมรอบคอบ สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

1.3 ความสำคัญของความมั่นใจในตนเอง

มาสโลว์ (Maslow. 1954: 411) ได้กล่าวว่า คนทุกคนในสังคมมีความปรารถนาที่จะ ได้รับความสำเร็จ ความภาคภูมิใจในตนเอง (Self - Esteem) และต้องการให้คนอื่นยอมรับนับถือในความสำเร็จของตนด้วย ถ้าความต้องการนี้ได้รับการตอบสนองอย่างเพียงพอ จะทำให้บุคคลนั้นมีความเชื่อมั่นในตนเอง รู้สึกว่าตนเองมีค่า มีความสามารถและมีประโยชน์ต่อสังคม แต่ถ้าความต้องการนี้ถูกขัดขวางจะทำให้เกิดความรู้สึกว่ามีปมด้อยหรือเสียความภาคภูมิใจในตนเอง

วารุณี เจริญรัตน์โชติ (2543: 19) กล่าวว่า ความมั่นใจในตนเองหรือความเชื่อมั่นในตนเองมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของบุคคลในสังคมเนื่องจากบุคคลที่มีความมั่นใจในตนเอง จะประสบความสำเร็จทั้งด้านการเรียน การทำงาน สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขเมื่อบุคคลในสังคมมีความสุขจะส่งผลที่ดีต่อการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ

แสงเดือน จุฑาริ (2546: 10) กล่าวว่า ความมั่นใจในตนเองหรือความเชื่อมั่นในตนเองมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของบุคคลในสังคม เนื่องจากบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง จะประสบความสำเร็จทั้งทางด้านการเรียนพัฒนาสังคมและประเทศชาติ

จะเห็นว่า ความมั่นใจในตนเองมีความสำคัญในการดำเนินชีวิต เป็นลักษณะหนึ่งของบุคลิกภาพที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง บุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเองจะเป็นบุคคลที่ กล้าคิด กล้าแสดงออก กล้าตัดสินใจและกล้าเผชิญต่อปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ตามความมั่นใจ ทำให้สามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ดังนั้นความเชื่อมั่นในตนเองจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นที่จะต้องได้รับการปลูกฝังให้เกิดขึ้นตั้งแต่ในวัยเด็กเพื่อจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความรับผิดชอบในหน้าที่การงานของตน สามารถประสบผลสำเร็จ ปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

1.4 ลักษณะของเด็กที่มีความมั่นใจในตนเอง

ลักษณะของผู้ที่มีความมั่นใจในตนเองเป็นสิ่งที่ผู้ใกล้ชิดควรรู้และสังเกตบุคลิกภาพนั้น ซึ่งมีหลายท่านได้กล่าวถึง ลักษณะของผู้ที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง ดังนี้

สมพงษ์ ตรีพัฒน์ (2517: 24 - 25) ได้สรุปพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความมั่นใจในตนเองไว้ดังนี้

1. กล้าพูดกล้าแสดงออก กล้าแสดงความคิดเห็น
2. ไม่ขี้อาย ไม่ประหม่า ไม่เคอะเขิน
3. จิตใจมั่นคง เปลี่ยนความเชื่อยาก มั่นใจในความคิดของตนเอง
4. กล้าตัดสินใจไม่ลังเล
5. ไม่วิตกกังวล
6. กล้าเผชิญต่อความจริง
7. มีจิตใจเด็ดเดี่ยวแน่วแน่

ประภัสสร สุขชื่น (2539: 6) ได้สรุปลักษณะของบุคคลที่มีความมั่นใจในตนเองไว้ดังนี้

1. จิตใจมั่นคง มีจิตใจหนักแน่น ไม่หวั่นไหวต่อเหตุการณ์ต่างๆ สามารถควบคุม

อารมณ์ให้อยู่ในสภาพปกติได้ดี

2. กล้าแสดงออก กล้าพูด กล้ากระทำ กล้าแสดงความคิดเห็นในทางที่ถูกที่ควร
3. เป็นผู้นำ สามารถจูงใจให้ผู้อื่นกระทำตาม หรือมีความคิดเห็นคล้ายตามได้ ดำเนิน

กิจกรรมกลุ่มไปสู่เป้าหมาย สามารถนำกลุ่มเพื่อแก้ปัญหาต่างๆ รักษาขวัญและกำลังใจของสมาชิกในกลุ่มได้

4. กล้าตัดสินใจ กล้ากระทำในสิ่งต่างๆ ด้วยความคิดเห็นของตนเองโดยไม่ลังเลใจ

วารุณี เจริญรัตนโชติ (2543: 21) กล่าวว่า เด็กที่มีความมั่นใจในตนเองจะเป็นผู้ที่มีความรู้สึกนึกคิดที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น กล้าแสดงออก มีความเป็นผู้นำ มีความรับผิดชอบ ชอบอิสระ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มองโลกในแง่ดี และสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้เหมาะสม

ธีรภาพ วัฒนวิจารณ์ (2545: 127) กล่าวว่า คนที่มีความมั่นใจในตนเองจะเป็นคนที่มีลักษณะมั่นคง ไม่ลังเลในการตัดสินใจ ไม่วิตกกังวลต่อสิ่งที่ยังไม่เกิดขึ้น ในขณะที่เดียวกันก็ไม่พุ่มพ่ายหรือกังวลต่อสิ่งที่เกิดขึ้นไปแล้ว สามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ใหม่และเมื่อประเมินว่าตนเองไม่พร้อมก็กล้าและมั่นใจที่จะขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น

สรุปได้ว่า เด็กที่มีความมั่นใจในตนเองจะเป็นผู้ที่มีลักษณะ กล้าพูด กล้าแสดงออก อย่างเปิดเผย กล้าแสดงความคิดเห็น มีเหตุผล มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความเป็นผู้นำ เป็นคนเปิดเผย มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น สามารถเผชิญกับเหตุการณ์ต่างๆ และแก้ปัญหาได้ มองโลกในแง่ดี สามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ดังนั้น เราจึงควรปลูกฝังความมั่นใจในตนเอง ให้เกิดขึ้นกับเด็กปฐมวัย โดยการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมความมั่นใจในตนเองให้เด็กได้ มีโอกาสลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง จะทำให้เด็กเกิดความมั่นใจและภูมิใจในความสามารถ ซึ่งจะส่งผลให้เป็นคนที่มีบุคลิกภาพที่ดี มีความมั่นใจในตนเอง มีความรับผิดชอบ สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

1.5 การสร้างความมั่นใจในตนเอง

สมิต อาชานิจกุล (2545: 92-95) ได้กล่าวถึงแนวทางในการสร้างความมั่นใจในตนเองไว้ดังนี้

1. ต้องรู้ว่า ตนเป็นที่พึ่งแห่งตนเอง และหมั่นช่วยตนเองให้มากที่สุด ส่วนคนที่ชอบร้องขอให้คนอื่นช่วยโดยไม่ยอมช่วยตนเองย่อมทำลายอนาคตหรือความก้าวหน้าของตนในที่สุด
2. ต้องรู้จักนับถือตนเอง เชื่อในความสามารถของตน และไม่ถูกเหยียดหยามตนเอง
3. ต้องฝึกให้มีความคิดอ่าน เป็นของตนเอง ไม่ตกเป็นทาสความคิดของผู้อื่น
4. อย่าคิดว่าทำไม่ได้ จงคิดเสมอว่าเราทำได้ คิดบ่อยๆ ในทางบวก
5. ต้องฝึกหัดปลูกฝังอุปนิสัยที่ดีให้แก่ตนเอง

อารี พันธุ์มณี (2546: 20-27) ได้กล่าวถึงแนวทางในการสร้างความมั่นใจในตนเองไว้ดังนี้

1. พึ่งตนเอง “อัตหิ อัตโน นาโถ” การฝึกหัดพึ่งตนเองหรือช่วยเหลือตนเอง การลงมือทำงานด้วยตนเองจะทำให้ทำงานเป็น รู้ความสามารถของตนเองเกิดความรู้สึกภาคภูมิใจ
2. รู้จักตนเอง พยายามรู้จักตัวเราให้ดีที่สุด เรามีจุดดี จุดเด่น จะปรับจุดด้อยให้ดีขึ้น จะใช้จุดเด่นของตนให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่นได้อย่างไร
3. ศรัทธาในตนเอง นับถือตนเอง เชื่อในความสามารถของตนเอง ไม่ถูกเหยียดหยามตนเอง
4. กำจัดความกลัว ความกลัวเป็นอุปสรรคต่อความสำเร็จ และทำให้เราไม่กล้าทำอะไร และคนที่ไม่เคยทำอะไรเลย ก็จะไม่มีความผิดพลาดเกิดขึ้นเลย แต่คนที่ทำงานโอกาสผิดพลาดย่อมจะมีบ้าง มันจะเกิดการยอมรับแต่จะหาทางปรับปรุงงานให้ดีขึ้นต่อไป
5. การมีชีวิตอยู่กับปัจจุบัน การเอาใจจดจ่อกับสิ่งที่ทำ รวมพลังความคิดลงสู่การกระทำ ไม่ห่วงหน้าพะวงหลัง หรือยึดติดกับอดีต กังวลกับอนาคต แต่มุ่งใจให้เป็นหนึ่งเดียวกับเวลานั้น ณ สถานที่นั้นเพื่อทำให้มีพลังสามารถสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ ให้สำเร็จลงได้
6. คิดในทางบวก พยายามคิดในเรื่องที่ดีทำให้เป็นสุข เกิดพลังใจ ไม่ว่าอะไรจะเกิดขึ้นให้มองว่าเป็นประสบการณ์
7. ปลูกฝังอุปนิสัยที่ดี การเสริมสร้างและสั่งสมนิสัยที่ดี เป็นผู้ที่มีความหวัง ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค มีจิตใจเข้มแข็ง

สรุปได้ว่า การสร้างความมั่นใจในตนเองของแต่ละบุคคลจะเกิดขึ้นได้ จะเกิดจากการที่บุคคลนั้นได้กระทำการต่างๆ อยู่เสมอ รู้จักที่จะพึ่งตนเองมากกว่าคอยพึ่งผู้อื่น มีแนวทางการปฏิบัติในการทำงาน รู้จักและศรัทธาตนเอง ตลอดจนประสบความสำเร็จ และปรับปรุงแก้ไขสิ่งที่เป็นปัญหาที่สำคัญต่อชีวิตประจำวัน ตลอดจนเห็นคุณค่าของสิ่งที่ดีที่ตนมีอยู่

1.6 ปัจจัยในการส่งเสริมให้เกิดความมั่นใจในตนเอง

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช)2526: 40 บุคคลที่เป็นปัจจัยสำคัญต่อการส่งเสริม (ความมั่นใจในตนเองของเด็กก็คือ ผู้ที่มีส่วนในการสร้างประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมให้กับเด็ก ซึ่งได้แก่ พ่อแม่ ผู้ใกล้ชิด ครู เพื่อน และบุคคลที่เด็กรู้จักนอกจากนี้สิ่งแวดล้อมทางบ้าน สิ่งแวดล้อม ที่โรงเรียนและสิ่งแวดล้อมทางสังคมที่เป็นปัจจัยสำคัญต่อการสร้างความมั่นใจในตนเองให้กับเด็กด้วย

อารี เกษมรติ (2533: 23) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมทางบ้าน การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ การจัดกิจกรรมและสภาพแวดล้อมที่โรงเรียนมีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพของเด็กทั้งสิ้น ฉะนั้นพ่อแม่ ครูและผู้ใกล้ชิดจึงควรให้ความรักความอบอุ่น มีเหตุผลให้อิสระเด็กในการตัดสินใจ จัดกิจกรรมและสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมให้เด็กได้แสดงความสามารถของตนอย่างเต็มที่

นวนลศิริ เปาโรหิตย์ (2536: 66) กล่าวว่า เด็กสร้างความมั่นใจในตนเองมาจากครอบครัว จากการเกิดความรู้สึกนึกคิดและการรับรู้เกี่ยวกับตนเองทั้งในแง่บวกและแง่ลบ ซึ่งเป็นความคิดพื้นฐานหรือความเชื่อเบื้องต้นทำให้บุคคลมีความมั่นใจในตนเองหรือขาดความมั่นใจในตนเอง เมื่อเด็กได้รับความรักความสนใจจากพ่อแม่ การส่งเสริมให้เด็กแสดงความคิดเห็นและมีอิสระในการตัดสินใจเด็กจะเชื่อมั่นในตนเอง หากเด็กถูกพ่อแม่ควบคุมให้ปฏิบัติตามอยู่ในขอบเขตที่พ่อแม่ต้องการทำให้เด็กขาดอิสระที่จะคิดหรือตัดสินใจด้วยตนเอง เมื่อพบกับปัญหาที่ไม่สามารถตัดสินใจได้เพราะไม่เคยฝึกการแก้ปัญหามาก่อน เด็กที่ถูกเลี้ยงดูมาด้วยการตำหนิและลงโทษจะทำให้เด็กไม่กล้าแสดงออก ขี้กลัว ประหม่า และขาดความเชื่อมั่นในตนเองเพราะความกลัวและความอยากแสดงออกนั้นถูกลงโทษมาตั้งแต่เด็ก เมื่อเป็นผู้ใหญ่ความผิดพลาดในอดีตจะคอยตอกย้ำและเตือนอยู่ตลอดเวลาว่า “อย่าพูด อย่าคิด อย่าทำ”

สนธยา อ่อนน้อม (2538: 40) กล่าวว่า ในการส่งเสริมความมั่นใจในตนเองให้แก่เด็กปฐมวัยสถาบันที่สำคัญคือ สถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา เนื่องจากสถาบันครอบครัวเป็นผู้ให้การเลี้ยงดูให้ความรัก ความอบอุ่น รวมทั้งให้โอกาสเด็กที่จะกระทำการต่างๆ ส่วนสถาบันการศึกษาเป็นผู้ส่งเสริมโดยการจัดบรรยากาศและกิจกรรมต่างๆ เพื่อพัฒนาความมั่นใจในตนเองของเด็ก รวมทั้งให้การสนับสนุน เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกทางความคิด ความสามารถของเด็กแต่ละคนโดยไม่นำมาเปรียบเทียบซึ่งกันและกัน อันเป็นผลต่อการส่งเสริมพัฒนาความมั่นใจในตนเองของเด็กต่อไป

พิมพิกา คงรุ่งเรือง (2542: 16) กล่าวว่า ในการส่งเสริมความมั่นใจในตนเอง สถาบันครอบครัวมีบทบาทสำคัญในการเลี้ยงดู ให้ความรักความอบอุ่น และสถาบันการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญอีกสถาบันหนึ่งในการมีส่วนร่วมในการจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างความมั่นคงทางจิตใจ รวมทั้งเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกอย่างอิสระ อันเป็นผลต่อการพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กต่อไป

สรุปได้ว่า ปัจจัยในการส่งเสริมให้เกิดความมั่นใจในตนเอง สถาบันครอบครัวมีบทบาทสำคัญในการเลี้ยงดูให้ความรัก ความอบอุ่น ความเข้าใจ และสถาบันการศึกษาก็มีส่วนในการจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างความมั่นใจและความมั่นคงทางจิตใจ ทั้งเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกอย่างอิสระ จึงส่งผลต่อการพัฒนาความมั่นใจในตนเองของเด็ก ดังนั้น พ่อแม่ ครู และผู้ใกล้ชิดจึงควรให้ความรัก ความอบอุ่น ให้โอกาสเด็กได้แสดงออกอย่างอิสระมีความเป็นตัวของตัวเอง อันเป็นผลต่อการพัฒนาและส่งเสริมความมั่นใจในตนเองของเด็กได้เป็นอย่างดี

1.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความมั่นใจในตนเอง

งานวิจัยต่างประเทศ

นักการศึกษาต่างประเทศได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัยไว้หลายทัศนะ กล่าวคือ

ชอร์แบน (Shoban. 1950: 148) ศึกษาพบว่า บิดามารดาที่เข้มงวดกับบุตรจะทำให้บุตรขาดความมั่นใจในตนเอง ขาดความกล้าแสดงความคิดเห็น ไม่กล้าตัดสินใจ

แรดเก (Radke. 1964: 369) พบว่าบุตรจากครอบครัวที่พ่อแม่ยอมรับจะมีลักษณะความมั่นใจในตนเอง เป็นที่ยอมรับของสังคม ให้ความร่วมมือกับเพื่อนฝูง ไว้วางใจตนเองและมีความรับผิดชอบสูง

มุสเสน (Mussen. 1969: 261) ศึกษาพบว่า พ่อแม่ที่ให้เด็กมีโอกาสและได้รับการสนับสนุนความต้องการในด้านความอยากรู้อยากเห็น จะทำให้เด็กมีความรู้สึกเป็นตัวของตัวเอง ฟังตนเองได้ มีความคิดสร้างสรรค์ กล้าคิด กล้าตัดสินใจ กล้าพูด กล้าแสดงออก สามารถเผชิญสถานการณ์ใหม่โดยไม่วิตกกังวล และมีความมั่นใจในตนเอง

เพนเตอร์ (Painter. 1968: 7650 -8) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการจูงใจกับความมั่นใจในตนเองของนักเรียนชายระดับมหาวิทยาลัย พบว่าระดับความมั่นใจในตนเอง มีความสัมพันธ์โดยตรงกับความสามารถในการจูงใจกล่าวคือคนที่เชื่อมั่นใจตนเองสูงจะมีความสามารถในการจูงใจและมักจะได้เป็นผู้นำ

ดักเกอร์ (Dugger. 1969: 1817 - A) ได้ทำการศึกษาเรื่องความเป็นผู้นำ พบว่า ผู้นำที่มีความเชื่อมั่นในตัวเองสูงจะมีความสามารถในการแสดงออก

แมน (Man. 1969: 152 - 174) ได้สรุปผลการวิจัยของเขาว่าลักษณะความเป็นผู้นำมีความสัมพันธ์อย่างสูงกับลักษณะแสดงตัวความสามารถในการปรับตัว ไม่มีความวิตกกังวล

กัวร์ (Goor. 1974: 3514 - A) พบว่าเด็กที่มีความคิดสร้างสรรค์สูง มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงจะมีความสามารถในการแก้ปัญหา กล้าแสดงออกในความคิดเห็นใหม่ๆ ในการแก้ปัญหาได้ดีกว่าผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์ต่ำ

งานวิจัยในประเทศ

สำหรับงานวิจัยในประเทศเกี่ยวกับความมั่นใจในตนเอง ทางด้านการศึกษาปฐมวัย ส่วนมากผู้ทำการวิจัยจะทำการวิจัยเกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งมีความหมายเดียวกันกับความมั่นใจในตนเองไว้หลายทัศนะ กล่าวคือ

พิมพิกา คงรุ่งเรือง (2542: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาลักษณะพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหว และจังหวะแห่งการเรียนรู้ของโฮ/สโคป ซึ่งประกอบด้วยวัสดุที่หลากหลาย การได้กระทำสัมผัส การเปิดโอกาสให้เด็กเลือก การใช้ภาษาของเด็กและการสนับสนุนของผู้ใหญ่ โดยแบ่งเป็นการวิจัย 3 ระยะ โดยใช้ปริมาณของปัจจัยตามแกนแห่งการเรียนรู้ของโฮ/สโคป แตกต่างกันในระยะที่ 1 ใช้การสนับสนุนของผู้ใหญ่มากที่สุดเพื่อให้เด็กเกิดความไว้วางใจ รองลงมาคือการเลือกการกระทำวัสดุและปัจจัยที่ใช้น้อยที่สุด คือการใช้ภาษา ระยะที่ 2 ยังคงใช้การสนับสนุนของผู้ใหญ่มากที่สุด เพื่อกระตุ้นให้เด็กคิดริเริ่มที่ปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง รองลงมาคือ การเลือกกระทำ วัสดุและการใช้ภาษาโดยใช้น้อยที่สุดเท่าๆ กัน และในระยะที่ 3 ใช้การเลือกภาษาของเด็ก การกระทำและวัสดุในปริมาณเท่าๆ กันเพื่อให้เด็กเลือกและตัดสินใจด้วยตนเอง เมื่อสิ้นสุดการวิจัยพบว่า เด็กมีความเชื่อมั่นในตนเองสูงขึ้น โดยมีระยะเวลาสัมพันธ์กับปริมาณการใช้ปัจจัยตามแกนแห่งการเรียนรู้ของโฮ/สโคป

วารุณี เจริญรัตนโชติ (2543: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาแนวโน้มและอัตราการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบปฏิบัติการทดลอง พบว่า

1. เด็กปฐมวัยตลอดช่วงเวลาที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบปฏิบัติการทดลอง เมื่อเทียบกับก่อนการทดลองมีแนวโน้มและอัตราการเปลี่ยนแปลงระดับความเชื่อมั่นในตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 โดยตลอดช่วงเวลาการจัดประสบการณ์แบบปฏิบัติการทดลองเด็กปฐมวัยมีแนวโน้มและอัตราการเปลี่ยนแปลงระดับความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์แบบปฏิบัติการทดลอง

2. เด็กปฐมวัยที่มีระดับความเชื่อมั่นในตนเองสูงและต่ำตลอดช่วงเวลาที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบปฏิบัติการทดลอง เมื่อเทียบกับก่อนการทดลองมีแนวโน้มและอัตราการเปลี่ยนแปลงระดับความเชื่อมั่นในตนเองต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 โดยเด็กปฐมวัยที่มีระดับความเชื่อมั่นในตนเองสูงและต่ำมีแนวโน้มและอัตราการเปลี่ยนแปลงระดับความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์แบบปฏิบัติการทดลอง

เมทินี ด่านยังอยู่ (2544: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาแนวโน้มและอัตราการเปลี่ยนแปลงความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่เกิดจากการจัดประสบการณ์การเล่นสมมุติ พบว่าเด็กปฐมวัยก่อนการจัดประสบการณ์และระหว่างการจัดประสบการณ์การเล่นสมมุติ ในแต่ละช่วงสัปดาห์ มีความเชื่อมั่นในตนเองโดยเฉลี่ยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .001 และเมื่อวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงระหว่างช่วงสัปดาห์ พบว่า คะแนนความเชื่อมั่นในตนเองโดยเฉลี่ยรวมมีการเปลี่ยนแปลงไปในทาง

ที่เพิ่มขึ้น นอกจากนั้นเมื่อวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยแยกเป็นรายด้านได้แก่ การกล้าแสดงออกเป็นตัวของตัวเอง การปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม ความภาคภูมิใจในตนเองพบว่า คะแนนความเชื่อมั่นในตนเองทั้ง 3 ด้าน มีการเปลี่ยนแปลงไปในลักษณะที่สอดคล้องกับการวิเคราะห์แบบคะแนนรวมทั้งหมด ซึ่งเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .001

สมจินตนา คุปตสุนทร (2547: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาและเปรียบเทียบระดับความเชื่อมั่นในตนเองในช่วงระยะเวลาที่แตกต่างกันและแยกเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านการกล้าแสดงออก ด้านการเป็นตัวของตัวเอง ด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นพื้นบ้านของไทย ก่อนการจัดประสบการณ์และระหว่างการจัดประสบการณ์ในแต่ละช่วงสัปดาห์ พบว่า เด็กปฐมวัยก่อนการจัดประสบการณ์และระหว่างการจัดประสบการณ์การเล่นพื้นบ้านของไทยในแต่ละช่วงสัปดาห์ มีความเชื่อมั่นในตนเองโดยเฉลี่ยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีการเปลี่ยนแปลงของคะแนนความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย ด้านการกล้าแสดงออก ด้านการเป็นตัวของตัวเอง และด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม เพิ่มขึ้นต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จิราพร บันทอง (2550: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาและวิเคราะห์ความแตกต่างและการเปลี่ยนแปลงความเชื่อมั่นในตนเองโดยเฉลี่ยรวมและแยกเป็นรายด้าน ได้แก่ การกล้าแสดงออกเป็นตัวของตัวเอง การปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม ความภาคภูมิใจในตนเอง ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นิทานประกอบการเชิดหุ่นมือ ก่อนการจัดประสบการณ์และระหว่างการจัดประสบการณ์ในแต่ละช่วงสัปดาห์ พบว่าเด็กปฐมวัยก่อนจัดประสบการณ์และระหว่างการจัดประสบการณ์การเล่นิทานประกอบการเชิดหุ่นมือในแต่ละช่วงสัปดาห์ มีความเชื่อมั่นในตนเองโดยเฉลี่ยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงระหว่างช่วงสัปดาห์ พบว่าคะแนนความเชื่อมั่นในตนเองโดยเฉลี่ยรวมมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่เพิ่มขึ้นตลอดช่วงเวลา 8 สัปดาห์

เมื่อวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยแยกเป็นรายด้าน ได้แก่ การกล้าแสดงออกเป็นตัวของตัวเอง การปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม ความภาคภูมิใจในตนเองพบว่าคะแนนความเชื่อมั่นในตนเองทั้ง 3 ด้าน มีการเปลี่ยนแปลงไปในลักษณะที่สอดคล้องกับการวิเคราะห์แบบคะแนนรวมทั้งหมด ซึ่งเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อัญชลี ฉิมพลี (2551: บทคัดย่อ) ศึกษาและเปรียบเทียบระดับความเชื่อมั่นในตนเองโดยรวมและแยกเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านการกล้าแสดงออกเป็นตัวของตัวเอง ด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม ด้านความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการสอนแบบเดินเรื่องก่อนการจัดประสบการณ์และระหว่างการจัดประสบการณ์ในแต่ละช่วงสัปดาห์ พบว่าเด็กปฐมวัยก่อนการจัดกิจกรรมและระหว่างการจัดกิจกรรมการสอนแบบเดินเรื่องในแต่ละช่วงสัปดาห์ มีความเชื่อมั่นในตนเอง โดยเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งโดยรวม ($F = 788.57$) และด้านการกล้าแสดงออก ($F = 288.74$) ด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม ($F = 2337.14$) และด้านความภาคภูมิใจในตนเอง ($F = 2229.29$) โดยการจัดกิจกรรมการสอนแบบ

เดินเรื่องส่งผลต่อความเชื่อมั่นในตนเองโดยรวมร้อยละ 98% ($P = .98$) และส่งผลต่อความเชื่อมั่นในตนเอง รายด้านร้อยละ 95.4 , 99.4 , และ 99.4 ตามลำดับ

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า ความมั่นใจในตนเอง

เป็นคุณลักษณะอีกอย่างหนึ่ง que ควรปลูกฝังให้เกิดขึ้น เพราะมีความสำคัญต่อบุคลิกภาพของเด็กปฐมวัยและส่งผลให้เด็กเป็นบุคคลที่กล้าคิด กล้าตัดสินใจ กล้าพูด กล้าแสดงออกเป็นตัวของตัวเอง สามารถเผชิญกับความจริงได้โดยไม่วิตกกังวล มีความรู้สึกที่ดีมองเห็นคุณค่าและเกิดความภูมิใจในความสามารถของตนเอง มีความเป็นตัวของตัวเอง รู้จักการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมและสามารถพัฒนาให้สูงขึ้นได้ ดังนั้นบุคคลใกล้ชิด ได้แก่ พ่อ แม่ ผู้เลี้ยงดู และครู ซึ่งต่างมีบทบาทสำคัญในการกระตุ้นเพื่อให้เกิดพฤติกรรมหรือสร้างสถานการณ์ต่างๆ จึงควรส่งเสริมและปลูกฝังให้เกิดพฤติกรรมนี้ตั้งแต่วัยเด็ก และส่งเสริมให้พัฒนาขึ้นซึ่งจะพัฒนากลายเป็นความมั่นใจในตนเองในที่สุดสามารถปรับตัวและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ของเด็กส่งเสริมศักยภาพความสามารถของเด็กซึ่งพัฒนารูปแบบการสอนให้เด็กเกิดการเรียนรู้โดย สิริมา ภิญโญ อนันตพงษ์

2.1 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย (สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์. 2545)

2.1.1 ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของไวทสกี้ (Vygotsky; อ้างอิงใน Berk;& Winster. 1995)

เด็กจะเกิดการเรียนรู้ พัฒนาการสติปัญญาและทัศนคติที่เกิดขึ้นเมื่อ มีการปฏิสัมพันธ์ และทำงานร่วมกันกับคนอื่น ๆ เช่น ผู้ใหญ่ ครู เพื่อนและบุคคลเหล่านี้จะให้ข้อมูลสนับสนุนให้เด็กเกิดขึ้นใน Zone of Proximal Development หมายถึง สภาวะที่เด็กเผชิญกับปัญหาที่ท้าทายแต่ไม่สามารถคิดแก้ปัญหาได้โดยลำพัง เมื่อได้รับการช่วยเหลือแนะนำจากผู้ใหญ่ หรือจากการทำงานร่วมกับเพื่อนที่มีประสบการณ์มากกว่า เด็กจะสามารถแก้ปัญหาได้และเกิดการเรียนรู้ขึ้นการให้ความช่วยเหลือแนะนำในการแก้ปัญหาและการเรียนรู้ของเด็ก (Assisted Learning) เป็นการให้ความช่วยเหลือแก่เด็กเมื่อเด็กแก้ปัญหาโดยลำพังไม่ได้ เป็นการช่วยอย่าง พอเหมาะเพื่อให้เด็กแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง วิธีการที่ครูเข้าไปมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กเพื่อให้การช่วยเหลือกับเด็กเรียกว่า Scaffolding เป็นการแนะนำช่วยเหลือให้เด็กแก้ปัญหาได้ด้วยตัวเอง โดยการให้คำแนะนำ (CLue) การช่วยเตือนความจำ (reminders) การกระตุ้นให้คิด (encouragement) การแบ่งปัญหาที่สลับซับซ้อนให้ย่อยลง (breaking the problem down into step) การให้ตัวอย่าง(providing and Example) หรือเป็น สิ่งอื่นๆ ที่จะช่วยเด็กแก้ปัญหา และเรียนรู้ด้วยตนเอง การให้ความช่วยเหลือ (Scaffolding) มีลักษณะ 5 ประการดังนี้

1. เป็นกิจกรรมการร่วมกันแก้ปัญหา
2. เข้าใจปัญหาและมีวัตถุประสงค์ที่ตรงกัน
3. บรรยากาศที่อบอุ่น และการตอบสนองที่ตรงกับความต้องการ
4. รักษาภาวะแห่งการเรียนรู้ของเด็ก (ZPD : Zone of Proximal Development)
5. สนับสนุนให้เด็กควบคุมตนเองในการแก้ปัญหา

ครูมีหน้าที่จัดเตรียมสภาพแวดล้อม ให้เด็กเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองและให้คำแนะนำ ด้วยการอธิบาย สาธิต และให้เด็กมีโอกาสทำงานร่วมกับผู้อื่นๆ เช่น การวาด การเขียน การทำงานศิลปะหลายๆ รูปแบบ เพื่อเป็นการจัดระบบความคิดของตนเอง แล้วให้โอกาสเด็กแสดงออกตามวิธีการต่างๆ ของเด็กเองเพื่อครูจะได้รู้ว่าเด็กต้องการทำอะไร

จากทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของไวทสกี้ ดังกล่าว พบว่า การเรียนรู้และพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กเกิดจากสภาวะที่เด็กเผชิญกับปัญหา ซึ่งครูมีหน้าที่ในการจัดเตรียมสภาพแวดล้อมหรือสภาวะให้เด็กเกิดปัญหาและได้ฝึกประสบการณ์การแก้ปัญหาโดยเด็กมีปฏิสัมพันธ์และการทำงานร่วมกับผู้อื่น

2.1.2 ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของพียาเจต์(Jean Piaget)

ได้กล่าวถึง ทฤษฎีทางด้านพุทธิปัญญา (Cognitive Theory) การสร้างข้อความรู้ (Schemata) ว่าเป็นกระบวนการรับรู้ ความเข้าใจและการคิดของเด็กเมื่อมีวุฒิภาวะ เป็นกระบวนการที่เกิดจากการกระทำ 2 กระบวนการ คือ กระบวนการซึมซับสิ่งใหม่ (Assimilation) และกระบวนการปรับความสมดุลของความรู้เดิมและความรู้ใหม่ (Accommodation) ซึ่งการรับประสบการณ์ใหม่เข้าสู่กรอบความรู้ที่สอดคล้องกับประสบการณ์เดิมที่มีอยู่แล้วซึมซับเป็นความรู้ ซึ่งการจะซึมซับหรือไม่ขึ้นอยู่กับความรู้และความเชื่อที่มีมาก่อนเหมือนกัน หากความรู้ใหม่สัมพันธ์กับความรู้เก่าที่มีอยู่แล้วเกิดความสมดุลกรอบความรู้เดิมจะรวมความรู้ที่ได้รับเข้าไป ทั้งนี้การพัฒนาระบบการรับรู้จะเป็นไปตามวัยของเด็ก พียาเจต์ได้แบ่งขั้นพัฒนาการเรียนรู้ออกเป็น 4 ขั้น คือ (สุรางค์ โค้วตระกูล. 2548: 48 - 57)

ขั้นที่ 1 เป็นขั้นการเคลื่อนไหวและสัมผัส (Sensory motor) ตั้งแต่แรกเกิดถึง 2 ขวบ ซึ่งได้แบ่งขั้นตอนออกเป็น 6 ขั้น คือ

1.1 ขั้นปฏิบัติการสะท้อน Reflex (0 - 1 เดือน) ทารกจะมีพฤติกรรมที่เป็นประสาทอัตโนมัติที่มีตั้งแต่แรกเกิด เช่น การดูด เป็นต้น และพยายามปรับเข้ากับสภาพแวดล้อมโดยมิได้เกิดการเรียนรู้ เช่น ดูนมจากแม่ ดูนมจากขวด เป็นต้น

1.2 ขั้นพัฒนาอวัยวะเคลื่อนไหวด้านประสบการณ์เบื้องต้น (Primary Circular Reaction) (1 - 3 เดือน) ทารกจะแสดงพฤติกรรมง่ายๆ และซ้ำๆ โดยไม่เบื่อ เช่น กำมือและเปิดออกซ้ำๆ ซึ่งกระทำโดยปราศจากจุดมุ่งหมาย เด็กจะสนใจสิ่งที่เคลื่อนไหว

1.3 ขั้นพัฒนาเคลื่อนไหวโดยมีจุดมุ่งหมาย Secondary Circular Reaction (4 - 6 เดือน) พือาเจตต์กล่าวถึงขั้นนี้ว่าเป็นขั้นแรกที่ทารกแสดงพฤติกรรมโดยตั้งใจและมีจุดมุ่งหมาย เด็กจะแสดงความสนใจต่อผลของพฤติกรรม เช่น กระทบเท้าเพื่อให้ตุ๊กตาทิ้งที่แขวนสั้น หรือสั้นของเล่น เพราะความสนใจในเสียงที่เกิดการสั่น พฤติกรรมในขั้นนี้เกิดขึ้นซ้ำๆ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อต้องการเห็นการเปลี่ยนแปลง ของสิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัว

1.4 ขั้นพัฒนาการประสานของอวัยวะ Coordination of Secondary Reaction (7-10เดือน) ทารกจะเริ่มแก้ปัญหาอย่างง่าย ๆ โดยใช้พฤติกรรมในอดีตมาช่วย เด็กวัยนี้สามารถหาสิ่งที่ซ่อนไว้ได้ เช่น อาจผลักหมอนตุ๊กตาทิ้งที่ซ่อนอยู่ เด็กมีความเข้าใจเกี่ยวกับความมีตัวตนของวัตถุ (Object Permanence) เด็กจะเริ่มรู้ว่าตนเองเป็นอิสระ เด็กจะสามารถแยกสิ่งที่ตนต้องการและไม่ต้องการออกจากกัน และสามารถเลียนแบบการเคลื่อนไหวจากผู้อื่น ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้จะเป็นเครื่องมือช่วยแก้ปัญหาในสิ่งที่ตนอยากได้

1.5 ขั้นพัฒนาการความคิดริเริ่มแบบลองผิดลองถูก Tertiary Circular Reactions (11-18 เดือน) เด็กจะลองพฤติกรรมแบบถูกผิด (Trial and Error) เด็กจะสนใจผลของพฤติกรรมใหม่ๆ มักทดลองทำดูหลายๆ แบบ และสนใจผลที่เกิดขึ้น ซึ่งต่างจากขั้น Secondary Circular Reaction คือ เด็กไม่เพียงแต่ทำซ้ำแต่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ เป็นการทดลองสิ่งแวดล้อมเพื่อดูว่าเกิดอะไรขึ้นอย่างมีจุดมุ่งหมายและมีความคิดริเริ่มของการกระทำ ซึ่งพือาเจตต์สรุปว่า ความคิดริเริ่มเป็นสมบัติที่สำคัญของเซารว์ปัญญา

1.6 การเริ่มต้นของความคิด (Beginning of Thought) ขั้นพัฒนาโครงสร้างสติปัญญาเบื้องต้น (18 เดือนถึง 2 ขวบ) เด็กสามารถประดิษฐ์วิธีการใหม่ๆ โดยใช้ความคิดในการแก้ปัญหา สามารถเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งหนึ่งกับอีกสิ่งหนึ่ง และสามารถแก้ปัญหาได้ในขั้นนี้ถ้าเด็กพบปัญหาใหม่ที่ตนประสบ แต่ไม่มีวิธีแก้ปัญหามาก่อน เด็กจะประดิษฐ์วิธีใหม่ เป็นการแสดงว่าเด็กเริ่มใช้ความคิด ซึ่งในขั้นนี้พือาเจตต์สรุปว่า เด็กจะเริ่มเรียนรู้ความสัมพันธ์ของสิ่งแวดล้อมและความสามารถอนุมานความสัมพันธ์ของเหตุและผลได้ เด็กในขั้นนี้สามารถที่จะมีจินตนาการก่อนที่จะเริ่มแสดงพฤติกรรม เด็กจะเลียนแบบพฤติกรรมของผู้ใหญ่ โดยไม่จำเป็นต้องเห็นตัวอย่างจริงๆ แต่เลียนแบบจากการจำ

สรุปว่า ขั้น Sensory Motor เป็นขั้นของพัฒนาการทางสติปัญญาความคิดก่อนที่เด็กจะพูดและใช้ภาษาได้ พือาเจตต์กล่าวว่าสติปัญญาความคิดของเด็กในวัยนี้แสดงออกโดยการกระทำ (Action) เด็กสามารถแก้ปัญหาได้แม้ว่าจะไม่สามารถอธิบายได้

ขั้นที่ 2 ขั้นก่อนปฏิบัติการ (Preoperational) (18 เดือน ถึง 7 ขวบ) เป็นวัยก่อนเข้าโรงเรียนและวัยอนุบาล เด็กวัยนี้มีโครงสร้างทางสติปัญญา (Structure) ที่จะใช้สัญลักษณ์แทนวัตถุสิ่งของที่อยู่รอบๆ ตัวหรือพัฒนาการด้านภาษา เริ่มด้วยการพูดเป็นประโยคและเรียนรู้คำต่างๆ เพิ่มขึ้น เด็กจะรู้จักคิดในใจ แต่อย่างไรก็ตามความคิดของเด็กก็มีข้อจำกัดหลายประการ โดยเฉพาะ

ตอนต้นๆ ของวัยนี้ มีสิ่ง que เด็กวัยนี้ทำไม่ได้เหมือนกับเด็กวัยประถมหลายอย่าง ลักษณะเชาว์ปัญญาของเด็ควัยนี้อาจสรุปได้ว่า

2.1 เด็กวัยนี้จะเข้าใจภาษาและทราบว่าจะต่าง ๆ มีชื่อและใช้ภาษาเพื่อช่วยในการแก้ปัญหาได้

2.2 เด็กเลียนแบบผู้ใหญ่ในเวลาเล่น (Deferred Imitation) หรือเลียนแบบได้โดยตัวแบบ ไม่ต้องอยู่หน้า จะเห็นจากการเล่นขายของเด็กหรืออาบน้ำตุ๊กตา หรือเล่นบทบาทสมมติหรือแสร้งทำ เช่น เด็กจะเล่นทำเป็นแก๊งนอนหลับ หรือใช้สิ่งต่างๆ เล่นเป็นแบบจริง เช่น กล่องกระดาษทำเป็นรถยนต์

2.3 ความตั้งใจที่ละอย่าง (Castration) วัยนี้จึงจะทำให้เด็กมีความคิดบิดเบือน (Distort) จากความเป็นจริง โดยพ้อาเจตต์ทดลองให้เด็กอายุ 5 ขวบ ตุ๊กกบัดทำด้วยไม้ โดยในกล่องประกอบด้วยลูกบดสีขาว 20 ลูก และสีน้ำตาล 7 ลูก และถามเด็กว่าลูกบดสีใดมีมากกว่า เด็กสามารถตอบถูกว่าเป็นสีขาว แต่ถามว่าระหว่างลูกบดสีขาวกับลูกบดทั้งทั้งหมดอะไรมีมากกว่า เด็กยังคงตอบสีขาวมีมากกว่า เด็กยังตอบไม่ได้ว่าทั้งหมดมีมากกว่าสีขาว เพราะเด็กไม่เข้าใจว่าสีขาวเป็นส่วนหนึ่งของลูกบด

2.4 มีการยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง (Egocentrism) ไม่สามารถเข้าใจความคิดเห็นของผู้อื่น หรือไม่ได้เข้าใจว่าผู้อื่นจะคิดอะไร ตัวอย่างที่เห็นได้ชัด คือเวลาเด็ก 2 คน วัยนี้เล่นด้วยกันและคุยกัน ถ้ามองดูผิวเผินจะคิดว่าคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน แท้จริงแล้วเด็กต่างคนต่างคุยต่างเล่นความจริงของเด็ควัยนี้ คือ สิ่งที่ได้รับรู้

2.5 เด็กวัยนี้ไม่สามารถจะทำปัญหาการเรียงลำดับ (Striation) ได้ เช่น ไม่สามารถจะเรียงของมากไปหาน้อย น้อยไปหามากหรือความยาวสั้น และนอกจากนี้ เด็กยังไม่เข้าใจ Reversibility คือ เด็กไม่สามารถเข้าใจว่า ถ้า $2 + 2 = 4$ แล้ว $4 - 2 = 2$

2.6 เด็กวัยนี้จะไม่เข้าใจความคงตัวของสสาร (Conservation) เพราะเด็ควัยนี้จะใช้เหตุผลจากรูปร่างที่เห็นหรือ States ไม่ใช่การแปลงรูปเป็นอย่างอื่น (Transformation) ตัวอย่างที่มีชื่อเสียงของพ้อาเจตต์ที่แสดงถึงพัฒนาการทางด้านเชาว์ปัญญาความคิดของเด็ควัยนี้ ได้แก่ การทดลองที่ใช้แก้ว 2 ใบ ที่มีขนาดสูงเท่ากัน แล้วใส่น้ำลงไปเป็นจำนวนเท่ากันเพื่อให้ระดับน้ำในแก้วสองใบเท่ากัน เมื่อเทน้ำลงไปในแก้ว 2 ใบ เป็นปริมาณเท่ากัน เด็กจะตอบว่าเท่ากัน แต่เมื่อเทน้ำจากแก้วใบหนึ่งไปใส่แก้วอีกใบที่มี ความสูงและความกว้างต่างจากแก้วใบแรก โดยเทน้ำใส่ในแก้วใบที่ 3 นี้ทั้งหมด จะได้ความสูงของน้ำต่างที่กัน เด็กจะตอบไม่ได้ว่าน้ำทั้งสองแก้วเท่ากัน เหมือนเดิมเด็กจะมีความเข้าใจว่าน้ำในแก้วที่สูงกว่ามีปริมาณมากกว่า เด็กมีการตัดสินใจอย่างผิวเผิน จากสิ่งที่ตนเห็นและรับรู้ ไม่สามารถอ้าง (Inferred) จากหลักฐานขึ้นมาประกอบ ไม่สามารถที่จะเข้าใจในความคงตัวของของที่มีจำนวนเท่ากัน แม้ว่าจะเปลี่ยนรูปร่างจำนวนก็ยังคงเท่ากันอยู่

สรุปชั้น ชั้นที่เชาว์ปัญญาความคิดของเด็ก Preoperational Stage วัย 18 เดือน ถึง 7 ขวบ ความคิดของเด็ควัยนี้ขึ้นอยู่กับความรู้เป็นส่วนใหญ่ ไม่สามารถที่จะใช้เหตุผลอย่าง

ลึกซึ้ง แต่เป็นขั้นที่ เด็กเริ่มใช้ภาษา สามารถที่จะบอกชื่อสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัวเขาและเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของเขา สามารถที่จะเรียนรู้ถึงสัญลักษณ์และใช้สัญลักษณ์ได้ เด็กวัยนี้มักเล่นบทบาทสมมติ เช่น พูดกับตุ๊กตาเหมือนพูดกับคนจริงๆ เด็กวัยนี้มีความตั้งใจที่ละเอียด และไม่สามารถที่จะเข้าใจว่าสิ่งที่เท่ากันแม้จะเปลี่ยนรูปร่างหรือแปรสภาพหรือเปลี่ยนที่วาง ควรจะยังคงเท่ากันและยัง ไม่สามารถที่จะเปรียบเทียบสิ่งของมากและน้อย ยาวและสั้น ได้อย่างแท้จริง และมีการยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง ไม่สามารถที่จะเข้าใจความคิดของคนอื่น

ขั้นที่ 3 ขั้นปฏิบัติการแบบรูปธรรม (Concrete Operation) อายุ 7 - 11 ปี พัฒนาการทางด้านสติปัญญาและความคิดของเด็กวัยนี้ แตกต่างกับขั้น Preoperational มาก เด็กวัยนี้จะสามารถที่จะสร้างกฎเกณฑ์ในการแบ่งสิ่งแวดล้อมออกเป็นหมวดหมู่ได้ ถ้าหากแสดงการทดลองเกี่ยวกับน้ำ ในแก้ว 2 ใบที่เท่ากัน และเทน้ำจากแก้วใบหนึ่งไปในแก้วใบที่ 3 ที่มีขนาดเล็กกว่า เด็กวัยนี้จะตอบได้ว่า น้ำยังคงมีจำนวนเท่ากัน แม้ว่าระดับน้ำจะไม่เท่ากัน เด็กวัยนี้เข้าใจเหตุผลว่าของที่มีขนาดเท่ากัน แม้ว่าจะแปรรูปร่างก็ยังคงมีขนาดเท่ากันหรือคงตัว

3.1 การสร้างภาพในใจ (Mental Representation) เด็กวัย 7 - 11 ปี สามารถที่จะวาดภาพความคิดในใจได้ ซึ่งตรงข้ามกับเด็ก วัย 2 - 7 ปี ซึ่งไม่สามารถที่จะทำได้ ถ้าหากจะถามเด็กอายุ 5 ขวบ หลังจากกลับจากโรงเรียนใกล้ๆบ้านให้บอกทางไปโรงเรียน เด็ก 5 ขวบ จะไม่สามารถบอกได้ แต่เด็ก 7 - 11 ปี จะสามารถบอกหรืออธิบายหรือเขียนแผนที่ไปโรงเรียนได้

3.2 ความคงตัวของสสาร (Conservation) เด็กในวัย 7 - 11 ปี สามารถที่จะบอกได้ว่าของเหลวหรือของแข็งจำนวนหนึ่ง จะมีจำนวนคงที่แม้ว่าจะเปลี่ยนหรือสถานที่วาง เป็นต้น ในการทดลองเกี่ยวกับความคงตัวของสสาร เด็กวัย Concrete Operations จะสามารถตอบได้

3.3 การคิดเปรียบเทียบ (Relational Terms) เด็กในวัย Concrete Operations สามารถที่จะคิดเปรียบเทียบได้ และสามารถที่จะเข้าใจว่าสิ่งใดสิ่งหนึ่งจะใหญ่กว่า มากกว่า น้อยกว่า ให้ขึ้นอยู่กับว่า เปรียบเทียบกับอะไร เช่นเดียวกับความมืดและความสว่าง ขึ้นอยู่กับว่าเปรียบเทียบกับอะไร เข้าใจว่าของต่างๆมีความสัมพันธ์กันไม่ใช่เป็นสิ่งที่สมบูรณ์ในตัว (Absolute) นอกจากนี้ เด็กวัยนี้จะเข้าใจความหมายของส่วนย่อยและส่วนรวม

3.4 การแบ่งกลุ่มหรือจัดหมู่ (Class Inclusion) เด็กวัย Concrete Operations สามารถที่จะตั้งเกณฑ์ที่จะช่วยแบ่งหรือจัดสิ่งของรอบๆตัวเขาเป็นหมวดหมู่ได้ เช่น เข้าใจว่าจะแบ่งสุนัข แมว ม้า รวมกันได้ เพราะเป็นสัตว์สี่เท้าเหมือนกัน ถ้าเอาลูกกวาดสีต่างๆกัน เช่น ลูกกวาดห่อด้วยกระดาษสีเหลือง 8 อัน และลูกกวาดห่อด้วยกระดาษสีน้ำตาล 4 อัน และตั้งคำถามว่า “ลูกกวาดสีเหลืองมีมากกว่าหรือลูกกวาดมีมากกว่า” เด็กวัยนี้จะตอบว่า “ลูกกวาด” ซึ่งตรงกันข้ามกับเด็กวัย 5 ขวบ

3.5 การเรียงลำดับ (Serialization and Hierarchical Arrangements) เด็กในวัย Concrete Operations สามารถที่จะจัดเรียงของตามลำดับ ความหนัก ความยาวได้ เช่น เอาไม้ขนาดต่างๆ กัน และบอกให้เด็กวัยนี้เรียงระดับตามความยาว เด็กวัยนี้จะทำได้ง่ายดาย

3.6 การคิดย้อนกลับ (Reversibility) เด็กในวัย Concrete Operations สามารถคิดย้อนกลับได้ เช่น เด็กวัยนี้คิดได้ว่า ถ้า $5 + 7 = 12$ หรือ $12 - 7 = 5$ เป็นต้น

สรุป พัฒนาการทางเซาร์ปัญญาและความคิดของเด็กอายุระหว่าง 7-11 ปี นับว่าเป็นไปอย่างรวดเร็วมาก ในขั้นนี้ พือาเจต์เรียกว่า Concrete Operations เด็กวัยนี้มีเซาร์ปัญญาที่มีคุณภาพแตกต่างจากขั้น Preoperational คือ สามารถที่จะอ้างอิงด้วยเหตุผล และไม่ขึ้นกับการรับรู้จากรูปร่างเท่านั้น เด็กวัยนี้สามารถแบ่งกลุ่มโดยใช้เกณฑ์หลายๆ อย่าง และคิดย้อนกลับ (Reversibility) ได้ความเข้าใจเกี่ยวกับกิจกรรมและความสัมพันธ์ของตัวเลขก็เพิ่มขึ้น

ขั้นที่ 4 ขั้นปฏิบัติการอย่างเป็นระบบ (Formal Operations) (12 ปีถึงวัยผู้ใหญ่) ขั้นนี้ถือเป็นขั้นสุดยอดทางเซาร์ปัญญาและความคิด เพราะเด็กจะเริ่มคิดเป็นผู้ใหญ่ ความคิดแบบเด็กจะสิ้นสุดลง เด็กสามารถคิดหาเหตุผลนอกเหนือจากข้อมูลที่มีอยู่ สามารถที่จะคิดอย่างนักวิทยาศาสตร์ สามารถตั้งสมมติฐานและทฤษฎีและเห็นว่าความจริงที่เห็นด้วยกับการรับรู้ไม่สำคัญเท่ากับความคิดถึงสิ่งที่เป็นไปได้ (Possibility) พือาเจต์สรุปว่า เด็กวัยนี้เป็นผู้ที่มีความคิดเหนือกว่าสิ่งปัจจุบัน สนใจที่จะสร้างทฤษฎีเกี่ยวกับทุกสิ่งทุกอย่าง และมีความพอใจที่จะพิจารณาเกี่ยวกับสิ่งที่ไม่มีตัวตน หรือสิ่งที่เป็นนามธรรม

การคิดแก้ปัญหาที่มีความสำคัญต่อกระบวนการเรียนรู้ โดยการคิดแก้ปัญหาเป็นขั้นสูงสุดของพัฒนาการทางสติปัญญา โดยคิดอย่างมีเหตุผลกับสิ่งที่เป็นนามธรรม การคิดตั้งสมมติฐานอย่างมีเหตุผล เมื่อเด็กได้รับประสบการณ์ตรง หรือปฏิสัมพันธ์กับสิ่งต่างๆ จนสามารถผสมผสานความคิดนำไปสู่พัฒนาการทางสติปัญญาตามลำดับขั้นพัฒนาการ 4 ขั้นตอน

2.1.3 ทฤษฎีเกี่ยวกับการสอนของบรูเนอร์ (Bruner, 1969 : 55 - 58)

บรูเนอร์เชื่อว่า ครูสามารถช่วยจัดประสบการณ์ให้เด็กเกิดความพร้อมที่จะเรียน โดยเสนอว่าการจัดการศึกษานั้นต้องคำนึงถึงพัฒนาการว่าเป็นตัวเชื่อมระหว่างความรู้ และการสอน กล่าวคือ ทฤษฎีพัฒนาการจะเป็นตัวกำหนดเนื้อหาความรู้และวิธีสอนในการจะนำเนื้อหาใดมาสอน เด็กนั้นควรพิจารณาว่าขณะนั้นเด็กมีพัฒนาการอยู่ในระดับใด มีความสามารถเพียงใด กิจกรรมการเรียนการสอนต้องสอดคล้องกับพัฒนาการและความสามารถเพียงใด บรูเนอร์กล่าวว่า เราจะสามารถสอนวิชาใดๆ ก็ได้โดยมีประสิทธิภาพ โดยใช้วิธีการที่เหมาะสมให้กับเด็กคนใดคนหนึ่งในระดับอายุใดก็ได้ พัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กตามทฤษฎีของบรูเนอร์เป็นดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นสัมผัส (Enactive) เป็นขั้นของการเรียนรู้ ได้จากการจับ การเห็นการถูกต้อง

ขั้นที่ 2 ขั้นคิดจากภาพที่ปรากฏ (Iconic)

ขั้นที่ 3 ขั้นสัญลักษณ์ (Symbolic) เป็นขั้นของการคิดที่สามารถถ่ายทอดเป็นภาษา

จากหลักการทางทฤษฎีดังกล่าว การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย จะเห็นถึงการเรียนการสอนที่ผู้เรียนมีโอกาสของการใช้ประสบการณ์เดิมมาสานเชื่อมกับประสบการณ์ใหม่ ด้วยการใช้กระบวนการคิด สร้างองค์ความรู้ เกิดการเรียนรู้อย่างมีขั้นตอน โดยเด็กได้เรียนรู้และแก้ไขปัญหา ตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพในสิ่งที่อยากเรียนรู้ด้วยตนเอง

2.2 ความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

สิริมา ภิญญอนันตพงษ์ (2545: 11) ได้พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยขึ้น โดยมีความหมาย คือ การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย (Children as a Researcher) เป็นการสอนที่ผสมผสานวิธีการสอน การเรียน การประเมิน และแนะแนวให้ควบคุมกลไกเป็นกระบวนการเดียวในชั้นเรียน โดยให้ผู้เรียนมีความสำคัญเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ ด้วยการให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยวิธีการซึ่งมีความหมายถึงการใช้ปัญญา ทำให้เกิดปัญญา ซึ่งผู้เรียนจะได้เรียนรู้ในเรื่องที่ตนเองสนใจ ได้ลงมือศึกษาค้นคว้า แสวงหาความรู้ความจริงตามความสนใจอยากรู้ อยากเห็น และความถนัดของตนในการเรียนรู้เด็กจะได้สร้างองค์ความรู้ พร้อมกับแก้ปัญหาและค้นพบสิ่งใหม่ๆ ซึ่งมีการวางแผนล่วงหน้าว่าจะศึกษาค้นคว้าอย่างไร มากน้อยเพียงใด จากแหล่งใด วิธีการอย่างไร จากนั้นลงมือดำเนินการศึกษาค้นคว้า สังเกต จดจำ บันทึกข้อมูล สรุปความรู้ที่ได้ จัดทำผลงานความรู้และนำเสนอ รวมทั้งนำความรู้ที่ได้ไปสืบค้น และแสวงหาความรู้ต่อไป นับเป็นการเรียนรู้ที่เป็นไปอย่างธรรมชาติ มีกระบวนการค้นหาความรู้ที่เชื่อถือได้เกิดการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีลำดับขั้นตอน โดยเด็กได้เรียนรู้ค้นพบและปัญหา ตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพในสิ่งที่อยากเรียนรู้ด้วยตนเอง

2.3 หลักการพื้นฐานของการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

สิริมา ภิญญอนันตพงษ์ (2545) กล่าวถึงหลักการพื้นฐานของการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ดังนี้ เป็นการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งส่งเสริมพัฒนาให้ผู้สอนใช้วิธีการสอนโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลางเป็นการจัดการเรียนการสอนที่สนองต่อพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 โดยมุ่งเน้นให้ครูผู้สอนส่งเสริมให้เด็กมีความรู้ความสามารถตามธรรมชาติ และศักยภาพของผู้เรียน โดยยึดหลักว่าทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญเป็นศูนย์กลางแห่งการเรียนรู้ จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน ได้ฝึกทักษะเน้นกระบวนการคิด ให้ผู้เรียนจากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกสถานที่ พัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ จัดการประเมินผู้เรียนควบคู่กันไปกับกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสม ดังนั้นการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย จึงมุ่งเน้นศักยภาพของผู้เรียนบนพื้นฐานของสังคมแบบไทย

2.4 ลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

สิริมา ภิญญอนันตพงษ์ (2545: 11) ได้กล่าวถึงลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ดังนี้

1. กิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความถนัดของนักเรียนทุกด้าน
2. เป็นกิจกรรมเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือศึกษาค้นคว้าหาคำตอบสร้างสรรค์ความรู้ด้วยตนเองตามความสนใจอยาก رؤ้อยากเห็น จึงเป็นวิธีการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและได้ลงมือปฏิบัติจริง
3. สามารถจัดการเรียนรู้ได้ทุกสถานที่ อาทิ ในห้องทดลอง ห้องสมุด ภาคนามสวนสัตว์ สวนพืช เป็นต้น
4. กำหนดแหล่งเรียนรู้ควรเป็นแหล่งเรียนรู้ในบริเวณโรงเรียน ใกล้บริเวณโรงเรียน ตลอดจนสถานที่สำคัญในจังหวัด หรือสิ่งที่สะท้อนถึงภูมิปัญญาในท้องถิ่น
5. นักเรียนสามารถศึกษา ชักถาม จากบิดามารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนที่เป็นผู้รู้ในสาขาวิชา
6. ใช้กิจกรรมการประเมินที่สะท้อนการเรียนรู้ของผู้เรียนควบคู่ไปกับการสอนอย่างต่อเนื่อง และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการประเมินได้รับการประเมินในสิ่งที่ผู้เรียนและสามารถทำได้ ถือว่าเป็นการประเมินผลการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
7. ครูสามารถวิเคราะห์กิจกรรมระหว่างการศึกษาค้นคว้าของผู้เรียน ชักถามและตอบคำถามผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ถือว่าเป็นกระบวนการที่รู้จักเด็กและสามารถแนะนำผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้สูงสุดได้
8. สามารถนำเทคนิคเด็กนักวิจัยมาเป็นหัวข้อวิจัยให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียนได้

2.5 กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

ในการจัดรูปแบบการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยมีกระบวนการในการจัดกิจกรรมเด็กนักวิจัยอยู่ 3 ขั้นตอน ซึ่ง สิริมา ภิญญอนันตพงษ์ (2545: 12) ได้แบ่งขั้นตอนไว้ดังนี้

ขั้นที่ 1 ทบทวนความรู้และเลือกหัวข้อเนื้อหาที่สนใจ

ครูศึกษาธรรมชาติและความต้องการของผู้เรียนโดยอภิปราย ชักถาม ความอยากรู้อยากเห็น และความต้องการของเด็กในเรื่องที่ต้องการเรียนรู้ จากนั้นสร้างแผนที่ความคิด เพื่อให้เด็กได้เห็นภาพรวมของเรื่องที่ต้องการจะเรียนรู้ และเจาะลึกถึงเรื่องที่เด็กต้องการเรียนรู้มากที่สุด โดยที่ครูเชื่อมโยงสิ่งที่เด็กต้องการเรียนรู้กับจุดประสงค์เนื้อหาในหลักสูตร เพื่อการวางแผนจัดกระบวนการเรียนรู้ให้มีความต่อเนื่อง บูรณาการสาระการเรียนรู้ และสิ่งที่เด็กต้องการจะเรียนรู้ให้สัมพันธ์กัน โดยครูเป็นผู้วางแผนกิจกรรมสนับสนุนสิ่งที่เด็กอยากเรียนรู้ โดยกิจกรรมสอดคล้องกับวิถีชีวิตจริงตามภูมิปัญญาท้องถิ่น

ขั้นที่ 2 เด็กค้นคว้าวิจัยหาความรู้

1. กำหนดแหล่งการเรียนรู้ ครูและเด็กร่วมกันกำหนดแหล่งเรียนรู้จากเรื่องที่เด็กต้องการศึกษา ซึ่งแหล่งเรียนรู้ อาจจะเป็นในห้องเรียน สถานที่ต่างๆ ในโรงเรียน ตลอดจนแหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน

2. ศึกษานอกสถานที่ ครูพาเด็กให้ได้รับประสบการณ์จริงจากแหล่งเรียนรู้ที่กำหนด โดยให้นักเรียนมีประสบการณ์ตรงโดยการศึกษาจากสถานที่ อาจเป็นการศึกษาในโรงเรียน หรือสถานที่ นอกโรงเรียนซึ่งกิจกรรมนี้ควรให้ความรู้พื้นฐานแก่เด็กเพื่อให้เด็กเกิดความสนใจ สร้างข้อปัญหาที่จะศึกษาหาความรู้ต่อไป

3. การเลือกหัวข้อที่จะศึกษาในระหว่างที่ศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ที่กำหนด แล้วครูกระตุ้นให้เด็กเลือกเรื่องที่จะศึกษาตามความสนใจของเด็ก ตั้งประเด็นคำถามในเรื่องที่เด็กสนใจ โดยกระตุ้นให้เด็กเกิดความสงสัยอยากเรียนอยากรู้ ทั้งนี้ ควรสนใจกับคำตอบของเด็กทุกคน เพื่อให้เด็กอยากเข้ามามีส่วนร่วมในการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้นและเต็มใจ

4. ทำแผนที่ความคิด ครูสร้างภาพแผนที่ความคิดจากคำตอบของนักเรียนทุกคน เพื่อให้เด็กได้เห็นภาพรวม และการเชื่อมโยงความคิดของเด็กทุกคนที่อยากเรียนรู้

5. ศึกษาค้นคว้า ชิดเขียนและจดบันทึก ดังนี้

5.1 ให้เด็กเลือกทำกิจกรรมการเรียนรู้ตามความสนใจและความถนัดของแต่ละคน

5.2 เด็กค้นหาความรู้ คำตอบในเรื่องที่อยากรู้อยากเห็นจากแหล่งความรู้ที่ครูจัดเตรียม เช่น สมุดภาพ หนังสือ การทดลอง

5.3 เด็กค้นคว้าหาความรู้ คำตอบจากแหล่งความรู้ที่บ้าน

5.4 ครูเตรียมแหล่งข้อมูลทั้งที่เป็นสื่อการเรียน ใบความรู้ ใบงาน และวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ หรือ ศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง ที่มีข้อมูลความรู้ที่ผู้เรียนสามารถเลือกศึกษา

5.5 ครู/พ่อแม่ บันทึกหลักฐานการศึกษาค้นคว้าศึกษา ทดลองด้วยการเขียนคำพูดสั้นๆของเด็ก

5.6 เด็กวาดภาพแทนความคิดลงในกระดาษ

6. สรุปและจัดทำผลงานความรู้ ครูกระตุ้นให้เด็กสรุปผลจากการศึกษาค้นคว้าในเรื่องนั้นๆ ซึ่งเด็กนำเสนอผลการค้นคว้า โดยการพูด ตอบคำถามตลอดจนนำผลจากภาพวาดหรืองานที่ประดิษฐ์ขึ้นมาหรือแลกเปลี่ยนกับเพื่อน ตลอดจนครูกระตุ้นให้เพื่อนซักถาม แสดงความคิดเห็น และยกย่องชมเชยในผลงานของเด็กทุกคน

7. นำเสนอสืบค้นและแสวงหาความรู้ใหม่ ครูกระตุ้นให้เด็กมีความภาคภูมิใจในเรื่องที่ตนเองศึกษา พร้อมทั้งสร้างแนวคิดให้เด็กนำผลความรู้และผลงานที่ศึกษาไปใช้ประโยชน์ต่อไป ซึ่งกระบวนการเรียนรู้ในขั้นนี้เป็นผลการเรียนรู้ของเด็กอย่างองค์รวม เด็กเกิดความภาคภูมิใจว่าตนเองมีจุดเด่นและความสามารถในด้านใดบ้างเป็นการกระตุ้นให้เด็กเกิดความอยากเรียนรู้ต่อไป

ขั้นที่ 3 การประเมินผล

1. ขอบเขตของการประเมิน การประเมินผลสำเร็จของการสอนด้วยเทคนิคเด็กวิจัย เป็นการประเมินเกี่ยวกับพัฒนาการเรียนของผู้เรียน การสังเกตพฤติกรรมของเด็ก พฤติกรรมเด่นของเด็ก ผลงานของเด็ก และทักษะการเรียนรู้ของเด็ก ซึ่งเป็นการประเมินที่ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ด้านความรู้สึก และทักษะการแสดงออกทุกด้าน และประเมินตามสภาพจริง โดยมีตัวอย่างการประเมิน ดังนี้

1.1 การประเมินการแสดงออกของพัฒนาการเด็กทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ พัฒนาการทางด้านร่างกาย พัฒนาการด้านสติปัญญา พัฒนาการทางด้านอารมณ์และจิตใจ และพัฒนาการทางด้านสังคม

1.2 การสังเกตพฤติกรรมของเด็กนักวิจัย ได้แก่ การสังเกต การสืบค้น การศึกษาค้นคว้าข้อความรู้ การตอบถาม การแสดงความคิดเห็น การสื่อความหมายกระบวนการกลุ่ม การวางแผน การตัดสินใจ ความคิดสร้างสรรค์ การแก้ไขข้อขัดข้อง การค้นหาคำตอบ การแลกเปลี่ยนความเห็น การมีส่วนร่วมการแก้ปัญหา การค้นคว้าหาคำตอบด้วยเวลาจำกัด การสรุปวัดความรู้ การแสดงความคิดเห็นความรู้สึกการวิเคราะห์ ความรับผิดชอบในบทบาทการทำงานร่วมกัน มนุษย์สัมพันธ์ การสร้างบรรยากาศการทำงานร่วมกัน

1.3 การแสวงหาความรู้ นักเรียนมีประสบการณ์ตรงสัมพันธ์กับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นักเรียนฝึกปฏิบัติจนค้นพบความถนัดและวิธีการของตนเอง นักเรียนทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่มนักเรียนฝึกคิดอย่างหลากหลายและสร้างสรรค์จินตนาการ ตลอดจนได้แสดงออกอย่างชัดเจนและมีเหตุผล นักเรียนได้รับการเสริมแรงให้ค้นหาคำตอบแก้ปัญหา นักเรียนได้ฝึกค้น รวบรวมข้อมูลและสร้างสรรค์ความรู้ตนเอง นักเรียนเลือกทำกิจกรรมตามความสามารถ ความถนัดและความสนใจของตนเองอย่างมีความสุข นักเรียนฝึกตนเองให้มีวินัยและรับผิดชอบในการทำงาน นักเรียนฝึกประเมิน ปรับปรุงตนเองและยอมรับผู้อื่น ตลอดจนสนใจใฝ่หาความรู้อย่างต่อเนื่อง

1.4 ทักษะการเรียนรู้ของเด็กนักวิจัย ได้แก่ ความคิดสร้างสรรค์ การแก้ปัญหา มีกระบวนการเรียนรู้ มนุษย์สัมพันธ์ การสื่อความหมาย ความมีวินัย การสังเกต และผู้นำ

1.5 ผลงานของเด็ก

2. วิธีการประเมิน

ใช้เทคนิคการประเมินแบบทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ส่วนใหญ่แล้วใช้การประเมินแบบไม่เป็นทางการ โดยมีเครื่องมือในการประเมินหลากหลาย ได้แก่ การทดสอบ การประเมินสร้างความรู้จักนักเรียน การประเมินด้วยการคุย การประเมินด้วยการสังเกต การประเมินสภาพจริงและพอดโฟลิโอ

2.6 ลักษณะกิจกรรมของการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

สิริมา ภิญญอนันตพงษ์ (2545: 14) กล่าวถึงลักษณะกิจกรรมสำคัญของการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยมีกิจกรรมหลักที่สำคัญคือ

1. การสำรวจแหล่งเรียนรู้ กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมให้เด็กได้ศึกษาแหล่งการเรียนรู้ ซึ่งอาจเป็นแหล่งเรียนรู้ภายในห้องเรียนหรือนอกห้องเรียน กิจกรรมสำรวจนี้เป็นกิจกรรมที่พัฒนาให้เด็กรู้จักการแสวงหาข้อมูลโดยใช้ทักษะการสังเกต การใช้ประสาทสัมผัส การมอง การดู การฟัง การซักถาม ส่วนใหญ่แล้วเด็กจะสังเกตและใช้คำถาม ถามครู ซึ่งในขั้นตอนนี้ในระยะแรก ครูจะต้องเป็นผู้คอยสังเกตและกระตุ้นให้เด็กซักถาม โดยใช้คำถาม เช่น อะไร ทำไม อย่างไร เป็นต้น

2. การเลือกตัดสินใจเรียนรู้เรื่องใหม่ของเด็ก กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมให้เด็กได้พัฒนาการตัดสินใจและความเป็นตัวของตัวเอง เนื่องจากการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยนี้ เด็กมีโอกาสได้เลือกที่จะเรียนรู้ตามความต้องการของเด็ก และครูควรตระหนักให้เด็กได้มีโอกาสเลือกตัดสินใจในเรื่องต่อไปนี้

2.1 การเลือกตัดสินใจในหัวข้อเรื่องที่สนใจศึกษา

2.2 เลือกกิจกรรมที่จะทำ

2.3 การใช้อุปกรณ์ต่างๆ

2.4 ระยะเวลาในการศึกษาแต่ละเรื่องและอื่นๆ

โดยส่วนมากแล้วครูควรให้คำแนะนำกับเด็กในระยะแรกกำหนดเวลาเสนอกิจกรรมที่หลากหลายให้เด็กลองทำรวมทั้งผลงานของเด็ก ทั้งนี้ควรเปิดโอกาสให้เด็กได้มีโอกาสเลือกมากที่สุด

3. กิจกรรมสืบค้น กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่มุ่งให้เด็กได้มีโอกาสค้นพบ สิ่งเรียนรู้ใหม่ โดยผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย อาทิ การทดลองปฏิบัติจริง การประกอบอาหาร การทำกิจกรรมศิลปะต่างๆ การวาดภาพการอ่านหนังสือ การแสดงบทบาทสมมติ การเล่นเกม การประดิษฐ์ การสร้างจินตนาการ

4. กิจกรรมสัมพันธ์กับผู้ปกครอง เนื่องจากการเรียนรู้ด้วยวิธีนี้ เด็กมีหัวข้อเรื่องที่จะศึกษามากมาย ดังนั้น คุณครูควรสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง ขอความร่วมมือกับผู้ปกครองให้ช่วยเหลือ ในการสอนการเชิญเป็นวิทยากร การพาเด็กออกไปนอกสถานที่ให้ผู้ปกครองช่วยดูแลเด็ก ร่วมกัน การบริจาคอุปกรณ์และค่าใช้จ่ายอื่นๆ เป็นต้น ผู้ปกครองเป็นแหล่งเรียนรู้ที่ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้ดี กิจกรรมผลิตผลงานการจัดแสดง กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่สร้างความภาคภูมิใจให้กับเด็กและคุณครูควรจัดกิจกรรมนี้ทุกครั้งหลังจากสิ้นสุดการเรียนรู้เรื่องนั้นๆ ผลงานของเด็กแสดงถึงกระบวนการที่เด็กได้เรียนรู้ ขั้นตอนการทำงานของเด็กและแสดงออกถึงความสามารถที่แฝงอยู่ในตัวเด็ก และความพยายามในการเรียนรู้ แสดงงานของเด็กทุกครั้งที่ใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบนี้

2.7 บทบาทครูในการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

สิริมา ภิญญอนันตพงษ์ (2545: 15) ได้กล่าวถึงบทบาทครูในการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ไว้ดังนี้

1. ด้านความรู้

1. ครูต้องมีหลักการและแนวคิดในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยให้เด็กปฏิบัติ คิดเป็น ทำเป็น และแก้ไขปัญหาเป็น

2. ครูต้องมีความรู้ในด้านพัฒนาการของเด็กทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา โดยใช้วิธีการสร้างความรู้จักนักเรียน (Sizing - up) โดยการเป็นนักสังเกตที่เชี่ยวชาญเกี่ยวกับพฤติกรรมของเด็กตัวเล็ก โดยเฉพาะในระยะเริ่มแรกของระยะเวลาช่วงเปิดเทอม และ/หรือ ในช่วงแรก ของการดำเนินการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

3. ในการสอน ครูต้องเตรียมการสอนล่วงหน้า ในด้านการศึกษาแหล่งเรียนรู้ให้เด็กความรู้เนื้อหาในการเรื่องที่เด็กจะศึกษา รวมทั้งบริบทต่างๆ ที่จะเอื้อครูในการสอนในเรื่องที่เด็กอยากเรียนรู้

4. ในการจัดกิจกรรม ครูต้องเตรียมกิจกรรมที่หลากหลาย การสอนไม่ควรวางกฎเกณฑ์หรือระเบียบแบบแผน ควรสร้างบรรยากาศเป็นไปอย่างธรรมชาติให้มากที่สุด สร้างความอบอุ่นใจ หลีกเลี่ยงการใช้คำสั่งโดยไม่จำเป็น

2. ด้านการปฏิบัติการสอน

1. ครูต้องเตรียมการเรียนการสอนล่วงหน้า

2. ในการสอนควรใช้วิธีการสอนแบบบูรณาการ 1) มีการวางแผนสำรวจใช้แหล่งข้อมูลที่อยู่ใกล้ - ไกลตัว เชื่อมโยงกับประสบการณ์ชีวิตจริง และภูมิปัญญาในท้องถิ่น 2) ให้เด็กได้ลงมือศึกษาค้นคว้า แสวงหาความรู้ความจริงด้วยตนเอง 3) เด็กสามารถศึกษา ชักถามจากบิดามารดา ผู้ปกครองหรือบุคคลในชุมชนได้ 4) ใช้วิธีการสอนที่มีการประเมินที่สะท้อนการเรียนรู้ของเด็กควบคู่กับการสอนอย่างต่อเนื่อง 5) เน้นกระบวนการกลุ่มทำให้เด็กมีทักษะในการทำงานโดยปรึกษาพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และช่วยเหลือกัน

3. ขณะสอน ครูส่งเสริมให้เด็กแสดงความสนใจในเรื่องที่อยากรู้อยากเห็น ใช้คำถามกระตุ้นให้เด็กแสดงความคิดเห็น ให้โอกาสเด็กในการดำเนินการศึกษาค้นหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ ภายใต้การดูแลช่วยเหลือแนะนำของครู

4. สร้างบรรยากาศทุกขณะและทุกกิจกรรมให้เด็กเรียนอย่างมีความสุข เด็กสามารถบอกเหตุผลของการเรียนรู้และสิ่งที่ได้รับที่สำคัญเด็กๆ จะรู้สึกสนุกสนาน ไม่เบื่อและได้ความรู้ ช่วยในการไปศึกษาในแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ทั้งนี้การสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและเด็กเป็นสำคัญ

5. จัดการเรียนการสอน โดยให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วม รับรู้ หรือ ร่วมมือในการที่เด็กเรียนรู้เรื่องนั้นๆ

6. จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตามแผนการสอนที่วางไว้ ตามขั้นตอนอย่างต่อเนื่อง

3. ด้านการประเมินผล

ใช้วิธีการประเมินผลที่หลากหลาย อาทิ การสังเกต การพูดคุย การจดบันทึก การเก็บผลงานเด็กตลอดจนอาจจะใช้วิธีการทดสอบแบบสั้นๆ

จากการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยดังที่กล่าวมาแล้วในข้างต้น จะพบว่า แบบการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยนั้น เป็นการส่งเสริมพัฒนาการทางสติปัญญา ได้เห็นความสำคัญของการยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางที่让孩子คิดเป็น ทำเป็น โดยคำนึงถึงศักยภาพของเด็กแต่ละคน สอดคล้องกับพัฒนาการ ความสามารถและวิธีการที่เหมาะสม ยอมรับความสามารถเพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้อย่างสูงสุด

2.8 ทักษะการเรียนรู้ของเด็กนักวิจัย

สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์ (2545: 16)ในการที่ครูปฐมวัยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ (เด็กนักวิจัย จากผลของการใช้วิธีการสอนแบบนี้เป็นการส่งเสริมและพัฒนาให้เด็กปฐมวัย มีการพัฒนาความสามารถที่แสดงถึงพฤติกรรมโดยมีทักษะด้านต่างๆ ดังนี้

1. ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง พฤติกรรมที่เด็กแสดงออกในด้านการมีความคิดหลากหลาย ความริเริ่ม มีจินตนาการ พฤติกรรมการไม่เลียนแบบ ซึ่งเป็นความสามารถของสมองในการคิดจินตนาการผสมผสานความรู้ที่ได้รับและประสบการณ์เดิมใช้ในรูปแบบที่แปลกใหม่ มีลักษณะเฉพาะเป็นของตนเอง

2. ทักษะการแก้ปัญหา หมายถึง พฤติกรรมที่เด็กแสดงออกในด้านการตัดสินใจ การแก้ไข ข้อขัดแย้ง ซึ่งเป็นความสามารถในการแก้ปัญหา ดังนี้

2.1 ปัญหาของตนเองที่ต้องแก้ทันที คือ ปัญหาที่เกิดจากความต้องการหรือการกระทำของตัวเอง โดยไม่เกี่ยวข้องกับผู้อื่น และจำเป็นต้องได้รับการแก้ไขทันทีในช่วงเวลานั้นเช่น ปัญหาจากความเจ็บ ความหิว ความกลัว เป็นต้น

2.2 ปัญหาของตนเองที่ไม่ต้องแก้ทันที คือ ปัญหาที่เกิดจากความต้องการหรือการกระทำด้วยตัวเอง โดยไม่เกี่ยวข้องกับผู้อื่น แต่ไม่จำเป็นต้องรีบแก้ไขทันที เช่น ปัญหาความอยากได้ ความชอบ เป็นต้น

2.3 ปัญหาของตนเองที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่น คือปัญหาที่เกิดจากความต้องการหรือการกระทำ ของตนเองหรือผู้อื่นโดยมีผลเกี่ยวข้องซึ่งกันและกันโดยตรง

2.4 ปัญหาของผู้อื่น คือ ปัญหาที่เกิดจากความต้องการหรือการกระทำของผู้อื่น โดยไม่เกี่ยวข้องกับตัวเด็กเอง แต่เด็กเห็นเหตุการณ์หรืออยู่ในเหตุการณ์นั้นด้วย

2.5 กระบวนการเรียนรู้ หมายถึง พฤติกรรมที่เด็กแสดงออก ในด้านการวางแผน ค้นคว้า ปฏิบัติ และทดลอง โดยเด็กได้มีการคิดริเริ่มด้วยตนเองในการทำกิจกรรมต่างๆ และครูคอยช่วยเหลือให้คำแนะนำ และกระตุ้นด้วยคำถาม

3. มนุษย์สัมพันธ์ หมายถึง พฤติกรรมที่เด็กแสดงออกในด้านการให้ความร่วมมือในการทำงานกลุ่ม การช่วยเหลือ และมีการแบ่งปัน โดยมีพฤติกรรมในแต่ละด้านเฉพาะดังนี้

3.1 ความร่วมมือ ได้แก่ การที่เด็กทำกิจกรรมร่วมกันแล้วแสดงออกในด้านการกระทำหรือคำพูด ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมต่างๆ

3.2 การทำงานกลุ่ม ได้แก่ การที่เด็กเข้าร่วมกิจกรรมโดยการทำงานเป็นกลุ่ม และปฏิบัติงานภายในกลุ่มให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

3.3 การช่วยเหลือ ได้แก่ การที่เด็กจะแสดงพฤติกรรม การแบ่งปัน การเกื้อกูลซึ่งกันและกัน คอยตักเตือนเมื่อกระทำผิด

3.4 การแบ่งปัน ได้แก่ การที่เด็กแสดงออกโดยการกระทำหรือคำพูดในการแบ่งหรือให้ยืมวัสดุ อุปกรณ์ที่ตนเองครอบครองอยู่ให้เพื่อน การรอคอยเพื่อนในการใช้วัสดุอุปกรณ์

4. การสื่อความหมาย หมายถึง พฤติกรรมที่เด็กแสดงออก ในด้านการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน โดยมีพฤติกรรมในแต่ละด้านดังนี้

4.1 การฟัง ได้แก่ การรู้จักฟังคำสั่ง ความเข้าใจในการฟัง ปฏิบัติคำสั่งได้ถูกต้อง

4.2 การพูด ได้แก่ การสนทนาโต้ตอบ การตั้งคำถาม การพูดคุ้ย และการพูดแสดงความคิดเห็น

4.3 การอ่าน ได้แก่ ความสนใจที่จะฟังครูอ่านหนังสือ เปิดหนังสือนิทานอ่านพร้อมทั้งเล่าเรื่อง ไปด้วย สนใจดูหนังสือ รูปภาพ นิทาน และอื่นๆ

4.4 การเขียน ได้แก่ การขีดเขียนตามความพอใจ ขีดเขียนเป็นเส้นคล้ายตัวหนังสือเขียนชื่อของตนเอง เขียนลอกเลียนแบบคำ

5. ความมีวินัย หมายถึง พฤติกรรมที่เด็กแสดงออกในด้านความรับผิดชอบงานการตรงต่อเวลา ความซื่อสัตย์ และรู้จักการรอคอย โดยมีพฤติกรรมในแต่ละด้านดังนี้

5.1 ความรับผิดชอบ ได้แก่ การปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายได้

5.2 การตรงต่อเวลา ได้แก่ การปฏิบัติงานและกิจกรรมตรงต่อเวลา

5.3 ความซื่อสัตย์ ได้แก่ การปฏิบัติงานและกิจกรรมตามข้อตกลงได้ด้วยตนเอง

5.4 ความรอคอย ได้แก่ การรู้จักปฏิบัติตามเหตุการณ์ก่อน หลัง ไม่แย่งชิง

6. ทักษะการสังเกต หมายถึง พฤติกรรมที่เด็กแสดงออกในด้านการแสดงความรู้สึก ความอยากรู้ อยากเห็น การตั้งคำถาม ซักถามในสิ่งที่สงสัยในขณะที่เด็กปฏิบัติกิจกรรมและทำงาน

7. ผู้นำ หมายถึง พฤติกรรมที่เด็กแสดงออกในด้าน การเป็นผู้คิดริเริ่ม ผู้ให้ และผู้รับ โดยมีพฤติกรรมในแต่ละด้านดังนี้

7.1 ผู้คิดริเริ่ม ได้แก่ การริเริ่มความคิด การกระทำ โดยการบอกถึงความต้องการในการทำกิจกรรม การเลียนแบบ การทำตามคำแนะนำหรือคำขอร้องของเพื่อน

7.2 การเป็นผู้รับ ได้แก่ การที่เด็กแสดงพฤติกรรม และการยิ้มแย้มแจ่มใสเข้าหากันใช้คำสุภาพอ่อนหวาน

2.9 ผลการเรียนรู้ของเด็กจากรูปแบบการจัดการเรียนรู้เด็กนักวิจัย

สิริมา ภิญญอนันตพงษ์ (2545: 16) ได้กล่าวถึงผลของการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ดังนี้

ประโยชน์ของการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย เด็กเกิดการเรียนรู้ดังนี้

1. เด็กได้เรียนรู้ตามความสนใจและความถนัดของตน
2. เด็กได้ลงมือปฏิบัติและสรรค์สร้างความรู้ด้วยตนเอง
3. ส่งเสริมให้เด็กมีทักษะ ดังนี้ ความคิดสร้างสรรค์ (คิดหลากหลาย คิดริเริ่ม ไม่เลียนแบบจินตนาการ) ทักษะการแก้ปัญหา (ตัดสินใจ แก้ไขข้อขัดแย้ง) กระบวนการเรียนรู้ (วางแผน ค้นคว้า ปฏิบัติทดลอง) มนุษย์สัมพันธ์ (ความร่วมมือ ทำงานกลุ่ม ช่วยเหลือ แบ่งปัน) การสื่อความหมาย (ถามคำถามโต้ตอบ แสดงความคิดเห็น) ความมีวินัย (รับผิดชอบตรงต่อเวลา ซื่อสัตย์ รอคอย) ทักษะการสังเกต(สนใจ อยากรู้ ซักถาม) และผู้นำ (ผู้ริเริ่ม ผู้ให้ ผู้รับ)

4. เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกอย่างอิสระ
5. เป็นเทคนิคการสอน - การเรียน ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ
6. เป็นเทคนิคการประเมินที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ
7. ใช้เป็นข้อมูลในการวิเคราะห์เพื่อรู้จักเด็กมากขึ้น
8. ใช้เป็นข้อมูลในการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู
9. เด็กได้ทำงานร่วมกับเพื่อน พ่อ แม่ และครู
10. เด็กได้วิพากษ์วิจารณ์ วิธีการผลงานทั้งของตนเองและคนอื่น
11. เด็กได้มีโอกาสนำเสนอผลงานที่ตนสนใจ ถนัดเพื่อใช้ในการประเมิน

จากผลของการใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยนี้ มีผลทำให้เด็กเกิดการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ต่างๆ ดังนี้ (สิริมา ภิญญอนันตพงษ์. 2545: 92)

1. ด้านความคิดสร้างสรรค์ เด็กมีทักษะการเรียนรู้ในการมีความคิดหลากหลาย ความคิดริเริ่ม มีจินตนาการ พฤติกรรมการไม่เลียนแบบ ซึ่งเป็นความสามารถของสมองในการคิดจินตนาการ ผสมผสานความรู้ที่ได้รับและประสบการณ์เดิมใช้ในรูปแบบที่แปลกใหม่ มีลักษณะเฉพาะเป็นของตนเอง

2. ด้านทักษะการแก้ปัญหา เด็กมีทักษะการเรียนรู้ในการตัดสินใจ การแก้ไขข้อขัดแย้ง ซึ่งเป็นความสามารถในการแก้ปัญหา ทั้งปัญหาของตนเองที่ไม่ต้องแก้ไขทันที โดยไม่เกี่ยวข้องกับผู้อื่น ปัญหาของตนเองที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่น และปัญหาของผู้อื่น ซึ่งเป็นปัญหาที่เกิดจากความต้องการหรือการกระทำของผู้อื่นโดยไม่เกี่ยวข้องกับตัวเอง แต่เด็กเห็นเหตุการณ์และอยู่ในเหตุการณ์นั้นด้วย

3. ด้านมนุษยสัมพันธ์ เด็กมีทักษะการเรียนรู้ในการให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมต่างๆ การทำงานเป็นกลุ่มให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี การช่วยเหลือ เกื้อกูลซึ่งกันและกัน คอยตักเตือนเมื่อกระทำผิด การแบ่งปัน โดยการกระทำหรือคำพูดในการแบ่งหรือให้ยืมวัสดุอุปกรณ์ที่ตนเองครอบครองอยู่ให้เพื่อน และการรอคอยเพื่อนในการใช้วัสดุอุปกรณ์ เป็นต้น

4. ด้านการสื่อความหมาย เด็กมีทักษะการเรียนรู้ในด้านการฟัง ได้แก่ การรู้จักฟังคำสั่ง ความเข้าใจในการฟัง ปฏิบัติคำสั่งได้ถูกต้อง การพูด ได้แก่ การสนทนาโต้ตอบ การตั้งคำถาม การพูดคุย และการพูดแสดงความคิดเห็น การอ่าน ได้แก่ ความสนใจที่จะฟังครูอ่านหนังสือ เปิดหนังสือนิทานอ่านพร้อมทั้งเล่าเรื่องไปด้วย สนใจดูหนังสือรูปภาพนิทานและอื่น การเขียน ได้แก่ การขีดเขียนตามความพอใจ ขีดเขียนเป็นเส้นคล้ายตัวหนังสือ เขียนชื่อของตนเอง เขียนลอกเลียนแบบคำ

5. ด้านความมีวินัย เด็กมีทักษะการเรียนรู้ในด้านความรับผิดชอบงาน ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายได้ การตรงต่อเวลา มีความซื่อสัตย์ และรู้จักรอคอย โดยปฏิบัติตามเหตุการณ์ก่อน-หลัง ไม่แย่งชิง

6. ด้านทักษะการสังเกต เด็กมีทักษะการเรียนรู้โดยการแสดงความสนใจ ความอยากรู้อยากเห็น การตั้งคำถาม ชักถามในสิ่งที่สงสัยในขณะที่เด็กปฏิบัติกิจกรรมและทำงาน

7. ด้านผู้นำ เด็กมีทักษะการเรียนรู้ในด้านการเป็นผู้คิดริเริ่ม เช่น การริเริ่มความคิด การกระทำ โดยการบอกถึงความต้องการในการทำกิจกรรม การเลียนแบบ การทำตามคำแนะนำหรือคำขอร้องของเพื่อน การเป็นผู้ให้ การไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน วางเฉย ไม่เอาไรต์เอาเปรียบผู้อื่น มีความเสียสละ การเป็นผู้รับ การยิ้มแย้มแจ่มใสเข้าหากันใช้คำสุภาพอ่อนหวาน

2.10 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

สิริมา ภิญญอนันตพงษ์ (2545: บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การพัฒนาโครงการเด็กนักวิจัย และการประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ (ปีที่ 1) กลุ่มตัวอย่าง ครูและนักเรียนชั้นอนุบาล รวมทั้งสิ้น 665 คน กลุ่มตัวอย่าง เป็นครูสอนชั้นอนุบาลปีที่ 1 และชั้นอนุบาลปีที่ 2 จำนวน 15 คน กลุ่มตัวอย่างนักเรียนเป็นนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 และชั้นอนุบาลปีที่ 2 จำนวนทั้งหมด 650 โรงเรียนอนุบาลราชบุรี โรงเรียนวัดเขาวัง โรงเรียนอนุบาลเมืองราชบุรี และโรงเรียนวัดโสธาประดิษฐารามสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี ผลการวิจัยพบว่า

1. การเรียนรู้ของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ ความรู้สึก และด้านการปฏิบัติ โดยภาพรวม ครูมีคะแนนการรับรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้หลังเข้าร่วมโครงการเพิ่มมากขึ้นก่อนเข้าร่วมโครงการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยของครูที่เข้าร่วมโครงการ พบว่า ลักษณะกิจกรรมของการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ครูทั้งหมดทุกคนจัดกิจกรรมโดยใช้สื่อที่หลากหลาย

รองลงมา มีจำนวนมากเท่ากัน ร้อยละ 98.30 จัดกิจกรรมการสอบแบบรายบุคคล ใช้การสนทนาเป็นกลุ่ม ใช้การโต้ตอบคำถาม และใช้เทคนิคการระดมพลังสมอง ที่เหลือมีจำนวนอยู่ในช่วงร้อยละประมาณ 80.00 ถึงร้อยละ 88.00 ใช้การจัดกิจกรรม ให้เด็กค้นพบด้วยตนเอง ให้เด็กปรึกษาพูดคุยกับครู ครูสร้างสถานการณ์จำลองและให้เด็กแสดงบทบาทสมมติ ส่วนลักษณะกิจกรรมที่ครูใช้น้อยที่สุดคือ ละคร คิดเป็นร้อยละ 36.70

3. การศึกษาระดับทักษะการเรียนรู้ของเด็ก จากการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ผลการวิจัยพบว่า เมื่อจำแนกตามระดับชั้น โดยภาพรวม เด็กชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1 และอนุบาลศึกษาปีที่ 2 มีทักษะการเรียนรู้ทุกด้านอยู่ในระดับสูง

4. การเปรียบเทียบความแตกต่างและการเปลี่ยนแปลงทักษะการเรียนรู้ของเด็กผลการวิจัยพบว่า ตลอดระยะเวลาการเข้าร่วมโครงการ 8 สัปดาห์ คะแนนเฉลี่ยรวมทักษะการเรียนรู้ของเด็กในแต่ละด้าน ทั้ง 8 ด้าน คือ ความคิดสร้างสรรค์ ด้านทักษะการแก้ปัญหา ด้านกระบวนการเรียนรู้ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านการสื่อความหมาย ด้านความมีวินัย ด้านทักษะการสังเกต และด้านผู้นำ มีการเปลี่ยนแปลง จากสัปดาห์ที่ 2, 4, 6 และ 8 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $P < .01$

5. ผลการเรียนรู้ของเด็ก พบว่า การแสดงพฤติกรรมเด่นของเด็กขณะที่เรียนรู้ ตลอดระยะเวลาการเข้าร่วมโครงการทั้ง 8 สัปดาห์ เด็กแสดงพฤติกรรมเด่นจากการเรียนรู้แบบนักวิจัยคือ เด็กมีทักษะ การสังเกต มีการสืบค้น มีการค้นคว้าข้อความรู้ ขอบค้นหาคำตอบ มีทักษะการสื่อความหมาย มีความคิดสร้างสรรค์ รู้จักแสดงความคิดเห็น - ความรู้สึก ตั้งคำถาม ตอบคำถาม มีทักษะการทำงานกลุ่ม รู้จักการวางแผน ตัดสินใจ แก้ไขข้อขัดแย้ง รู้จักวิเคราะห์ สรุป รับผิดชอบ ในบทบาท และมีมนุษยสัมพันธ์ ประสพการณ์สำคัญของเด็กขณะเรียนรู้ โดยภาพรวมเด็กได้รับ ประสพการณ์จากการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเด็กนักวิจัยอยู่ในระดับมาก ผลงานส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี มาก

กวีณา จิตนุพงศ์ (2551: บทคัดย่อ) การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายศึกษาผลของความสามารถการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ผลจากการวิจัยพบว่า หลังการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยเด็กปฐมวัยมีค่าเฉลี่ยความสามารถการแก้ปัญหาโดยรวมแตกต่างจากก่อนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .05$ ($F = 6.471$) โดยการทดลองครั้งนี้ส่งผลต่อความสามารถการแก้ปัญหาโดยรวมร้อยละ 21.2 ($\text{Partial}\eta^2 = .212$) และมีค่าเฉลี่ยความสามารถการแก้ปัญหารายด้านแตกต่างจากก่อนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .05$ ทุกด้านคือ ด้านการแก้ปัญหาตนเอง ($F=12.000$) ด้านการแก้ปัญหาตนเองที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่น ($F = 1.670$) โดยการทดลองครั้งนี้ส่งผลความสามารถการแก้ปัญหาตนเองร้อยละ 33.3 และความสามารถการแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่นร้อยละ 6.5 ตาม ลำดับ แสดงว่าการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ช่วยให้ความสามารถการแก้ปัญหาโดยรวมและรายด้านเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน

กาญจนา สองแสน (2551: บทคัดย่อ) ในการวิจัยครั้งนี้ต้องการศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ผลการศึกษาพบว่า หลังการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย เด็กปฐมวัยมีคะแนนความคิดสร้างสรรค์โดยรวมเฉลี่ยสูงขึ้นกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย เท่ากับ 18.50 ($D = 18.50$) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P < .01$ ($t = 10.95$) ความคิดสร้างสรรค์ รายด้านของเด็กปฐมวัยสูงขึ้น ด้านความคิดริเริ่ม เฉลี่ยสูงขึ้นเท่ากับ 2.67 ($D = 2.67$, $t = 5.73$) ด้านความคิดคล่องตัวเฉลี่ยสูงขึ้นเท่ากับ 2.25 ($D = 2.25$, $t = 11.83$) ด้านความคิดยืดหยุ่นเฉลี่ยสูงขึ้น เท่ากับ 4.23 ($D = 4.23$, $t = 7.29$) ด้านความคิดละเอียดลออเฉลี่ยสูงขึ้นเท่ากับ 8.20 ($D = 8.20$, $t = 8.97$) ทุกด้านคะแนนเฉลี่ยสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P < .01$ แสดงว่า การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยมีความคิดสร้างสรรค์สูงขึ้นอย่างชัดเจน

ชยุตา ผยุวงษ์ (2551: บทคัดย่อ) ในการวิจัยครั้งนี้ต้องการศึกษาทักษะกระบวนการ (ของ)เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ผลการศึกษาพบว่าทางวิทยาศาสตร์ ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย มีระดับทักษะกระบวนการวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .05$ ทั้งโดยรวม ($F = 208.810$) และรายด้าน คือ ทักษะการสังเกต ($F = 29.483$) ทักษะการจำแนกประเภท ($F = 98.234$) ทักษะการสื่อความหมายข้อมูล ($F = 62.897$) ทักษะการลงความเห็น ($F = 24.182$) และทักษะการพยากรณ์ ($F = 13.113$) โดยการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยส่งผลต่อทักษะกระบวนการวิทยาศาสตร์โดยรวมร้อยละ 91.7 (Partial $\eta^2 = .917$) และส่งผลต่อทักษะกระบวนการวิทยาศาสตร์รายด้าน คือ ทักษะการสังเกต ร้อยละ 60.8 (Partial $\eta^2 = .608$) ทักษะการจำแนกประเภทร้อยละ 83.8 (Partial $\eta^2 = .838$) ทักษะการสื่อความหมายข้อมูลร้อยละ 76.8 (Partial $\eta^2 = .768$) ทักษะการลงความเห็น ร้อยละ 56.0 (Partial $\eta^2 = .560$) และทักษะการพยากรณ์ร้อยละ 20.8 (Partial $\eta^2 = .208$) ตามลำดับ แสดงว่าการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยส่งเสริมให้ทักษะกระบวนการวิทยาศาสตร์โดยรวมและรายด้านมากขึ้นอย่างชัดเจน

ทิติลดา พิไลกุล (2551: บทคัดย่อ) การศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยโดยรวมและรายด้านที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ผลการวิจัยพบว่าก่อนการทดลองและช่วงการทดลองการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย มีระดับคะแนนพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .05$ ทั้งโดยรวม ($F = 914.54$) และรายด้านคือ ด้านการช่วยเหลือ ($F = 139.60$) ด้านการแบ่งปัน ($F = 171.40$) ด้านการร่วมมือ ($F = 127.05$) โดยการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยส่งผลต่อพฤติกรรมทางสังคมโดยรวมร้อยละ 98 (Partial = .98) และส่งผลต่อพฤติกรรมทางสังคมรายด้าน คือ ด้านการช่วยเหลือ ร้อยละ 88, (Partial = .88) ด้านการแบ่งปันร้อยละ 90, (Partial = .90) และด้านการร่วมมือ ร้อยละ 87 (Partial = .87) ตามลำดับ

พลสุข สุขเสริม (2551: บทความย่อ) การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความสามารถทางการพูดของเด็กปฐมวัยโดยรวมและรายด้าน ก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยผลการวิจัยพบว่าก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย มีระดับคะแนนความสามารถทางการพูดของเด็กปฐมวัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .05$ ทั้งโดยรวม ($F = 283.526$) และรายด้านคือ ด้านการพูดคำศัพท์ ($F=155.290$) ด้านการพูดเป็นประโยค ($F=96.571$) และด้านการพูดเป็นเรื่องราว ($F=145.065$) โดยการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยส่งผลต่อความสามารถทางการพูดโดยรวมร้อยละ 92.2 (Partial $\eta^2 = 0.922$) และส่งผลต่อความสามารถด้านการพูดคำศัพท์ร้อยละ 86.6 (Partial $\eta^2 = 0.866$) ด้านการพูดเป็นประโยคร้อยละ 80.1 (Partial $\eta^2 = 0.801$) และ ด้านการพูดเป็นเรื่องราวร้อยละ 85.8 (Partial $\eta^2 = 0.858$) ตามลำดับ

ศิริลักษณ์ วุฒิสรรพ์ (2551: บทความย่อ) การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยโดยรวมและรายด้าน ก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ผลการศึกษาพบว่า หลังการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย เด็กปฐมวัยมีค่าเฉลี่ยทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์โดยรวมแตกต่างจากก่อนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P < .05$ ($F=198.116$) โดยการทดลองครั้งนี้ส่งผลต่อทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์โดยรวม ร้อยละ 93.4 (Partial $\eta^2 = .934$) และมีค่าเฉลี่ยทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์รายด้านแตกต่างจาก ก่อนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ $P < .05$ ทุกด้านคือ ด้านการจำแนกประเภท ($F=116.630$) ด้านการเปรียบเทียบ ($F=232.563$) ด้านการรู้ค่าจำนวน 1-10 ($F=137.351$) และด้านการเพิ่ม - การลดภายในจำนวน 1-10 ($F=31.132$) และโดยการทดลองครั้งนี้ส่งผลต่อทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ด้านการจำแนกประเภทร้อยละ 89.3 (Partial $\eta^2 = .893$) ด้านการเปรียบเทียบร้อยละ 94.3 (Partial $\eta^2 = .943$) ด้านการรู้ค่าจำนวน 1-10 ร้อยละ 90.8 (Partial $\eta^2 = .908$) และด้านการเพิ่ม - การลดภายในจำนวน 1 - 10 ร้อยละ 69.0 (Partial $\eta^2 = .690$) ตามลำดับ

มยุรี ศรีทอง (2554:บทความย่อ) การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยที่มีต่อความรู้ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของเด็กปฐมวัย ผลจากการวิจัยพบว่า หลังการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยมีค่าเฉลี่ยความรู้ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมโดยรวมแตกต่างกันจากก่อนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P < .01$ ($F = 71.536$) โดยการทดลองครั้งนี้ส่งผลต่อความรู้ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมโดยรวมร้อยละ 79 (Partial $\eta^2 = .790$) และมีค่าเฉลี่ยความรู้ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมรายด้านแตกต่างจากก่อนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P < .01$ ทุกด้าน ดังนี้ ด้านความรู้ในการอนุรักษ์ต้นไม้ ($F = 13.604$) ด้านความรู้ในการอนุรักษ์น้ำ ($F = 11.811$) ด้านความรู้ในการอนุรักษ์สัตว์ ($F = 34.481$) ด้านความรู้ในการอนุรักษ์อากาศ ($F = 21.396$) ตามลำดับ แสดงว่าการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยมีผลต่อความรู้ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอย่างชัดเจน

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสรุปได้ว่าความมั่นใจในตนเองเป็นสิ่งที่สามารถสอนและปลูกฝังให้เกิดขึ้นกับเด็กได้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ ประสบการณ์ที่เด็กได้รับความสนใจต่อสภาพสิ่งแวดล้อมรอบตัวที่เด็กได้เรียนรู้ตามพัฒนาการอย่างเป็นขั้นตอน ได้ช่วยส่งเสริมให้เด็กมีความมั่นใจในตนเอง ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กจึงควรได้ตระหนักถึงการคิดหาวิธีการสอนและการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อส่งเสริมและพัฒนาความมั่นใจในตนเองให้เกิดขึ้นในเด็กปฐมวัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ
4. แบบแผนการทดลองและวิธีการดำเนินงาน
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นเด็กปฐมวัยชาย-หญิง อายุระหว่าง 4 - 5 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 ของโรงเรียนบ้านโคกก่องดอนทองวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนเด็ก 25 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นเด็กปฐมวัยชาย-หญิง อายุระหว่าง 4-5 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 ของโรงเรียนบ้านโคกก่องดอนทองวิทยา สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาการประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 25 คน กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sample)

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1. แผนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย
2. แบบสังเกตความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัย
 - 2.1 ด้านการแสดงออกอย่างเปิดเผย
 - 2.2 ด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม
 - 2.3 ด้านความภูมิใจในตนเอง

3. การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. สร้างแผนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ดำเนินการตามลำดับขั้นดังต่อไปนี้

1.1 ศึกษาแนวคิดทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย จากงานวิจัยการพัฒนาโครงการเด็กนักวิจัยและการประเมินเด็กเป็นสำคัญ (สิริมาภิญาญอนันตพงษ์. 2545) เพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยนำไปสู่การส่งเสริมความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัยได้อย่างเหมาะสม

1.2 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยจาก มยุรี ศรีทอง (2554) กวีณา จิตนุพงษ์ (2551) กาญจณา สองแสน (2551) ชยุดา พยุงวงศ์ (2551) ทิติลดา พิไลกุล(2551) พูลสุข สุขเสริม (2551) ศิริลักษณ์ วุฒิสรรค์ (2551) จากผลที่ได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย แสดงว่าการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยมีผลต่อความรู้ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม , มีผลต่อความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย , มีผลต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย , มีผลต่อทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัย , มีผลต่อคะแนนพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย , มีผลต่อความสามารถทางการพูดของเด็กปฐมวัยและมีผลต่อทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยอย่างเห็นได้ชัด

1.2 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรและคู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ของกรมวิชาการ เพื่อนำมาพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยให้ตรงกับคามมุ่งหมายและพัฒนาการที่เหมาะสมตามวัยของเด็กปฐมวัย

1.3 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ กำหนดเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นทบทวนความรู้และเลือกหัวข้อเนื้อหาที่สนใจ โดยศึกษาความสนใจและความต้องการของผู้เรียนจากการอภิปราย ซักถาม ในสิ่งที่เด็กต้องการเรียนรู้

ขั้นที่ 2 ขั้นเด็กค้นคว้าวิจัยหาความรู้ โดยกำหนดแหล่งเรียนรู้ ศึกษานอกสถานที่ ศึกษาจากบุคคลที่มีความรู้ ค้นคว้าขีดเขียนสิ่งที่ได้เรียนรู้ เสนอกิจกรรมที่ต้องการเรียนรู้

ขั้นที่ 3 ขั้นการประเมินผล เช่น การนำเสนอผลงานที่ตนเองเลือกและประเมินจากการสังเกตพฤติกรรมความมั่นใจในตนเอง

โดยจัดช่วงกิจกรรมเสริมประสบการณ์ ซึ่งรูปแบบนี้ได้กำหนดไว้ว่าให้สอนเรื่องละ 8 วัน ภายใน 2 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 วัน วันละ 40 นาที รวมทั้งสิ้น 8 สัปดาห์

1.4 นำแผนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยเสนอผู้เชี่ยวชาญทางด้านการศึกษเด็กปฐมวัย เพื่อตรวจสอบความถูกต้องตามหลักการทฤษฎีแนวคิดและรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย จำนวน 3 ท่าน ดังนี้

1) อาจารย์ธิดิมา เรืองสกุล

ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 2 จังหวัดนราธิวาส

2) อาจารย์ศิวภรณ์ สองแสน

อาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

3) อาจารย์ชยุดา พยุงวงษ์

คุณครูประจำชั้นอนุบาล โรงเรียนอนุบาลธนาพรวิทยา สังกัดสำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชลบุรี เขต 3 จังหวัดชลบุรี

ปรับปรุงแผนการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญที่มีความเห็นตรงกันอย่างน้อย 2 ใน 3 ท่าน ถือเป็นเกณฑ์ที่เหมาะสม เช่น ปรับปรุงเนื้อเพลงให้ตรงกับเรื่องที่เด็กสนใจ ปรับปรุงเนื้อหาให้กระชับเหมาะสมกับพัฒนาการและวัยของเด็ก

1.5 นำแผนการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 2 อายุ 5 - 6 ปี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจากห้องเรียนนักเรียนชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 2/1 จำนวน 30 คน เมื่อนำแผนไปทดลองใช้ (Try Out) พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยสอดคล้องและเหมาะสมกับพัฒนาการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยของเด็กปฐมวัยอย่างเห็นได้ชัดเจน

1.6 นำแผนการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยไปทำเป็นฉบับจริง เพื่อนำไปใช้ในกลุ่มตัวอย่างในการทดลอง

2. สร้างแบบสังเกต พฤติกรรมความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัย

การสร้างแบบสังเกตความมั่นใจในตนเองดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

2.1 ศึกษาแนวคิดทฤษฎี และหลักการต่างๆจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัย

2.2 ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นในการสร้างแบบสังเกตความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัย ด้านการแสดงออกอย่างเปิดเผย ด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม และด้านความภูมิใจในตนเอง โดยศึกษาจากผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัย ของ วารุณี เจริญรัตน์โชติ (2543) เมทินี ด่านยังอยู่ (2544) สมจินตนา คุปตสุนทร (2547) จิราพร บันทอง (2550) อัญชลี ฉิมพลี (2551) ธนากร สุขยั้ง (2553) จากผลที่ได้ศึกษาข้อมูลในการสร้างแบบสังเกตความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่า ความมั่นใจในตนเองสามารถเกิดขึ้นได้กับเด็กปฐมวัยในการเรียนรู้กิจกรรมแบบอื่นๆ ผู้วิจัยจึงนำมาปรับใช้และสร้างแบบสังเกตความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัย เพื่อนำมาวัดพฤติกรรมความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัยให้เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการ

2.3 สร้างแบบสังเกตความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัยให้ครอบคลุมถึงการมีความมั่นใจในตนเองประกอบด้วย 3 ด้านคือ ด้านการแสดงออกอย่างเปิดเผย ด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม ด้านความภูมิใจในตนเอง ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อนำไปสังเกตพฤติกรรมความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัยชั้นปีที่ 2

2.4 นำแบบสังเกตความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัยและคู่มือประกอบคำแนะนำในการใช้แบบสังเกตพฤติกรรมความมั่นใจในตนเอง ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา การใช้ภาษาและความเหมาะสมของแบบสังเกต จำนวน 3 ท่าน ดังนี้

- 1) ดร.ดารารัตน์ อุทัยรัตน์
ศึกษานิเทศก์ 9 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 จังหวัดราชบุรี
- 2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นพดล กองศิลป์
อาจารย์โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
(ฝ่ายประถม)
- 3) อาจารย์สนอง ตรงเที่ยง
ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดเชิงกระบือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จังหวัดจันทบุรี

2.5 ปรับปรุงแก้ไขแบบสังเกตพฤติกรรมความมั่นใจในตนเองและคู่มือประกอบคำแนะนำในการใช้แบบสังเกตพฤติกรรมความมั่นใจในตนเอง ที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญที่มีความเห็นตรงกันอย่างน้อย 2 ใน 3 ท่าน ซึ่งถือเป็นเกณฑ์ที่เหมาะสม เช่น ปรับภาษาในแบบสังเกตให้เหมาะสมกับวัยของเด็กที่จะสังเกต ในแต่ละข้อที่สังเกตควรสังเกตพฤติกรรมเพียง 1 พฤติกรรมเพื่อป้องกันการให้เกณฑ์คะแนนและหาค่าสถิติ

2.6 การแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาครั้งนี้ ดำเนินการโดยนำเอาแบบสังเกตพฤติกรรมความมั่นใจในตนเอง ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านลงคะแนนประเมินว่าข้อความที่แสดงพฤติกรรมที่สังเกตนั้นสอดคล้องกับจุดประสงค์ของการสังเกตหรือไม่ โดยกำหนดคะแนนเป็น +1, 0 และ -1 (บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. 2548: 69)

เมื่อ +1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อสอบวัดจุดประสงค์ข้อนั้น

เมื่อ 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อสอบวัดจุดประสงค์ข้อนั้นหรือไม่

เมื่อ -1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อสอบไม่วัดจุดประสงค์ข้อนั้น

แล้วนำคะแนนที่ได้จากการลงความเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน มาหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างพฤติกรรมกับจุดประสงค์ (IOC: Index of Item Objective Congruence) ซึ่งต้องมีค่า IOC มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 (บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. 2548: 1) ซึ่งพบว่าแบบสังเกตพฤติกรรมความมั่นใจในตนเองมีค่า IOC อยู่ระหว่างตั้งแต่ 1.00 ถึง 1.00 จำนวน 12 ข้อ และมาหาค่า IOC ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างพฤติกรรมกับจุดประสงค์โดยรวมคำนวณ IOC ได้ค่าเท่ากับ 1.00 ซึ่งเป็นค่าแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาที่มีค่าสูง สามารถนำมาเก็บรวบรวมข้อมูลได้

2.7 การหาความเชื่อมั่นของผู้สังเกตหลังจากตรวจสอบค่าความเที่ยงตรงแล้ว ผู้วิจัยนำแบบสังเกตพฤติกรรมความมั่นใจในตนเองไปทดลองใช้กับเด็กปฐมวัยชั้นปีที่ 2 จำนวน 25 คน ที่โรงเรียนบ้านโคกทองดอนทองวิทยา โดยใช้ผู้สังเกต 2 คน คือ ผู้วิจัย 1 คน และผู้ช่วยผู้วิจัย 1 คน ซึ่งมีหลักในการเลือกผู้ช่วยผู้วิจัยคือ เป็นครูที่มีคุณวุฒิปริญญาตรีครุศาสตร์บัณฑิตการศึกษาปฐมวัย

และมีประสบการณ์ในการสอนเด็กปฐมวัยมาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปี ร่วมกันสังเกตพฤติกรรมแล้วนำคะแนนมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของผู้สังเกต 2 คน โดยวิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้สังเกต (RAI : Rater Agreement Indexes) (Burry - Stock. 1996: 256) ของผู้สังเกตจำนวน 2 คน และในการทดลองใช้ครั้งนี้ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้สังเกต RAI เท่ากับ 0.981 ซึ่งเป็นค่าดัชนีความสอดคล้องที่มีค่าสูงเพียงพอสามารถนำไปใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้

2.8 นำแบบสังเกตพฤติกรรมความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัยไปใช้จริงในกลุ่มตัวอย่างในการทดลอง

4. แบบแผนการทดลองและวิธีการดำเนินงาน

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi Experimental Design) ที่ใช้กลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียว ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองโดยใช้การวิจัยแบบ One - Group Time - Series มาปรับใช้ให้เหมาะสมกับงานวิจัยดังตาราง 1

ตาราง 1 แบบแผนการทดลองการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

ก่อนการทดลอง	ขณะทดลอง
TO	X, T1, X, T2, X, T3 ,.....X, T8

เมื่อ TO	คือ	การสังเกตความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลอง
X	คือ	การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย
T ₁ , T ₂ , T ₃ ,..., T ₈	คือ	การสังเกตตลอดช่วงเวลาทำการทดลองหลายๆ ครั้ง

วิธีการดำเนินการทดลอง

การทดลองในครั้งนี้ดำเนินการในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 เป็นเวลา 8 สัปดาห์ ดังนี้

1. สร้างความคุ้นเคยกับเด็กกลุ่มตัวอย่างก่อนทดลองเป็นระยะเวลา 1 สัปดาห์
2. จัดสภาพแวดล้อมภายในสถานที่ที่ทำการทดลองให้เหมาะสม
3. วัดความเชื่อมั่นในตนเองก่อนการทดลอง โดยใช้การบันทึกแบบสังเกตความมั่นใจ

ในตนเองที่สร้างขึ้นโดยผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยจำนวน 1 คน ทำการสังเกตความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัยในช่วงกิจกรรมเสริมประสบการณ์จากการจัดประสบการณ์แบบปกติของกลุ่มตัวอย่าง

จำนวน 25 คน เป็นระยะเวลา 1 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 วัน โดยบันทึกผลรวมของการสังเกตทั้ง 4 วัน ในแบบสังเกตความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัยโดยมีวันและกิจกรรมที่ทำการทดลองดังตาราง 2

ตาราง 2 วันและกิจกรรมที่ทำการทดลองและสังเกตการณ์จัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

หน่วย	สัปดาห์ที่	หัวเรื่อง	วันที่ทำการทดลอง เวลา 9.00 – 9.40
สิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก	1 - 2	หัวเรื่องที่ 1 เด็กเลือกเรียน เรื่อง “ขนมไทย”	จันทร์, อังคาร, พุธ, พฤหัสบดี
	3 - 4	หัวเรื่องที่ 2 เด็กเลือกเรียน เรื่อง “ดอกไม้”	
	5 - 6	หัวเรื่องที่ 3 เด็กเลือกเรียน เรื่อง “ปลาหางนกยูง”	
	7 - 8	หัวเรื่องที่ 4 เด็กเลือกเรียน เรื่อง “ต้นมะพร้าว”	

* หมายเหตุ หัวเรื่องที่ปรากฏในตารางเกิดจากความสนใจของเด็ก

4. ดำเนินการทดลองจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยเป็นเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 วัน วันละ 40 นาที ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย
5. ระหว่างทำการทดลอง 8 สัปดาห์ จะทำการวัดความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัยขณะทำการทดลอง โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมความมั่นใจในตนเอง
6. ทำการประเมินพฤติกรรมโดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมความมั่นใจในตนเองในขณะที่เด็กปฏิบัติกิจกรรมตามขั้นตอนกิจกรรมคนละ 2 นาที โดยสลับหมุนเวียนกันไปจนครบทุกคน ซึ่งในแต่ละครั้งที่จัดกิจกรรมผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัย 1 คน รวมผู้สังเกต 2 คน ทำการสังเกตและบันทึกแบบสังเกตจากการจัดกิจกรรมโดยมีขั้นตอนแผนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยดังตาราง 3

ตาราง 3 ขั้นตอนแผนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย (สิริมา ภิญโญนนตพงษ์. 2545)

ขั้นตอนการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย	กระบวนการจัดการเรียนรู้
<p>ขั้นทบทวนความรู้และเลือกหัวข้อเนื้อหาที่สนใจ (ระยะเวลาดำเนินการประมาณ 1 วัน)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. สร้างบรรยากาศในชั้นเรียนเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับเด็ก 2. เชิญชวนให้เด็กเสนอเรื่องหรือสร้างสถานการณ์เพื่อกระตุ้นให้เด็กเกิดความสนใจในสิ่งที่น่าสนใจ 3. ครูสังเกตและจดบันทึกในหัวเรื่องที่เด็กต้องการศึกษาเรียนรู้ 4. กำหนดหัวข้อที่จะศึกษาร่วมกัน 5. เด็กและครูร่วมกันเล่าประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องที่สนใจศึกษา 6. ครูวางแผนกิจกรรมสนับสนุนการเรียนรู้ที่ช่วยส่งเสริมความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัย
<p>ขั้นเด็กค้นคว้าวิจัยหาความรู้ (ระยะเวลาดำเนินการประมาณ 2 สัปดาห์)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. การสำรวจแหล่งเรียนรู้ (ประมาณ 3 วัน) <ol style="list-style-type: none"> 1.1 ครูพาเด็กให้ได้รับประสบการณ์จริงจากแหล่งเรียนรู้ที่กำหนดโดยให้นักเรียนมีประสบการณ์ตรง

(ตาราง 3 ต่อ)

ขั้นตอนการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย	กระบวนการจัดการเรียนรู้
<p>ขั้นเด็กค้นคว้าวิจัยหาความรู้ (ระยะเวลาดำเนินการประมาณ 2 สัปดาห์)</p> <p>ต่อ</p>	<p>1.2 ให้ความรู้พื้นฐานแก่เด็กเพื่อให้เด็กเกิด ความสนใจ</p> <p>1.3 ครูกระตุ้นด้วยคำถามให้เด็กเกิดความสนใจ และให้เด็กซักถามปัญหา</p> <p>1.4 ครูจัดบันทึกสิ่งที่เด็กถามคำถาม</p> <p>1.5 ครูกระตุ้นให้เด็กออกมาเล่าประสบการณ์ที่ ได้ไปสำรวจแหล่งเรียนรู้</p> <p>1.6 ให้เด็กเล่าถึงประสบการณ์ที่ได้ไปแหล่ง เรียนรู้</p> <p>2. การเลือกหัวข้อที่จะศึกษา (ประมาณ 1 วัน)</p> <p>2.1 ครูให้เด็กช่วยกันแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับกิจกรรมที่เด็ก ๆ ต้องการทำ</p> <p>2.2 ครูทำแผนที่ความคิดจากคำตอบของเด็ก ทุกคนเพื่อเห็นภาพรวม</p> <p>3. การศึกษาค้นคว้า ชี้เขียน และจัดบันทึก (ประมาณ 1 วัน)</p> <p>3.1 ครูจัดกิจกรรมให้เด็กได้เลือกทำตามความ สนใจและความถนัดของแต่ละคน</p> <p>4. นำเสนอผลงาน (ประมาณ1 วัน)</p> <p>4.1 เด็กช่วยกันนำเสนอผลงานของตนเอง</p> <p>4.2 ครูกระตุ้นให้เด็กภาคภูมิใจในผลงาน</p> <p>4.3 ครูกระตุ้นให้เด็กสนใจอยากแสวงหาความรู้ ต่อไป</p>
<p>ขั้นที่ 3 การประเมิน</p>	<p>สรุปและจัดทำผลงานความรู้ (ประมาณ 1 วัน)</p> <p>1. เด็กและครูร่วมกันสรุปความรู้ที่ได้จากเรื่อง ที่ศึกษา</p> <p>2. ครูกระตุ้นให้เด็กมีความภาคภูมิใจในเรื่องที่ตนเอง ศึกษาไปใช้ประโยชน์ และกระตุ้นให้เด็กเกิดความ อยากเรียนรู้ต่อไป</p>

7. ในการวิจัยครั้งนี้แต่ละครั้งที่จัดกิจกรรมผู้ช่วยผู้วิจัยจะทำการสังเกตและบันทึกแบบสังเกตพฤติกรรมความมั่นใจในตนเองขึ้นดำเนินกิจกรรม สัปดาห์ละ 4 วัน และบันทึกผลรวมการสังเกตทั้ง 4 วัน เพื่อเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัย
8. เมื่อสิ้นสุดการทดลอง ผู้ช่วยผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติต่อไป

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสังเกตพฤติกรรมความมั่นใจในตนเอง ซึ่งมีหลักการดำเนินการดังนี้

1. การเก็บข้อมูลจากการบันทึกแบบสังเกตพฤติกรรมความมั่นใจในตนเองที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยใช้ผู้สังเกตจำนวน 2 คน คือ ผู้ช่วยผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัย โดยมีหลักในการเลือกผู้ช่วยผู้วิจัย คือต้องเป็นครูที่มีวุฒิปริญญาตรีครุศาสตร์ และมีประสบการณ์ในการสอนเด็กปฐมวัยมาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปี

2. เก็บข้อมูลพื้นฐานทุกด้านจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 25 คน โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมความมั่นใจในตนเองจากการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย เป็นเวลา 1 สัปดาห์ก่อนการทดลอง

3. ทำการบันทึกแบบสังเกตพฤติกรรมความมั่นใจในตนเอง จากการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย เป็นเวลา 8 สัปดาห์ การจัดกิจกรรมจะให้เด็กทำพร้อม ๆ กัน สังเกตและบันทึกพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองวันละ 25 คน จะหมุนเวียนลำดับก่อนหลังจนสิ้นสุดการทดลอง

4. ในการสังเกตและบันทึกการสังเกตพฤติกรรมความมั่นใจในตนเอง โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัย รวมผู้สังเกตจำนวน 2 คน ทำการสังเกตเด็กเป็นกลุ่มพร้อมกันในช่วงเวลาเดียวกันคนละ 2 นาทีการทดลองเริ่มตั้งแต่วันที่ 20 มิถุนายน ถึง 11 สิงหาคม พ.ศ.2554

5. เมื่อสิ้นสุดในแต่ละสัปดาห์นำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติเปรียบเทียบกับข้อมูลพื้นฐานทุกด้าน เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัย ขณะจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย เป็นเวลา 8 สัปดาห์

6. การฝึกผู้ช่วยผู้วิจัย

ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยฝึกการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมการสังเกต ดังนี้

- 6.1 ให้ศึกษาและทำความเข้าใจจุดมุ่งหมายของการสังเกต

- 6.2 ให้ศึกษานิยามศัพท์เฉพาะความเชื่อมั่นในตนเอง และแบบสังเกตพฤติกรรมความมั่นใจในตนเองให้เข้าใจตรงกัน เพื่อสามารถบันทึกแบบสังเกตพฤติกรรมความมั่นใจในตนเองได้ตรงกัน

- 6.3 ฝึกการสังเกตและบันทึกแบบสังเกตพฤติกรรมความมั่นใจในตนเองกับเด็กที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

6.4 ฝึกการสังเกตจริงในช่วงที่ผู้วิจัยทดลองใช้เครื่องมือ โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัย 1 คน รวมผู้สังเกต 2 คน สังเกตและบันทึกแบบสังเกตพฤติกรรมความมั่นใจในตนเอง จากการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยกับนักเรียนชั้นปฐมวัยปีที่ 2 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และหาหลักฐานความมั่นใจในตนเองของผู้สังเกตโดยใช้ดัชนีความสอดคล้องของผู้สังเกต RAI (Burry - Stock. 1996: 256)

7. การบันทึกแบบสังเกตพฤติกรรมความมั่นใจในตนเอง ถ้าในช่วงเวลาที่ทำการสังเกต เกิดพฤติกรรมความมั่นใจในตนเองและช่องระดับพฤติกรรมความมั่นใจในตนเองตรงกับพฤติกรรมความมั่นใจในตนเองข้อใดให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องนั้น

8. การบันทึกคะแนน

บันทึกพฤติกรรมโดยใช้เครื่องหมาย ✓ ลงในแบบสังเกตให้ตรงกับช่องระดับคะแนน พฤติกรรม 3, 2, 1 และ 0 ถ้าเกิดพฤติกรรมทางความมั่นใจในตนเองซ้ำ ให้ใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องเดิมตามจำนวนครั้งที่เกิดพฤติกรรมโดยทำการบันทึกดังนี้

ช่องระดับคะแนน 0	เมื่อเด็กปฐมวัยไม่แสดงออกเลย
ช่องระดับคะแนน 1	เมื่อเด็กปฐมวัยแสดงออกได้โดยให้ผู้อื่นบอกทุกครั้ง
ช่องระดับคะแนน 2	เมื่อเด็กปฐมวัยแสดงออกได้ด้วยตนเองเป็นบางครั้ง
ช่องระดับคะแนน 3	เมื่อเด็กปฐมวัยแสดงออกได้ด้วยตนเองทุกครั้ง

9. การให้คะแนน

9.1 ในช่วงเวลาที่สังเกตเด็กเมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมทางความมั่นใจในตนเอง ตรงกับข้อใด และช่องระดับคะแนนใด ให้ใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องนั้น ถ้าเด็กเกิดพฤติกรรมทางความมั่นใจในตนเองซ้ำในข้อและช่องระดับคะแนนเดิม ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ซ้ำลงในช่องนั้นตามจำนวนครั้งที่ซ้ำ

9.2 ถ้าพบเครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับใด ก็ให้ใส่คะแนนในช่องระดับนั้น และถ้าพบเครื่องหมาย ✓ ซ้ำในข้อและช่องระดับคะแนนใด ให้นำคะแนนที่ซ้ำคูณกับช่องระดับคะแนนในช่องนั้น เช่นในช่องระดับคะแนน 3 แสดงพฤติกรรมซ้ำ 2 ครั้ง รวมคะแนนเท่ากับ 9 คะแนน เป็นต้น

9.3 เมื่อสิ้นสุดการศึกษาการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัย ขณะจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย เป็นเวลา 8 สัปดาห์ เรียบร้อยแล้วผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

6. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. หาสถิติพื้นฐานของความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลอง และระหว่างการทดลอง โดยนำข้อมูลไปหาคะแนนเฉลี่ย (Mean) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์
2. วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความมั่นใจในตนเองโดยใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ (One - Way Repeated – Measures ANOVA) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์
3. วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความมั่นใจในตนเองที่มีรายด้านในแต่ละช่วงเวลาการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยต่างกัน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทางแบบวัดซ้ำ (Two - Way Repeated - Measures ANOVA) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์
4. วิเคราะห์เปรียบเทียบรายด้านในแต่ละช่วงเวลาโดยใช้ Bonferroni แบบวัดซ้ำโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์เครื่องมือ

1.1 การแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสังเกตความมั่นใจในตนเอง โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างลักษณะพฤติกรรมกับจุดประสงค์ (บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์. 2545: 95) โดยใช้สูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างลักษณะพฤติกรรมกับจุดประสงค์
 $\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเนื้อหาทั้งหมด
 N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

1.2 การหาค่าความเชื่อมั่นของผู้สังเกตคนที่ 2 สังเกตกับเด็กปฐมวัยปีที่ 2 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน โดยใช้ดัชนี ความสอดคล้องของผู้สังเกต RAI (Burry - Stock. 1996: 256)

$$RAI = 1 - \frac{\sum \sum |R_{1KN} - R_{2KN}|}{KN(I-1)}$$

เมื่อ R_{1Kn}, R_{2kn}	แทน	ผลการสังเกตของผู้สังเกตคนที่ 1 และคนที่ 2 ตามลำดับ
N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
K	แทน	จำนวนพัฒนาการ
I	แทน	จำนวนช่วงคะแนน (0, 1, 2, 3)

1.3 หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อของแบบสอบถามโดยวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Corrected item total correlation) (บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. 2545: 84) ดังนี้

$$r = \frac{N \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{(N \sum X^2 - (\sum X)^2)(N \sum Y^2 - (\sum Y)^2)}}$$

เมื่อ r_{XY}	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร X กับตัวแปร Y
N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนน X
$\sum Y$	แทน	ผลรวมของคะแนน Y
$\sum XY$	แทน	ผลรวมของผลคูณของคะแนน X และคะแนน Y
$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของกำลังสองของคะแนน X
$\sum Y^2$	แทน	ผลรวมของกำลังสองของคะแนน Y

หมายเหตุ เมื่อข้อคำถามนั้นมีค่าอำนาจจำแนกสูงก็เป็นการแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างด้วยเช่นกัน

1.4 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสังเกตใช้วิธีของ คูเดอร์ - ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson) โดยคำนวณจากสูตร KR - 20 (ล้วน สายยศ ; อังคณา สายยศ. 2538: 197 - 198) ดังนี้

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum pq}{S_i^2} \right\}$$

เมื่อ r_{tt}	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของแบบสังเกต
n	แทน	จำนวนข้อของแบบสังเกตทั้งหมด
p	แทน	สัดส่วนของผู้ที่ตอบถูกในแต่ละข้อ

q แทน สัดส่วนของผู้ที่ตอบผิดในแต่ละข้อ ($q = 1 - p$)
 S_i^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของคะแนนทั้งหมด

2. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for windows ทำการวิเคราะห์

2.1 หาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน

2.2 หาค่าขอบเขตล่างและขอบเขตบนของค่าเฉลี่ยประชากร

2.3 เปรียบเทียบคะแนนความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ (One - Way Repeated - Measures ANOVA)

2.4 เปรียบเทียบคะแนนความแตกต่างของความมั่นใจในตนเองของกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเติกนักวิจัยของด้านการแสดงออกอย่างเปิดเผย, ด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม และด้านความภูมิใจในตนเองแตกต่างกัน มีผลปฏิสัมพันธ์คะแนนค่าเฉลี่ยก่อนการทดลองและระหว่างการทดลอง โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทางแบบวัดซ้ำ (Two - Way Repeated - Measures ANOVA)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการทดลองและการแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูลให้เข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
M	แทน	คะแนนเฉลี่ย
S	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
df	แทน	ชั้นแห่งความเป็นอิสระ
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนน
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยกำลังสองของคะแนน
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการทดลอง
*	แทน	นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .05$

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ระดับคะแนนความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัยมีตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์คะแนนความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัยโดยรวม

1.1 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัยโดยรวมก่อนและระหว่างการจัดกิจกรรมแต่ละช่วงสัปดาห์

1.2 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัยโดยรวมก่อนและระหว่างการจัดกิจกรรม

1.3 การวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงคะแนนความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัยโดยรวม

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์คะแนนความมั่นใจในตนเองแยกรายด้าน

2.1 การวิเคราะห์คะแนนด้านการแสดงออกอย่างเปิดเผยของเด็กปฐมวัย

2.2 การวิเคราะห์คะแนนด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมของเด็กปฐมวัย

2.3 การวิเคราะห์คะแนนด้านความภูมิใจในตนเองของเด็กปฐมวัย

2.4 การเปรียบเทียบคะแนนความแตกต่างของความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยด้านการแสดงออกอย่างเปิดเผย, ด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม และด้านความภูมิใจในตนเอง

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์คะแนนความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัยโดยรวม

1.1 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัยโดยรวมก่อนและระหว่างการจัดกิจกรรมแต่ละช่วงสัปดาห์

การวิเคราะห์ตอนนี้ ผู้วิจัยได้นำคะแนนเฉลี่ยความมั่นใจในตนเองโดยรวมของเด็กปฐมวัยที่ได้จากการสังเกตก่อนและระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย 8 สัปดาห์ มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความคลาดเคลื่อนของค่าเฉลี่ย และค่าขอบเขตล่างและขอบเขตบนของค่าเฉลี่ยประชากร ดังแสดงผลในตาราง 4

ตาราง 4 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนความมั่นใจในตนเองเด็กปฐมวัยโดยรวม

สัปดาห์ที่	M	S	SEM	ช่วงความมั่นใจ 95%	
				ขอบเขตล่าง	ขอบเขตบน
ก่อนการทดลอง	1.66	.32	.06	1.53	1.79
1	1.70	.26	.05	1.59	1.80
2	1.91	.09	.02	1.88	1.95
3	2.09	.16	.03	2.02	2.15
4	2.28	.28	.06	2.16	2.39
5	2.34	.30	.06	2.22	2.46
6	2.38	.30	.06	2.25	2.51
7	2.60	.20	.04	2.51	2.68
8	2.76	.16	.03	2.70	2.83

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 4 พบว่า ความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัยโดยรวมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย สัปดาห์ก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.66 ค่าเฉลี่ยประชากรที่ช่วงความมั่นใจในตนเอง 95% มีค่าอยู่ระหว่าง 1.53 - 1.79 ในช่วงการทดลองสัปดาห์ที่ 1 - 8 ค่าเฉลี่ยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามลำดับตั้งแต่ 1.70 ถึง 2.76 และที่ช่วงความมั่นใจในตนเอง 95% ค่าเฉลี่ยประชากรในสัปดาห์ที่ 1 มีค่าอยู่ระหว่าง 1.59 - 1.80 ในสัปดาห์ที่ 8 มีค่าอยู่ระหว่าง 2.70 - 2.83

1.2 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนเฉลี่ยความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัยโดยรวมก่อนและระหว่างการจัดกิจกรรม

การวิเคราะห์ตอนนี้ผู้วิจัยได้นำคะแนนความมั่นใจในตนเองโดยรวมก่อนและระหว่างการจัดกิจกรรมในแต่ละช่วงของสัปดาห์มาเปรียบเทียบกัน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำและใช้ Partial η^2 คำนวณขนาดการส่งผลของการทดลองดังแสดงในตาราง 5

ตาราง 5 การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัยโดยรวม

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.	Partial η^2
ระหว่างสัปดาห์	29.25	8	3.65	131.88*	.00	.85
ความคลาดเคลื่อน	5.32	192	.02			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .05$

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 5 พบว่าความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย สัปดาห์ก่อนการทดลองและตลอดช่วงการทดลองสัปดาห์ที่ 1 - 8 มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .05$ ($F = 131.88$) แสดงว่าค่าเฉลี่ยความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัยอย่างน้อย 1 ช่วงสัปดาห์มีค่าแตกต่างกันอย่างชัดเจน และการทดลองครั้งนี้ส่งผลต่อความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัย ระดับ 85% (Partial $\eta^2 = .85$)

1.3 การวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงคะแนนความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัยโดยรวม การวิเคราะห์ตอนนี้ ผู้วิจัยได้นำคะแนนก่อนและระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ในแต่ละช่วงสัปดาห์ มาวิเคราะห์เปรียบเทียบเพื่อดูการเปลี่ยนแปลงในแต่ละช่วงสัปดาห์ โดยใช้ Bonferroni แบบวัดซ้ำ ดังแสดงผลในตาราง 6

ตาราง 6 การเปลี่ยนแปลงค่าเฉลี่ยความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัยโดยรวม

สัปดาห์ที่ (I)	สัปดาห์ที่ (J)	ผลต่างเฉลี่ย (I-J)	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน	Sig.
ก่อนการทดลอง	1	-.04	.02	1.00
1	2	-.26*	.05	.00
2	3	-.43*	.06	.00
3	4	-.62*	.07	.00
4	5	-.68*	.07	.00
5	6	-.72*	.08	.00
6	7	-.94*	.07	.00
7	8	-1.10*	.07	.00

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .05$

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 6 พบว่า ความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .05$ ในช่วงสัปดาห์ที่ 2, 3, 4, 5, 6, 7 และ 8 และมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นเล็กน้อยในสัปดาห์ที่ 1 เพื่อให้เห็นการเปลี่ยนแปลงคะแนนค่าเฉลี่ยความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัยโดยรวมแตกต่างกันในแต่ละช่วงสัปดาห์ใด จึงนำเสนอเป็นเส้นภาพดังแสดงในภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 เส้นภาพแสดงการเปลี่ยนแปลงคะแนนค่าเฉลี่ยความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัย

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความมั่นใจในตนเองแยกรายด้าน

2.1 การวิเคราะห์คะแนนด้านการแสดงออกอย่างเปิดเผยของเด็กปฐมวัย

2.1.1 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนด้านการแสดงออกอย่างเปิดเผย

การวิเคราะห์ตอนนี้ ผู้วิจัยนำคะแนนด้านการแสดงออกอย่างเปิดเผยของเด็กปฐมวัย ก่อนและระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยแต่ละสัปดาห์ รวม 8 ครั้ง มาหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานค่าความคลาดเคลื่อนของค่าเฉลี่ย และค่าขอบเขตล่างและขอบเขตบนของค่าเฉลี่ยประชากร ดังแสดงผลในตาราง 7

ตาราง 7 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนด้านการแสดงออกอย่างเปิดเผยของเด็กปฐมวัย

สัปดาห์ที่	M	S	SEM	ช่วงความมั่นใจ 95%	
				ขอบเขตล่าง	ขอบเขตบน
ก่อนการทดลอง	1.64	.37	.07	1.48	1.79
1	1.72	.31	.06	1.59	1.85
2	1.94	.09	.02	1.90	1.97
3	2.09	.16	.03	2.03	2.16
4	2.34	.31	.06	2.21	2.46
5	2.41	.33	.07	1.48	1.79
6	2.45	.33	.06	1.59	1.85
7	2.66	.19	.02	1.90	1.97
8	2.82	.17	.03	2.03	2.16

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 7 พบว่า ความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัยด้านการแสดงออกอย่างเปิดเผยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย สัปดาห์ก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.64 ค่าเฉลี่ยประชากรในช่วงความมั่นใจในตนเอง 95% มีค่าอยู่ระหว่าง 1.48 - 1.79 ในช่วงการทดลองสัปดาห์ที่ 1 - 8 ค่าเฉลี่ยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามลำดับตั้งแต่ 1.72 ถึง 2.82 และในช่วงความมั่นใจในตนเอง 95% ค่าเฉลี่ยประชากรในสัปดาห์ที่ 1 มีค่าอยู่ระหว่าง 1.59 - 1.85 ในสัปดาห์ที่ 8 มีค่าอยู่ระหว่าง 2.03 - 2.16

2.1.2 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนด้านการแสดงออกอย่างเปิดเผยของเด็กปฐมวัย

การวิเคราะห์ตอนนี้ ผู้วิจัยได้นำคะแนนด้านการแสดงออกอย่างเปิดเผยก่อนและระหว่างการจัดกิจกรรมตลอดช่วงระยะเวลา 8 สัปดาห์ มาเปรียบเทียบกัน โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ ดังแสดงผลในตาราง 8

ตาราง 8 การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนด้านการแสดงออกอย่างเปิดเผยของเด็กปฐมวัย

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.	Partial η^2
ระหว่างสัปดาห์	33.59	8	4.20	128.49*	.00	.84
ความคลาดเคลื่อน	6.27	192	.03			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .05$

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 8 พบว่า ด้านการแสดงออกอย่างเปิดเผยของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย สัปดาห์ก่อนการทดลองและตลอดช่วงการทดลอง สัปดาห์ที่ 1 - 8 มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .05$ ($F = 128.49$) แสดงว่าค่าเฉลี่ยด้านการแสดงออกอย่างเปิดเผยของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยอย่างน้อย 1 ช่วงสัปดาห์มีค่าแตกต่างกันอย่างชัดเจน และการทดลองครั้งนี้ส่งผลต่อด้านการแสดงออกอย่างเปิดเผยของเด็กปฐมวัยระดับ 84% ($\text{Partial } \eta^2 = .84$)

2.1.3 การวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงคะแนนด้านการแสดงออกอย่างเปิดเผย

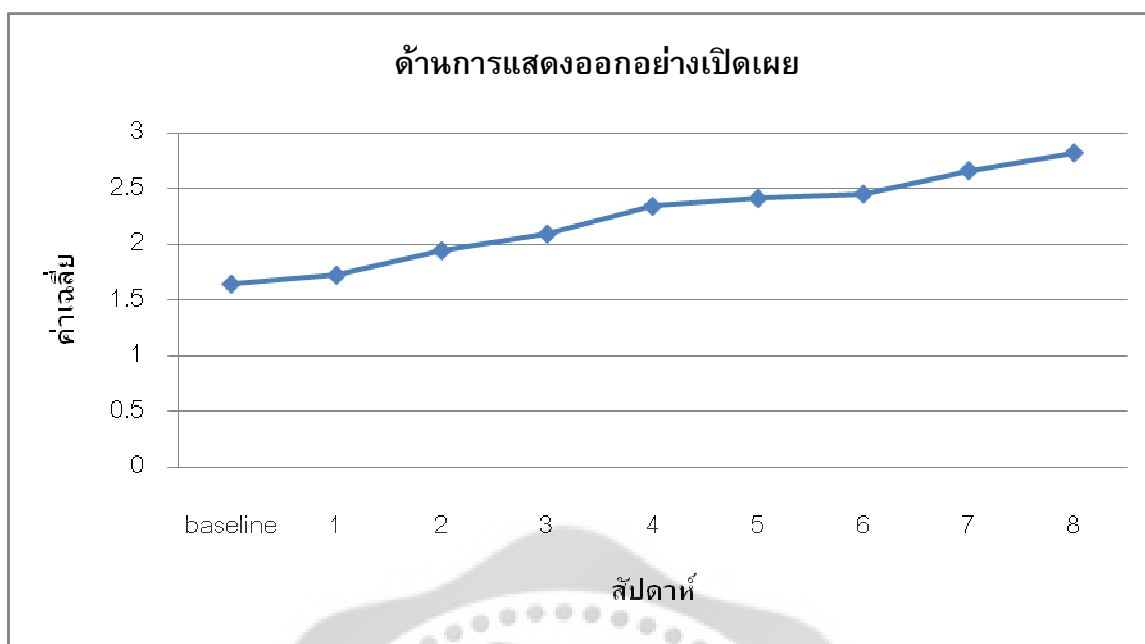
การวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงคะแนนด้านการแสดงออกอย่างเปิดเผยของเด็กปฐมวัยโดยรวมการวิเคราะห์ตอนนี้ ผู้วิจัยได้นำคะแนนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ในแต่ละช่วงสัปดาห์มาวิเคราะห์เปรียบเทียบเพื่อดูการเปลี่ยนแปลงในแต่ละช่วงสัปดาห์โดยใช้ Bonferroni แบบวัดซ้ำ ดังแสดงผลในตาราง ดังแสดงผลในตาราง 9

ตาราง 9 การเปลี่ยนแปลงคะแนนด้านการแสดงออกอย่างเปิดเผย

สัปดาห์ที่ (I)	สัปดาห์ที่ (J)	ผลต่างเฉลี่ย (I-J)	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน	Sig.
ก่อนการทดลอง	1	-.08*	.02	.00
1	2	-.30*	.06	.00
2	3	-.46*	.07	.00
3	4	-.70*	.07	.00
4	5	-.78*	.07	.00
5	6	-.81*	.08	.00
6	7	-1.03*	.07	.00
7	8	-1.18*	.07	.00

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .05$

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 9 พบว่า ความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัย ด้านการแสดงออกอย่างเปิดเผยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .05$ ในช่วงสัปดาห์ที่ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 และ 8 เพื่อให้เห็นการเปลี่ยนแปลงคะแนนค่าเฉลี่ยความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัยโดยรวมแตกต่างกันในแต่ละช่วงสัปดาห์ใด จึงนำเสนอเป็นเส้นภาพดังแสดงในภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 เส้นภาพแสดงการเปลี่ยนแปลงคะแนนค่าเฉลี่ยความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัย
ด้านการแสดงออกอย่างเปิดเผย

2.2 การวิเคราะห์คะแนนด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมของเด็กปฐมวัย

2.2.1 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม

การวิเคราะห์ตอนนี้ ผู้วิจัยนำคะแนนด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมก่อนและระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย แต่ละสัปดาห์ รวม 8 ครั้ง มาหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความคลาดเคลื่อนของค่าเฉลี่ย และค่าขอบเขตล่างและขอบเขตบนของค่าเฉลี่ยประชากร ดังแสดงผล ในตาราง 10

ตาราง 10 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมของเด็กปฐมวัย

สัปดาห์ที่	M	S	SEM	ช่วงความมั่นใจ 95%	
				ขอบเขตล่าง	ขอบเขตบน
ก่อนการทดลอง	1.60	.35	.07	1.46	1.75
1	1.65	.27	.05	1.54	1.76
2	1.89	.13	.03	1.84	1.94
3	2.08	.16	.03	2.01	2.15
4	2.24	.28	.06	2.12	2.35
5	2.30	.32	.06	2.16	2.43
6	2.33	.33	.07	2.19	2.46
7	2.55	.23	.05	2.46	2.65
8	2.69	.21	.04	2.60	2.78

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 10 พบว่า ความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัยด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย สัปดาห์ก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.60 ค่าเฉลี่ยประชากรในช่วงความมั่นใจในตนเอง 95% มีค่าอยู่ระหว่าง 1.46 - 1.75 ในช่วงการทดลองสัปดาห์ที่ 1 - 8 ค่าเฉลี่ยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามลำดับตั้งแต่ 1.65 ถึง 2.69 และในช่วงความเชื่อมั่นในตนเอง 95% ค่าเฉลี่ยประชากรในสัปดาห์ที่ 1 มีค่าอยู่ระหว่าง 1.54 - 1.76 ในสัปดาห์ที่ 8 มีค่าอยู่ระหว่าง 2.60 - 2.78

2.2.2 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมของเด็กปฐมวัย

การวิเคราะห์ตอนนี้ ผู้วิจัยได้นำคะแนนด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมของเด็กปฐมวัยก่อนและระหว่างการจัดกิจกรรมตลอดช่วงระยะเวลา 8 สัปดาห์ มาเปรียบเทียบกัน โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ (One - Way Repeated - Measures ANOVA) ดังแสดงผลในตาราง 11

ตาราง 11 การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมของเด็กปฐมวัย

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.	Partial η^2
ระหว่างสัปดาห์	28.41	8	3.55	86.14*	.00	.78
ความคลาดเคลื่อน	7.92	192	.04			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .05$

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 11 พบว่า ด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยสัปดาห์ก่อนการทดลองและตลอดช่วงการทดลอง สัปดาห์ที่ 1 - 8 มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .05$ ($F = 86.14$) แสดงว่าค่าเฉลี่ยด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยอย่างน้อย 1 ช่วงสัปดาห์มีค่าแตกต่างกันอย่างชัดเจน และการทดลองครั้งนี้ส่งผลต่อการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมของเด็กปฐมวัยระดับ 78% ($\text{Partial } \eta^2 = .78$)

2.2.3 การวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงคะแนนด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม

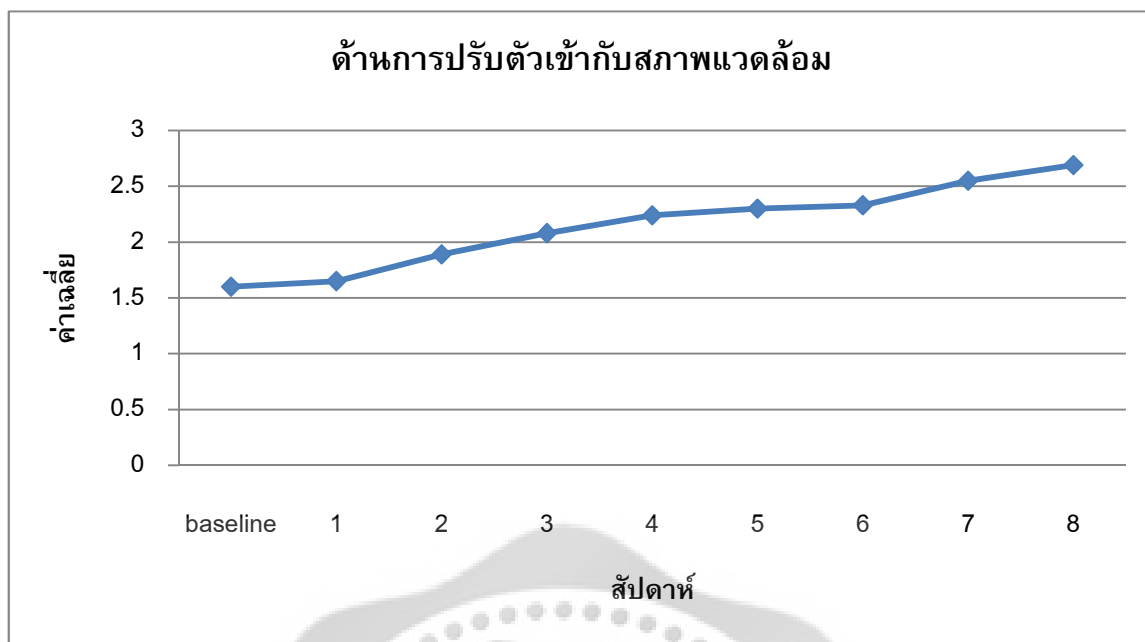
การวิเคราะห์ตอนนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมในแต่ละช่วงสัปดาห์ ผู้วิจัยได้นำคะแนนเฉลี่ยในแต่ละช่วงสัปดาห์ของการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย มาวิเคราะห์เปรียบเทียบเพื่อดูการเปลี่ยนแปลงในแต่ละช่วงสัปดาห์ โดยใช้ Bonferroni แบบวัดซ้ำ ดังแสดงผลในตาราง 12

ตาราง 12 การเปลี่ยนแปลงค่าเฉลี่ยด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม

สัปดาห์ที่ (I)	สัปดาห์ที่ (J)	ผลต่างเฉลี่ย (I-J)	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน	Sig.
ก่อนการทดลอง	1	-.05	.03	1.00
1	2	-.29*	.06	.00
2	3	-.48*	.07	.00
3	4	-.63*	.09	.00
4	5	-.69*	.10	.00
5	6	-.72*	.10	.00
6	7	-.95*	.09	.00
7	8	-1.09*	.09	.00

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .05$

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 12 พบว่า ความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัยด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < 0.5$ ในช่วงสัปดาห์ที่ 2, 3, 4, 5, 6, 7 และ 8 และมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นเล็กน้อยในสัปดาห์ที่ 1 และเพื่อให้เห็นการเปลี่ยนแปลงคะแนนค่าเฉลี่ยการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมของเด็กปฐมวัย จึงนำคะแนนเฉลี่ยก่อนการจัดกิจกรรมและตลอดช่วงเวลาการจัดกิจกรรมมาเขียนเป็นเส้นภาพ ดังแสดงผลในภาพประกอบ 3

ภาพประกอบ 3 เส้นภาพแสดงการเปลี่ยนแปลงคะแนนค่าเฉลี่ยความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัย
ด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม

2.3 การวิเคราะห์คะแนนด้านความภูมิใจในตนเองของเด็กปฐมวัย

2.3.1 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนด้านความภูมิใจในตนเอง

การวิเคราะห์ตอนนี้ ผู้วิจัยนำคะแนนด้านความภูมิใจในตนเองก่อนและระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยแต่ละสัปดาห์รวม 8 ครั้ง มาหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความคลาดเคลื่อนของค่าเฉลี่ยและค่าขอบเขตล่างและขอบเขตบนของค่าเฉลี่ยประชากรดังแสดงผล ในตาราง 13

ตาราง 13 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนด้านความภูมิใจในตนเองของเด็กปฐมวัย

สัปดาห์ที่	M	S	SEM	ช่วงความมั่นใจ 95%	
				ขอบเขตล่าง	ขอบเขตบน
ก่อนการทดลอง	1.74	.33	.07	1.61	1.88
1	1.72	.30	.06	1.60	1.84
2	1.92	.11	.02	1.88	1.96
3	2.09	.18	.04	2.02	2.17
4	2.26	.33	.06	2.13	2.40
5	2.32	.34	.07	2.18	2.46
6	2.37	.37	.07	2.21	2.52
7	2.58	.24	.05	2.48	2.68
8	2.78	.18	.04	2.71	2.86

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 13 พบว่า ความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัยด้านความภูมิใจในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยสัปดาห์ก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.74 ค่าเฉลี่ยประชากรในช่วงความมั่นใจในตนเอง 95% มีค่าอยู่ระหว่าง 1.61 - 1.88 ในช่วงการทดลองสัปดาห์ที่ 1 - 8 ค่าเฉลี่ยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามลำดับตั้งแต่ 1.72 ถึง 2.78 และในช่วงความมั่นใจในตนเอง 95% ค่าเฉลี่ยประชากรในสัปดาห์ที่ 1 มีค่าอยู่ระหว่าง 1.60 - 1.84 ในสัปดาห์ที่ 8 มีค่าอยู่ระหว่าง 2.71 - 2.86

2.3.2 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนด้านความภูมิใจในตนเองของเด็กปฐมวัย

การวิเคราะห์ตอนนี้ ผู้วิจัยได้นำคะแนนด้านความภูมิใจในตนเองก่อนและระหว่างการจัดกิจกรรมตลอดช่วงระยะเวลา 8 สัปดาห์ มาเปรียบเทียบกัน โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ ดังแสดงผลในตาราง 14

ตาราง 14 การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนด้านความภูมิใจในตนเองของเด็กปฐมวัย

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.	Partial η^2
ระหว่างสัปดาห์	26.55	8	3.32	80.49*	.000	.77
ความคลาดเคลื่อน	7.92	192	.04			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .05$

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 14 พบว่า ด้านความภูมิใจในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย สัปดาห์ก่อนการทดลองและตลอดช่วงการทดลอง สัปดาห์ที่ 1 - 8 มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .05$ ($F = 80.49$) แสดงว่าค่าเฉลี่ยด้านความภูมิใจในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย อย่างน้อย 1 ช่วงสัปดาห์มีค่าแตกต่างกันอย่างชัดเจน และการทดลองครั้งนี้ส่งผลต่อด้านความภูมิใจในตนเองของเด็กปฐมวัยระดับ 77% ($\text{Partial } \eta^2 = .77$)

2.3.3 การวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงคะแนนด้านความภูมิใจในตนเอง

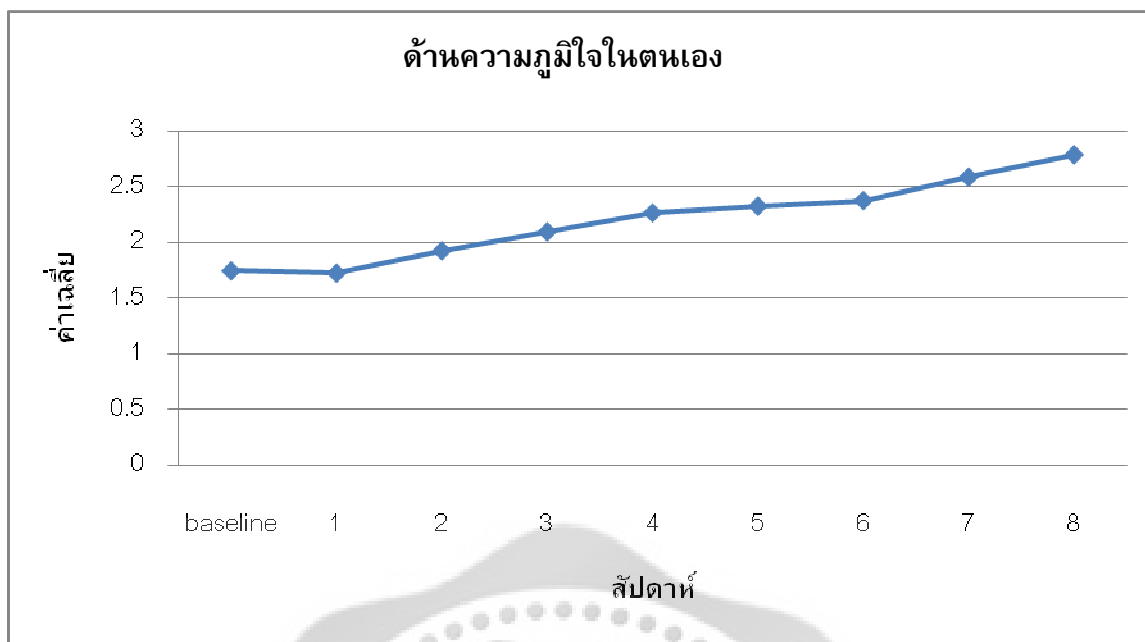
การวิเคราะห์ตอนนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงด้านความภูมิใจในตนเองในแต่ละช่วงสัปดาห์ ผู้วิจัยได้นำคะแนนเฉลี่ยในแต่ละช่วงสัปดาห์ของการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย มาวิเคราะห์เปรียบเทียบเพื่อดูการเปลี่ยนแปลงในแต่ละช่วงสัปดาห์ โดยใช้ Bonferroni แบบวัดซ้ำ ดังแสดงผลในตาราง 15

ตาราง 15 การเปลี่ยนแปลงค่าเฉลี่ยด้านความภูมิใจในตนเอง

สัปดาห์ที่ (I)	สัปดาห์ที่ (J)	ผลต่างเฉลี่ย (I-J)	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน	Sig.
ก่อนการทดลอง	1	.02	.03	1.00
1	2	-.18	.05	.09
2	3	-.35*	.07	.00
3	4	-.52*	.09	.00
4	5	-.58*	.09	.00
5	6	-.63*	.09	.00
6	7	-.84*	.08	.00
7	8	-1.04*	.07	.00

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .05$

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 15 พบว่า ความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัยด้านความภูมิใจในตนเองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < 0.5$ ในช่วงสัปดาห์ที่ 3, 4, 5, 6, 7 และ 8 และมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นเล็กน้อยในสัปดาห์ที่ 1 และสัปดาห์ที่ 2 และเพื่อให้เห็นการเปลี่ยนแปลงคะแนนค่าเฉลี่ยความภูมิใจในตนเองของเด็กปฐมวัย จึงนำคะแนนเฉลี่ยก่อนการจัดกิจกรรมและตลอดช่วงเวลาการจัดกิจกรรมมาเขียนเป็นเส้นภาพ ดังแสดงผลในภาพประกอบ 4

ภาพประกอบ 4 เส้นภาพแสดงการเปลี่ยนแปลงคะแนนค่าเฉลี่ยความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัยด้านความภูมิใจในตนเอง

2.4 การเปรียบเทียบคะแนนความแตกต่างของความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยด้านการแสดงออกอย่างเปิดเผย, ด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม และด้านความภูมิใจในตนเองแตกต่างกัน มีผลปฏิสัมพันธ์คะแนนเฉลี่ยก่อนการทดลองและระหว่างการทดลองของเด็กปฐมวัย

2.4.1 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยด้านการแสดงออกอย่างเปิดเผย, ด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม และด้านความภูมิใจในตนเองแตกต่างกัน ในแต่ละสัปดาห์

การวิเคราะห์ตอนนี้ ผู้วิจัยนำคะแนนความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยของด้านการแสดงออกอย่างเปิดเผย, ด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม และด้านความภูมิใจในตนเองของเด็กปฐมวัยก่อนและระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยแต่ละสัปดาห์ รวม 8 ครั้ง มาหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานค่าความคลาดเคลื่อนของค่าเฉลี่ย และค่าขอบเขตล่างและขอบเขตบนของค่าเฉลี่ยประชากร ดังแสดงผลในตาราง 16

ตาราง 16 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ
 เด็กนักวิจัยด้านการแสดงออกอย่างเปิดเผย,ด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม และด้านความ
 ภูมิใจในตนเอง

กลุ่มที่ได้รับ การเรียนรู้	สัปดาห์ที่	M	S	SEM	ช่วงความมั่นใจ 95%	
					ขอบเขตล่าง	ขอบเขตบน
ด้านการ แสดงออกอย่าง เปิดเผย	ก่อนการทดลอง	1.64	.37	.07	1.48	1.79
	1	1.72	.31	.06	1.59	1.85
	2	1.94	.09	.02	1.90	1.97
	3	2.09	.16	.03	2.03	2.16
	4	2.34	.31	.06	2.21	2.46
	5	2.41	.33	.07	1.48	1.79
	6	2.45	.33	.06	1.59	1.85
	7	2.66	.19	.02	1.90	1.97
	8	2.82	.17	.03	2.03	2.16
ด้านการปรับตัว เข้ากับ สภาพแวดล้อม	ก่อนการทดลอง	1.60	.35	.07	1.46	1.75
	1	1.65	.27	.05	1.54	1.76
	2	1.89	.13	.03	1.84	1.94
	3	2.08	.16	.03	2.01	2.15
	4	2.24	.28	.06	2.12	2.35
	5	2.30	.32	.06	2.16	2.43
	6	2.33	.33	.07	2.19	2.46
	7	2.55	.23	.05	2.46	2.65
	8	2.69	.21	.04	2.60	2.78
ด้านความภูมิใจ ในตนเอง	ก่อนการทดลอง	1.74	.33	.07	1.61	1.88
	1	1.72	.30	.06	1.60	1.84
	2	1.92	.11	.02	1.88	1.96
	3	2.09	.18	.04	2.02	2.17
	4	2.26	.33	.06	2.13	2.40
	5	2.32	.34	.07	2.18	2.46
	6	2.37	.37	.07	2.21	2.52
	7	2.58	.24	.05	2.48	2.68
	8	2.78	.18	.04	2.71	2.86

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 16 พบว่า ความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัยด้านการแสดงออกอย่างเปิดเผยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย สัปดาห์ก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.64 ค่าเฉลี่ยประชากรในช่วงความมั่นใจในตนเอง 95% มีค่าอยู่ระหว่าง 1.48 - 1.79 ในช่วงการทดลองสัปดาห์ที่ 1 - 8 ค่าเฉลี่ยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามลำดับตั้งแต่ 1.72 ถึง 2.82 และในช่วงความมั่นใจในตนเอง 95% ค่าเฉลี่ยประชากรในสัปดาห์ที่ 1 มีค่าอยู่ระหว่าง 1.59 - 1.85 ในสัปดาห์ที่ 8 มีค่าอยู่ระหว่าง 2.03 - 2.16

ความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัยด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย สัปดาห์ก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.60 ค่าเฉลี่ยประชากรในช่วงความมั่นใจในตนเอง 95% มีค่าอยู่ระหว่าง 1.46 - 1.75 ในช่วงการทดลองสัปดาห์ที่ 1 - 8 ค่าเฉลี่ยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามลำดับตั้งแต่ 1.65 ถึง 2.69 และในช่วงความมั่นใจในตนเอง 95% ค่าเฉลี่ยประชากรในสัปดาห์ที่ 1 มีค่าอยู่ระหว่าง 1.54 - 1.76 ในสัปดาห์ที่ 8 มีค่าอยู่ระหว่าง 2.60 - 2.78

ความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัยด้านความภูมิใจในตนเองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย สัปดาห์ก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.74 ค่าเฉลี่ยประชากรในช่วงความมั่นใจในตนเอง 95% มีค่าอยู่ระหว่าง 1.61 - 1.88 ในช่วงการทดลองสัปดาห์ที่ 1 - 8 ค่าเฉลี่ยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามลำดับตั้งแต่ 1.72 ถึง 2.78 และในช่วงความมั่นใจในตนเอง 95% ค่าเฉลี่ยประชากรในสัปดาห์ที่ 1 มีค่าอยู่ระหว่าง 1.60 - 1.84 ในสัปดาห์ที่ 8 มีค่าอยู่ระหว่าง 2.71 - 2.86

2.4.2 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยด้านการแสดงออกอย่างเปิดเผย, ด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม และด้านความภูมิใจในตนเอง ผลปฏิสัมพันธ์คะแนนเฉลี่ยก่อนและระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

การวิเคราะห์ตอนนี้ ผู้วิจัยได้นำคะแนนความแตกต่างของความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยด้านการแสดงออกอย่างเปิดเผย, ด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม และด้านความภูมิใจในตนเองแตกต่างกัน มีผลปฏิสัมพันธ์คะแนนเฉลี่ยก่อนและระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย แต่ละสัปดาห์ รวม 8 ครั้ง โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทางแบบวัดซ้ำ (Two - Way Repeated - Measures ANOVA) ดังแสดงผลในตาราง 17

ตาราง 17 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยด้านการแสดงออกอย่างเปิดเผย, ด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม และด้านความภูมิใจในตนเอง โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทางแบบวัดซ้ำ (Two – Way Repeated – Measures ANOVA)

Source of variation	SS	df	MS	F	Sig.	Partial η^2
ระหว่างด้านของการเรียนรู้	.77	2.00	.38	5.21*	.01	.18
ความคลาดเคลื่อน	3.54	48.00	.07			
ช่วงระยะเวลาที่ได้รับการเรียนรู้	88.04	8.00	11.00	132.33*	.00	.85
ความคลาดเคลื่อน	15.97	192.00	.08			
ปฏิสัมพันธ์ระหว่างด้านของการเรียนรู้กับช่วงระยะเวลาที่ได้รับการเรียนรู้	.51	16.00	.03	2.00*	.01	.08
ความคลาดเคลื่อน	6.14	384.00	.02			
TOTAL	114.97	650				

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 17 พบว่า ผลของความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยด้านการแสดงออกอย่างเปิดเผย, ด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมและด้านความภูมิใจในตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .05$ ($F = 5.21$) แสดงว่าค่าเฉลี่ยความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยด้านการแสดงออกอย่างเปิดเผย, ด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมและด้านความภูมิใจในตนเองมีค่าแตกต่างกันอย่างชัดเจนและการทดลองครั้งนี้ส่งผลต่อความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยด้านการแสดงออกอย่างเปิดเผย, ด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม และด้านความภูมิใจในตนเองของเด็กปฐมวัยระดับ 18% (Partial $\eta^2 = .18$)

ในช่วงระยะเวลาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยก่อนและระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .05$ ($F = 132.33$) แสดงว่าค่าเฉลี่ยความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยในช่วงระยะเวลาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยก่อนและระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย มีค่าแตกต่างกันอย่างชัดเจน และการทดลองครั้งนี้ส่งผลต่อความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัยในช่วงระยะเวลาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยก่อนและระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยระดับ 85% (Partial $\eta^2 = .85$)

เมื่อวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มของได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยด้านการแสดงออกอย่างเปิดเผย , ด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม และด้านความภูมิใจในตนเองกับในช่วงระยะเวลาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยก่อนและระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .05$ ($F = 2.00$) แสดงว่าการเปลี่ยนแปลงค่าเฉลี่ยความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยด้านการแสดงออกอย่างเปิดเผย,ด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม และด้านความภูมิใจในตนเอง เมื่อเทียบกับระยะเวลาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย มีค่าแตกต่างกันอย่างชัดเจน และการทดลองครั้งนี้ส่งผลต่อความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัยในช่วงระยะเวลาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยก่อนและระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยระดับ 8% (Partial $\eta^2 = .08$)

2.4.3 การวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงคะแนนความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยด้านการแสดงออกอย่างเปิดเผย , ด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม และด้านความภูมิใจในตนเอง

การวิเคราะห์ตอนนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงคะแนนความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยด้านการแสดงออกอย่างเปิดเผย, ด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม และด้านความภูมิใจในตนเอง ในแต่ละช่วงสัปดาห์ ผู้วิจัยได้นำคะแนนเฉลี่ยในแต่ละช่วงสัปดาห์ของการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย มาวิเคราะห์เปรียบเทียบเพื่อดูการเปลี่ยนแปลงในแต่ละช่วงสัปดาห์ โดยใช้ Bonferroni แบบวัดซ้ำ ดังแสดงผลในตาราง 18

ตาราง 18 การเปลี่ยนแปลงคะแนนค่าเฉลี่ยความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยด้านการแสดงออกอย่างเปิดเผย,ด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม และด้านความภูมิใจในตนเอง ในแต่ละช่วงสัปดาห์

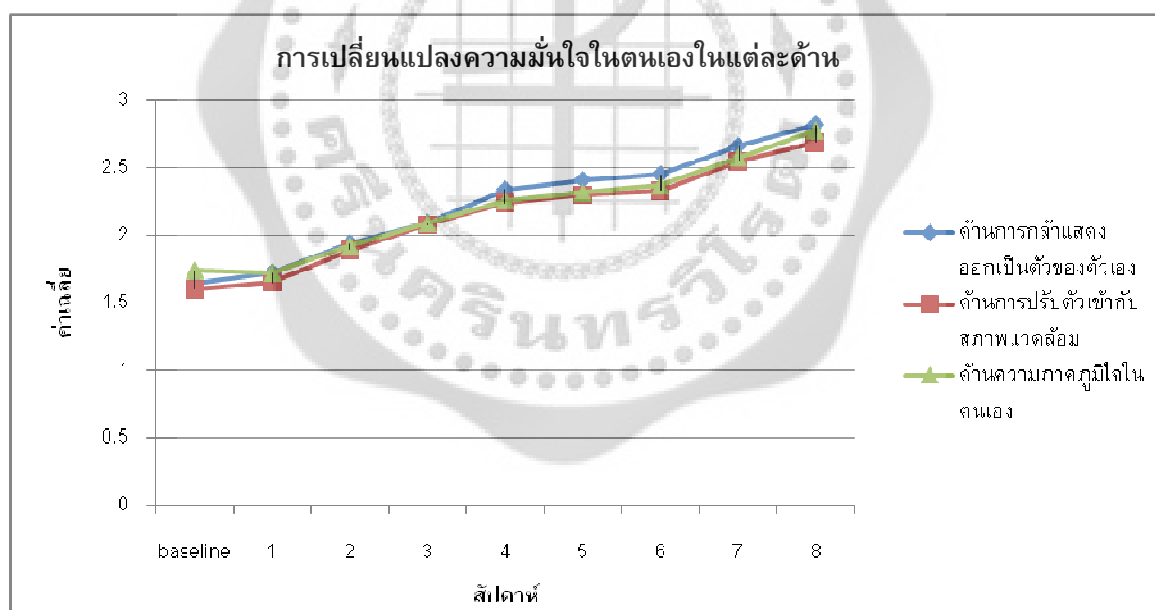
กลุ่มที่ได้รับ การเรียนรู้	สัปดาห์ที่ (I)	สัปดาห์ที่ (J)	ผลต่างเฉลี่ย (I-J)	ความคลาด เคลื่อนมาตรฐาน	Sig.
ด้านการแสดงออก อย่างเปิดเผย	ก่อนการทดลอง	1	-.08*	.02	.00
	1	2	-.30*	.06	.00
	2	3	-.46*	.07	.00
	3	4	-.70*	.07	.00
	4	5	-.78*	.07	.00
	5	6	-.81*	.08	.00
	6	7	-1.03*	.07	.00
	7	8	-1.18*	.07	.00
ด้านการปรับตัวเข้า กับสภาพแวดล้อม	ก่อนการทดลอง	1	-.05	.03	1.00
	1	2	-.29*	.06	.00
	2	3	-.48*	.07	.00
	3	4	-.63*	.09	.00
	4	5	-.69*	.10	.00
	5	6	-.72*	.10	.00
	6	7	-.95*	.09	.00
	7	8	-1.09*	.09	.00
ด้านความภูมิใจ ในตนเอง	ก่อนการทดลอง	1	.02	.03	1.00
	1	2	-.18	.05	.09
	2	3	-.35*	.07	.00
	3	4	-.52*	.09	.00
	4	5	-.58*	.09	.00
	5	6	-.63*	.09	.00
	6	7	-.84*	.08	.00
	7	8	-1.04*	.07	.00

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .05$

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 18 พบว่า การเปลี่ยนแปลงคะแนนค่าเฉลี่ยความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยด้านการแสดงออกอย่างเปิดเผย ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .05$ ในช่วงสัปดาห์ที่ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 และ 8

ด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < 0.5$ ในช่วงสัปดาห์ที่ 2, 3, 4, 5, 6, 7 และ 8 และมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นเล็กน้อยในสัปดาห์ที่ 1

และด้านความภูมิใจในตนเองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < 0.5$ ในช่วงสัปดาห์ที่ 3, 4, 5, 6, 7 และ 8 และมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นเล็กน้อยในสัปดาห์ที่ 1 และสัปดาห์ที่ 2 และเพื่อให้เห็นการเปลี่ยนแปลงคะแนนค่าเฉลี่ยความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัยด้านการแสดงออกอย่างเปิดเผย ด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม และด้านความภูมิใจในตนเองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยของเด็กปฐมวัย จึงนำคะแนนเฉลี่ยก่อนการจัดกิจกรรมและตลอดช่วงเวลาการจัดกิจกรรมมาเขียนเป็นเส้นภาพ ดังแสดงผลในภาพประกอบ 5

ภาพประกอบ 5 เส้นภาพแสดงการเปลี่ยนแปลงคะแนนค่าเฉลี่ยความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ในแต่ละช่วงสัปดาห์

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi Experimental Design) ที่มุ่งศึกษาและเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดประสบการณ์การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ใช้กลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียว ซึ่งมีลำดับขั้นตอนการวิจัยและผลโดยสรุปดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย โดยมีจุดมุ่งหมายเฉพาะดังนี้

1. เพื่อเปรียบเทียบความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยในช่วงระยะเวลาที่แตกต่างกัน
2. เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัย แยกเป็นรายด้าน ได้แก่ การแสดงออกอย่างเปิดเผย การปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม ความภูมิใจในตนเองก่อนการจัดประสบการณ์ และระหว่างการจัดประสบการณ์ในแต่ละช่วงสัปดาห์

สมมุติฐานในการวิจัย

1. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย มีความแตกต่างของคะแนนความมั่นใจในตนเองโดยเฉลี่ยรวมก่อนการจัดประสบการณ์และระหว่างการจัดประสบการณ์ แตกต่างกัน
2. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย มีคะแนนความมั่นใจในตนเองแยกเป็นรายด้าน ได้แก่ การแสดงออกอย่างเปิดเผย การปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม และความภูมิใจในตนเอง ก่อนการจัดประสบการณ์และระหว่างการจัดประสบการณ์ในแต่ละช่วงสัปดาห์เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นเด็กปฐมวัยชาย-หญิง อายุระหว่าง 4 – 5 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 ของโรงเรียนบ้านโคกทองดอนทองวิทยา สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาการประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนเด็ก 25 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นเด็กปฐมวัยชาย-หญิง อายุระหว่าง 4 - 5 ปีที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 ของโรงเรียนบ้านโคกก่องดอนทองวิทยา สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาการประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 25 คน กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง(Purposive Sample)

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การจัดการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1. แผนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย
2. แบบสังเกตความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัย
 - 2.1 ด้านการแสดงออกอย่างเปิดเผย
 - 2.2 ด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม
 - 2.3 ด้านความภูมิใจในตนเอง

วิธีดำเนินการวิจัย

การทดลองครั้งนี้ดำเนินการเป็นเวลา 8 สัปดาห์ มีลำดับขั้นตอนดังนี้

1. การเก็บข้อมูลจากการบันทึกแบบสังเกตพฤติกรรมความมั่นใจในตนเองที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยใช้ผู้สังเกตจำนวน 2 คน คือ ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัย โดยมีหลักในการเลือกผู้ช่วยวิจัยคือต้องเป็นครูที่มีวุฒิปริญญาตรีครุศาสตร์ และมีประสบการณ์ในการสอนเด็กปฐมวัยมาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปี

2. เก็บข้อมูลพื้นฐานทุกด้านจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 25 คน โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมความมั่นใจในตนเองจากการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย เป็นเวลา 1 สัปดาห์ก่อนการทดลอง

3. ทำการบันทึกแบบสังเกตพฤติกรรมความมั่นใจในตนเอง จากการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย เป็นเวลา 8 สัปดาห์ การจัดกิจกรรมจะให้เด็กทำพร้อม ๆ กัน สังเกตและบันทึกพฤติกรรมความมั่นใจในตนเองวันละ 25 คน จะหมุนเวียนลำดับก่อนหลังจนสิ้นสุดการทดลอง

4. ในการสังเกตและบันทึกการสังเกตพฤติกรรมความมั่นใจในตนเอง โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัย รวมผู้สังเกตจำนวน 2 คน ทำการสังเกตเด็กเป็นกลุ่มพร้อมกันในช่วงเวลาเดียวกัน คนละ 2 นาที

5. เมื่อสิ้นสุดในแต่ละสัปดาห์นำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติเปรียบเทียบกับข้อมูลพื้นฐานทุกด้าน เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัย ขณะจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย เป็นเวลา 8 สัปดาห์

6. เมื่อสิ้นสุดการศึกษาการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัย ขณะจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย เป็นเวลา 8 สัปดาห์ เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาสถิติพื้นฐานของความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลอง และระหว่างการทดลอง โดยนำข้อมูลไปหาคะแนนเฉลี่ย (Mean) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์

2. วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความมั่นใจในตนเองโดยใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ (One - Way Repeated - Measures ANOVA) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์

3. วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความมั่นใจในตนเองที่มีรายด้านในแต่ละช่วงเวลากิจการการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยต่างกัน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทางแบบวัดซ้ำ (Two - Way Repeated - Measures ANOVA) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์

4. วิเคราะห์เปรียบเทียบรายด้านในแต่ละช่วงเวลาโดยใช้ Bonferroni แบบวัดซ้ำโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปว่า ความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัยหลังจากการที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยมีพฤติกรรมความมั่นใจโดยรวมและรายด้าน ได้แก่ ด้านการแสดงออกอย่างเปิดเผย ด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม และด้านความภูมิใจในตนเองสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .05$ ดังนี้

1. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย พบว่าในแต่ละช่วงสัปดาห์มีความมั่นใจในตนเอง โดยรวมก่อนการทดลองและช่วงการทดลองการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยมีระดับคะแนนความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .05$ ($F = 131.88$) และเมื่อวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลง โดยการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยส่งผลต่อความมั่นใจในตนเองโดยรวมร้อยละ 85% (Partial $\eta^2 = .85$)

2. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยมีความมั่นใจในตนเองแยกเป็นรายด้านได้แก่ การแสดงออกอย่างเปิดเผย การปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม และความภูมิใจในตนเอง พบว่า คะแนนความมั่นใจในตนเองทั้ง 3 ด้าน มีการเปลี่ยนแปลงในลักษณะที่สอดคล้องกับการวิเคราะห์คะแนนรวมทั้งหมด โดยมีการเปลี่ยนแปลงก่อนการทดลอง และช่วงการทดลองการ

จัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย มีระดับคะแนนความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .05$ คือ ด้านการแสดงออกอย่างเปิดเผย ($F = 128.49$) ด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม ($F = 86.14$) และด้านความภูมิใจในตนเอง ($F = 80.49$) โดยการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยส่งผลต่อความมั่นใจในตนเองด้านการแสดงออกอย่างเปิดเผย ร้อยละ 84 ($\text{Partial } \eta^2 = .84$) ด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม ร้อยละ 78 ($\text{Partial } \eta^2 = .78$) และด้านความภูมิใจในตนเอง ร้อยละ 77 ($\text{Partial } \eta^2 = .77$)ตามลำดับ

3. ผลปฏิสัมพันธ์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยมีความมั่นใจในตนเองระหว่างกลุ่มของได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ที่เกิดจากการส่งผลร่วมกันกับช่วงระยะเวลาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .05$ ($F = 2.00$) โดยการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยส่งผลต่อความมั่นใจในตนเองร้อยละ 8% ($P = .08$)

อภิปรายผล

จากการศึกษาความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัย โดยการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย มีการพัฒนาพฤติกรรมความมั่นใจในตนเองจำแนกตามรายด้าน ได้แก่ ด้านการแสดงออกอย่างเปิดเผย ด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม และด้านความภูมิใจในตนเองสูงขึ้น สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. การศึกษาและเปรียบเทียบความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ตลอดระยะเวลา 8 สัปดาห์ พบว่า ในแต่ละช่วงสัปดาห์เด็กมีความมั่นใจในตนเองโดยเฉลี่ยรวม มีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นในช่วงสัปดาห์ที่ 2, 3, 4, 5, 6, 7 และ 8 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .05$ และมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นเล็กน้อยในสัปดาห์ที่ 1 ก่อนทดลองที่เป็นเช่นนี้เพราะ เด็กยังไม่คุ้นเคยกับรูปแบบการสอนแบบการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยจึงทำให้การเปลี่ยนแปลงในช่วงสัปดาห์ที่ 1 เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นเล็กน้อย ส่วนสัปดาห์ที่ 8 ที่เด็กมีความมั่นใจในตนเองสูงขึ้นที่เป็นเช่นนี้เพราะการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยเป็นการเรียนรู้ที่เด็กได้รับอิสระทางความคิด ความต้องการในการเลือกในสิ่งที่เขาอยากจะทำ การเรียนรู้ทำให้การเรียนรู้เต็มไปด้วยบรรยากาศที่สนุกสนานมีความสุข เด็กกระตือรือร้นอยากร่วมกิจกรรม กล้าแสดงออกอย่างเปิดเผยในการค้นหาคำตอบที่ตนเองสนใจ ซึ่งสอดคล้องกับ สิริมา ภิญญอนันตพงษ์ (2545) การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย (Children as Resarcher) เป็นการสอนที่ผสมผสานวิธีการสอน การเรียน การประเมิน และการแนะแนวให้ควบคุมกลืนเป็นกระบวนการเดียวกัน โดยให้ผู้เรียนมีความสำคัญเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ด้วยการให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยวิธีการวิจัย ซึ่งมีความหมายคือการใช้ปัญหา ทำให้เกิดปัญหา ซึ่งผู้เรียนจะได้เรียนรู้ในเรื่องที่ตนเองสนใจได้ลงมือศึกษาค้นคว้าแสวงหาความรู้ความจริงตามความสนใจอยากรู้ อยากเห็นและความถนัดของตน ในการเรียนรู้เด็กจะได้สร้างองค์ความรู้พร้อมกับการกล้าที่จะทดลองและค้นพบสิ่งใหม่ๆ ซึ่งมีการวางแผนล่วงหน้าว่าจะศึกษาค้นคว้าอย่างไร มากน้อยเพียงใด จากแหล่งใด วิธีอย่างไร จากนั้นลงมือดำเนินการศึกษา

ค้นคว้าสังเกตจดจำบันทึกข้อมูล สรุปความรู้ที่ได้จัดทำผลงานความรู้และนำเสนอ รวมทั้งนำความรู้ที่ได้ไปสืบค้นและแสวงหาความรู้ต่อไป นับเป็นการเรียนรู้ที่เป็นอย่างธรรมชาติมีกระบวนการค้นหาความรู้ที่เชื่อถือได้ เกิดการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีลำดับขั้นตอน โดยเด็กได้เรียนรู้ ค้นพบและแก้ปัญหาตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพในสิ่งที่อยากเรียนรู้ด้วยตนเอง จากรูปแบบดังกล่าวจึงช่วยกระตุ้นให้เด็กได้เกิดการเรียนรู้และมีความมั่นใจในตนเอง ซึ่งหล่อหลอมเป็นรูปแบบในการดำเนินชีวิตประจำวัน พัฒนาบุคคลนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมความมั่นใจในตนเองในด้านการแสดงออกอย่างเปิดเผย การปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม และความภาคภูมิใจในตนเอง (สิริมา ภิญาญอนันตพงษ์.2545) ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยมีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ดังนี้

ขั้นที่ 1 ทบทวนความรู้ เลือกหัวข้อที่น่าสนใจ ในการขั้นนี้ครูเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในหัวข้อเรื่องที่จะเรียน โดยครูเปิดประเด็นเพื่อให้เด็กได้คิด โดยครูได้ตั้งคำถามว่า “ตอนเช้าๆ ที่เด็กเดินมาโรงเรียน เด็กๆ เจอะอะไรบ้าง คำตอบของเด็กๆ ก็คือ ต้นไม้ ต้นกล้วย ต้นมะพร้าว ร้านขนม รถเข็นขายขนมตาล ขายข้าวต้มมัด คลอง เป็ด สุนัข ” หลังจากนั้นครูได้จูงใจพูดคุยสนทนาเพื่อให้เด็กได้เลือกเรื่องที่ตนเองอยากจะศึกษาเรียนรู้มากที่สุด ซึ่งในขั้นที่ 1 นี้ ด้วยกระบวนการที่เกิดจากการสนทนา ทำให้เด็กแสดงออกทางคำพูดด้วยความมั่นใจ ให้คำแนะนำหรือให้ความช่วยเหลือเพื่อน บอกความต้องการของตนให้ผู้อื่นรับทราบ ดีใจและมีความสุขเมื่อประสบผลสำเร็จจากสิ่งที่ตนเองได้เลือก

ขั้นที่ 2 ขั้นเด็กค้นคว้าวิจัยหาความรู้ กระบวนการเรียนรู้ ในขั้นนี้เด็กจะช่วยกันกำหนดแหล่งเรียนรู้ในการศึกษาค้นคว้า โดยมีทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนเด็กจะมีความสนใจและกระตือรือร้นอยากร่วมกิจกรรม เช่นการได้ศึกษาจากมุมหนังสือในห้องเรียน เด็กจะเกิดการให้คำแนะนำหรือให้ความช่วยเหลือเพื่อนและแลกเปลี่ยนพูดคุยสนทนาถึงเนื้อหารูปภาพในหนังสือ รวมถึงการได้ออกไปศึกษาออกสถานที่ เช่น จากเรื่องที่เด็กเลือกเรียนเรื่องขนมไทยเด็กจะเกิดการแสดงออกทางคำพูดด้วยความมั่นใจ ให้คำแนะนำหรือให้ความช่วยเหลือเพื่อน กระตือรือร้นอยากร่วมกิจกรรม สามารถทำกิจกรรมโดยเป็นผู้นำหรือผู้ตามที่ดี บอกความต้องการของตนให้ผู้อื่นรับทราบได้ เด็กหลายคนจะเกิดพฤติกรรมความมั่นใจในตนเองในขั้นนี้มาก เช่นในการเดิน จูงมือเพื่อนเดินสนทนาพูดคุยกับเพื่อนว่า “เราจะไปหาดูหนังสือขนมไทยต่างๆในห้องสมุดแล้วเราจะเอาไปบอกให้แม่เราทำให้ทานที่บ้าน” ซึ่งจะเป็นจุดเริ่มต้นของการเรียนรู้พฤติกรรมความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัยซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วารุณี เจริญรัตนโชติ (2543:19) พบว่า ความมั่นใจในตนเองมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของบุคคลในสังคม บุคคลที่มีความมั่นใจในตนเอง จะประสบความสำเร็จทั้งด้านการเรียน การทำงาน สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ส่งผลต่อการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ

ขั้นที่ 3 ประเมินผล ในการประเมินครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ประเมินกลุ่มตัวอย่างจากการสังเกต พฤติกรรมของเด็กจะมีความกระตือรือร้นในการที่จะศึกษาค้นคว้าและลงมือปฏิบัติกับชิ้นงานที่ตนเองสนใจ และนำเสนอบอกเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับชิ้นงานของตนเองได้ ด้วยลักษณะกระบวนการ ขั้นตอน การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ทำให้เด็กกล้าแสดงออกทางคำพูดด้วยความมั่นใจ สบตา คู่สนทนาและบุคคลอื่นในขณะที่พูด ปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองไม่ท้อถอยแม้มีอุปสรรค

การจัดประสบการณ์การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย จึงเป็นการเรียนรู้ที่มีกระบวนการ ค้นหาความรู้ที่เป็นไปอย่างธรรมชาติเกิดการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีลำดับขั้นตอน ทำให้เด็กเกิดความมั่นใจในตนเอง เกิดประสบการณ์และกล้าทดลองทำกิจกรรมใหม่ๆ และช่วยให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเองในการแสดงออกอย่างเปิดเผย การปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม และเกิดความภูมิใจในตนเองตามเกณฑ์ความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัย

2. การเปลี่ยนแปลงความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย แยกเป็นรายด้านได้แก่ การแสดงออกอย่างเปิดเผย การปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม และความภูมิใจในตนเอง พบว่า เด็กปฐมวัยมีการเปลี่ยนแปลงในลักษณะที่สอดคล้องกับการวิเคราะห์คะแนนรวมทั้งหมด โดยมีการเปลี่ยนแปลงก่อนการทดลอง และช่วงการทดลองการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย มีระดับคะแนนความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .05$ ดังนี้

2.1 ด้านการแสดงออกอย่างเปิดเผย ในช่วงการทดลองการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย จากการสังเกตความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัย ด้านการแสดงออกอย่างเปิดเผยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .05$ ในช่วงสัปดาห์ที่ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 และ 8 จากข้อสังเกตการทำวิจัยในครั้งนี้ การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยทั้ง 3 ขั้นที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความมั่นใจในตนเองในด้านการแสดงออกอย่างเปิดเผยสูงขึ้นนั้น เกิดจากลักษณะรูปแบบของกิจกรรมที่มีกิจกรรมหลัก 3 ขั้นที่สำคัญ จึงทำให้เด็กเกิดพฤติกรรมการแสดงออกทางคำพูดด้วยความมั่นใจ สบตาคู่สนทนาและบุคคลอื่นในขณะที่พูด กล้าทดลองทำกิจกรรมใหม่ๆ กระตือรือร้นอยากร่วมกิจกรรม เด็กสามารถปรับตัวเข้ากับรูปแบบของกิจกรรมตลอดจนการฝึกฝนให้เด็กแสดงออกอย่างอิสระ ทำให้บรรยากาศในชั้นเรียนเป็นไปอย่างสนุกสนานเพลิดเพลิน เด็กมีความกระตือรือร้นอยากเข้าร่วมกิจกรรม ทำให้เด็กเกิดความมั่นใจในตนเองด้านการแสดงออกอย่างเปิดเผย เช่นจากการจัดกิจกรรมหน่วยเรื่อง มะพร้าว เด็กสามารถแสดงออกอย่างเปิดเผย จากการสนทนาแสดงออกทางคำพูดด้วยความมั่นใจในการตั้งคำถามและตอบคำถามจากวิทยากร กล้าทดลองและกล้าตัดสินใจทำกิจกรรมใหม่ กระตือรือร้นในการทำกิจกรรมมากขึ้น ปฏิบัติกิจกรรมโดยเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี และปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองโดยไม่ท้อถอยจากการทำกิจกรรม สานปลาตะเพียนจากใบมะพร้าว ซึ่งสอดคล้องกับ กุลยา ตันติผลาชีวะ (2547: 53) ที่กล่าวว่า การที่ครูกระตุ้นให้ผู้เรียนได้แสดงออกด้วยการให้อิสระแก่ผู้เรียนในการคิดและการทำกิจกรรม ช่วยให้เด็กมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์เพิ่มขึ้น ดังนั้นการจัดกิจกรรมการ

สอนที่เหมาะสมจะส่งผลให้เด็กสามารถพัฒนาการได้เต็มตามศักยภาพ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สมจินตนา คุปตสุนทร (2547: 9) พบว่า ความมั่นใจในตนเอง หมายถึง ความสามารถในการกล้าพูด กล้าแสดงออก กล้าแสดงความคิดเห็น ไม่ขี้อาย ไม่ประหม่า มีจิตใจมั่นคง มีความภาคภูมิใจในตนเอง มั่นใจในความคิดของตนเอง และพร้อมที่จะรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น กล้าตัดสินใจโดยไม่ลังเล ไม่วิตกกังวล กล้าเผชิญต่อความจริง รู้จักการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมกับผู้ที่อยู่ใกล้ชิด ได้แก่ พ่อแม่ ครู ผู้เลี้ยงดู ต้องรู้จักแสดงพฤติกรรมในการยอมรับความรู้สึก ความคิดเห็น ให้กำลังใจ ให้คำชมเชยในทางที่ถูกต้องและเหมาะสมกับเหตุการณ์ ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ที่ดี มีความมั่นใจในตนเอง และผู้อื่นจนสามารถพัฒนากลายเป็นบุคลิกภาพเฉพาะตน

2.2 ด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม ในช่วงการทดลองการจัดการเรียนรู้แบบ เด็กนักวิจัยจากการสังเกตความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัยด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .05$ ในช่วงสัปดาห์ที่ 2, 3, 4, 5, 6, 7 และ 8 และมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นเล็กน้อยในสัปดาห์ที่ 1 จากข้อสังเกตการทำวิจัยในครั้งนี้ การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยทั้ง 3 ชั้น จึงเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กลงมือปฏิบัติด้วยตนเองอย่างอิสระ มีโอกาสทำงานเป็นกลุ่ม มีโอกาสเป็นผู้นำหรือผู้ตามที่ดี แลกเปลี่ยนคำแนะนำหรือให้ความช่วยเหลือเพื่อน รู้จักการวางแผนการทำกิจกรรมร่วมกันปฏิบัติตามข้อตกลงของครูได้อย่างถูกต้องและบอกความต้องการของตนเองให้ผู้อื่นรับทราบในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมเด็กมีความสุขสนุกสนานร่วมกับกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งทำให้คะแนนความมั่นใจในตนเองด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมสูงขึ้น เช่นจากการจัดกิจกรรมหน่วยเรื่อง มะพร้าว เด็กสามารถปรับตัวเข้าสภาพแวดล้อมจากการได้ไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ รอบ ๆ บริเวณโรงเรียน ปฏิบัติตามข้อตกลงของครูได้อย่างถูกต้อง และจากการทำกิจกรรมเป็นกลุ่มสานปลาตะเพียนจากใบมะพร้าว การทำข้าวต้มมัด การปลูกดอกไม้คุณนายตื่นสาย การเลี้ยงปลาหางนกยูง ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้ทำให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์ต่อการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับ อารี เกษมรติ (2533: 20) ที่กล่าวว่า ความมั่นใจในตนเองเป็นลักษณะหนึ่งของบุคลิกภาพที่มีความสำคัญยิ่งในการดำเนินชีวิต การปูพื้นฐานความเชื่อมั่นในตนเองให้เกิดขึ้นกับเด็กจะช่วยให้เด็กกล้าคิดกล้าทำสิ่งต่างๆด้วยความมั่นใจและสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมหรือเหตุการณ์ต่างๆ ได้อย่างมีความสุข ดังนั้นการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมจึงเป็นสิ่งสำคัญมาก เพราะการจัดประสบการณ์ที่ดีนั้น ควรให้เด็กได้ทำกิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเอง เพื่อเด็กจะได้เรียนรู้ถึงวิธีการปรับตัวให้เข้ากับสังคม มีโอกาสพัฒนาตนเองอย่างเต็มที่ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ แรดเก (Radke. 1964: 369) พบว่า บุตรจากครอบครัวที่พ่อแม่ยอมรับจะมีลักษณะความมั่นใจในตนเอง

เป็นที่ยอมรับของสังคม ปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม ให้ความร่วมมือกับเพื่อนฝูง ใฝ่ใจในตนเอง และมีความรับผิดชอบสูง

2.3 ด้านความภูมิใจในตนเอง ในช่วงการทดลองการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยจากการสังเกตความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยด้านความภาคภูมิใจในตนเองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .05$ ในช่วงสัปดาห์ที่ 3, 4, 5, 6, 7 และ 8 และมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นเล็กน้อยในสัปดาห์ที่ 1 และสัปดาห์ที่ 2 จากข้อสังเกตการทำวิจัยในครั้งนี้ การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยทั้ง 3 ชั้น จึงเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นให้เด็กได้พัฒนาทักษะต่างๆ ทำกิจกรรมด้วยตนเอง เด็กรู้สึกไม่ท้อถอยแม้มีอุปสรรค และกล้าตัดสินใจทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง ยอมรับผลงานพอใจกับการกระทำของตนเอง ได้รับแรงกระตุ้นจากครูและเพื่อนคอยชี้แนะ เด็กค้นหาคำตอบจากปัญหาต่างๆ ด้วยตนเอง สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ทำให้เด็กเกิดความสุขสนุกสนาน ยิ้มแย้ม หัวเราะขณะทำกิจกรรม รู้สึกดีใจและมีความสุขเมื่อประสบผลสำเร็จในการกระทำของตนเอง จึงส่งผลให้เด็กมีความภูมิใจในความสำเร็จของตนเองดีขึ้น เช่นจากการนำเสนอผลงานที่ตนเองเลือก เด็กจะรู้สึกดีใจ ภูมิใจและยอมรับผลงานของตนเองเป็นอย่างมาก และมีความสุขเมื่อประสบผลสำเร็จจากการได้รับคำชมเชยจากบุคคลอื่น ซึ่งสอดคล้องกับมาสโลว์ (Maslow, 1954: 80 - 97) ที่กล่าวว่ามนุษย์ทุกคนมีความต้องการที่จะรู้สึกว่าตนเองมีค่า ประสบความสำเร็จ ให้ผู้อื่นเห็นว่าตนมีความสามารถต้องการได้รับการยกย่องจากผู้อื่น ถ้าความต้องการนี้ได้รับการตอบสนองจะทำให้มีความมั่นใจในตนเองมากขึ้น ดังนั้นการเปิดโอกาสให้เด็กนำเสนอเรื่องราวของตนให้ผู้อื่นได้รับทราบ ทำให้เด็กมีความรู้สึกที่ดีต่อเรื่องราวของตน และการให้เด็กมีโอกาสประสบความสำเร็จจากการทำกิจกรรม จึงส่งผลต่อความภูมิใจในตนเองในที่สุด

ผลการวิจัยในครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่า การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ส่งเสริมความมั่นใจในตนเองของเด็กได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้ถ้าเด็กได้รับการสนับสนุน ส่งเสริมและฝึกฝนอย่างต่อเนื่อง ดังเห็นได้จากผลการวิจัยทดลองช่วงระยะเวลา 8 สัปดาห์ ที่เด็กได้รับการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ทำให้เด็กได้เกิดการเปลี่ยนแปลงความมั่นใจในตนเองได้ดีขึ้น ดังนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องและสนใจความมั่นใจในตนเอง สามารถศึกษาและใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ซึ่งเป็นวิธีการที่จะช่วยให้จัดการเรียนการสอนได้สอดคล้องกับช่วยอายุของเด็กได้เป็นอย่างดี

ข้อสังเกตที่ได้จากการวิจัย

1. การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยส่งผลต่อเด็กโดยตรงในด้านความสนใจ ความตั้งใจ และความกระตือรือร้น การแสดงออกทางวาจาอย่างเปิดเผย ซึ่งเป็นลักษณะนิสัยที่ควรเสริมให้เกิดในตัวเด็ก ทำให้เด็กเกิดความมั่นใจ กล้าแสดงออก เพราะเด็กเกิดความรู้สึกว่าตนเองมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม เกิดความสนุกสนานกระตือรือร้นอยากจะทำกิจกรรม

2. การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย เด็กยังไม่คุ้นเคยกับการจัดกิจกรรม เมื่อครูใช้คำถามกระตุ้นให้เด็กคิด และทำกิจกรรมด้วยวิธีการเสริมแรง ยอมรับในความสามารถของเด็กในระยะหลัง เด็กกล้าแสดงออกอย่างมีความมั่นใจ เด็กเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน ไม่เกิดความเครียด สามารถประสบความสำเร็จได้ง่าย พัฒนากลายเป็นความเชื่อมั่นในตนเอง เมื่อเด็กเหล่านั้นเกิดความเชื่อมั่นในตนเองแล้ว เด็กจะกล้าพูด กล้าตอบ กล้าแสดงออก มีอารมณ์ขัน ร่าเริง ยิ้มแย้ม แจ่มใส มีบุคลิกภาพที่เปิดเผย มองโลกในแง่ดี มีความสุขกับการเรียนรู้

3. การดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยควรให้อิสระในการทำกิจกรรมตามความเหมาะสมทั้งด้านเวลาและสาระที่ทำกิจกรรม จึงจะพบว่าพฤติกรรมความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัยที่แสดงออกมาอย่างเด่นชัดและเป็นโอกาสที่จะหล่อหลอมให้สภาพแวดล้อมต่าง ๆ เป็นตัวกระตุ้นให้แสดงออกถึงพฤติกรรมความมั่นใจในตนเองได้อย่างชัดเจน

4. การยอมรับฟังความคิดเห็น การไม่จำกัดความคิดที่เด็กแสดงออก เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย นอกจากจะส่งเสริมความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัยแล้วยังส่งเสริมพัฒนาการในด้านอื่น ๆ ของเด็กอีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. ครูสามารถนำวิธีการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยไปใช้จัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย ในช่วงกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยในตารางกิจกรรมประจำวันเนื่องจากกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยเป็นวิธีการที่ส่งเสริมความมั่นใจในตนเอง การเรียนรู้ร่วมกัน การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ซึ่งช่วยพัฒนาพฤติกรรมความมั่นใจในตนเองได้อีกทางหนึ่ง แต่การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยเป็นการผสมผสานวิธีการของครูและการเรียนรู้ของเด็ก โดยเน้นให้เด็กเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ เน้นเด็กเป็นสำคัญด้วยการให้เด็กเรียนรู้วิธีการวิจัย เน้นให้เด็กเป็นผู้ลงมือปฏิบัติ ให้อิสระในการคิด โดยครูต้องเป็นผู้คอยสนับสนุนช่วยเหลือ แนะนำ และเตรียมอุปกรณ์ให้พร้อม

2. เวลาที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรมอาจยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสม แต่ไม่ควรใช้เวลานานเกิน 30 นาที เนื่องจากเด็กปฐมวัยมีช่วงความสนใจสั้น

3. ในการส่งเสริมพฤติกรรมความมั่นใจในตนเอง ครูต้องให้เด็กได้แสดงความคิดและการกระทำอย่างอิสระ ให้ความสำคัญและรับฟังความคิดเห็น ยอมรับการแสดงออกของเด็ก การให้การ

ยอมรับในความเป็นกันเองของเด็กจากครู จะเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยให้เด็กเกิดความรู้สึกที่ดีและพอใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมมากขึ้น

4. ในการส่งเสริมพฤติกรรมความมั่นใจในตนเอง ขณะที่เด็กปฏิบัติกิจกรรมนั้นครูควรให้ความช่วยเหลือแนะนำในการทำกิจกรรมของเด็กเมื่อเด็กต้องการความช่วยเหลือ ในระดับที่เหมาะสมกับความสามารถและความต้องการของเด็ก จะทำให้เด็กเกิดความกล้าแสดงออกอย่างเปิดเผยปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม และความภูมิใจในตนเองมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย เพื่อส่งเสริมความมั่นใจในตนเองด้านอื่นๆ ที่นอกเหนือจากความมั่นใจในตนเอง เช่น ความเป็นผู้นำ ความสามารถในการปรับตัว ความสามารถในการแก้ปัญหา

2. ควรมีการศึกษาการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมความมั่นใจในตนเองในระยะเวลาเพิ่มขึ้น เพื่อให้เห็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมชัดเจนยิ่งขึ้น

3. ควรใช้การเรียนรู้ความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ไปใช้กับนักเรียนในระดับชั้นอื่นๆ เช่น ประถมศึกษา มัธยมศึกษา เพื่อเป็นการสร้างรากฐานในการเรียนการสอนที่ดีต่อไป

4. ควรมีการติดตามผลการทดลองเพื่อศึกษาถึงความคงอยู่ของความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัย

บรรณานุกรม

- กวีณา จิตนุพงศ์. (2551). ความสามารถการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย. ปรินญาณีพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กาญจนา สองแสน. (2551). ผลการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย. ปรินญาณีพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กิติมา อมรทัต. (2539). เทคนิคการสร้างความมั่นใจให้ตัวเอง. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ดอกหญ้า.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2547). การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : เอ็ดดิสันเพรส โปรดักส์.
- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2537). คู่มือและสื่อการพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองสำหรับเด็กระดับก่อนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- จิราพร ปั่นทอง. (2550). ความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นิทานประกอบการเชิดหุ่นมือ. ปรินญาณีพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชยุดา พยุงวงษ์. (2551). การศึกษาผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยที่มีต่อทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัย. ปรินญาณีพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เชิดศักดิ์ โมวาสินธุ์. (2516). การศึกษาเพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบบุคลิกภาพแบบอนุรักษ์. ปรินญาณีพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ทิติลดา พิไลกุล. (2551). ผลการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย. ปรินญาณีพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ธีรภาพ วัฒนวิจารณ์. (2545, มกราคม). ความเชื่อมั่น. นิตยสารผู้จัดการ.
- นวลศิริ เปาโรหิตย์. (2536, ตุลาคม - พฤศจิกายน). “มาสร้างความเชื่อมั่นในตัวลูกกันเถอะ,” *แนะแนว*. 28(149): 65-67.
- บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. (2545). รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์เรื่องการวัดประเมินการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- ประภัสสร สุขชื่น. (2539). การศึกษาคุณภาพของแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพความเชื่อมั่นในตนเอง ระหว่างรูปแบบมาตราขนิตทางเลือกเดี่ยว (Unipolar) และมาตราขนิตเลือกสองทาง (Bipolar). ปรินญญานินพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ปราชญา กล้าผัจญ. (2537). การพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ข้าวฟ่าง.
- ผุสดี กุฎอินทร์;และคณะ. (2539). “แนวคิดในการสร้างเสริมลักษณะนิสัยเด็กปฐมวัย,” การสร้างเสริมลักษณะนิสัยระดับปฐมวัยศึกษา เอกสารการสอนชุดวิชาหน่วยที่ 1 - 7. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์. (2547). ทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิมพิกา คงรุ่งเรือง. (2542). การศึกษาลักษณะพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะตามแกนแห่งการเรียนรู้ของไฮสโคป. ปรินญญานินพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พลสุข สุขเสริม. (2551). ผลการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยที่มีต่อความสามารถทางการพูดของเด็กปฐมวัย. ปรินญญานินพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เมทินี ด่านยังอยู่. (2544). แนวโน้มและอัตราการเปลี่ยนแปลงความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่เกิดจากการจัดประสบการณ์การเล่นสมมติ. ปรินญญานินพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เยาวพา เตชะคุปต์. (2540). การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ลักขณา สรวิวัฒน์. (2544). จิตวิทยาในชีวิตประจำวัน. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- วราภรณ์ รักรวิชัย. (ม.ป.ป.). เอกสารประกอบการเรียนเรื่องกิจกรรมสร้างสรรค์สำหรับเด็กก่อนวัยเรียน. กรุงเทพฯ: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- (2545, เมษายน). การศึกษาตามแนว พ.ร.บ. การศึกษา 2542: ผู้เรียนสำคัญที่สุด. วารสารการศึกษาปฐมวัย. 6 (2): 24 - 26.
- วารุณี เจริญรัตนโชติ. (2543). แนวโน้มและอัตราการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบปฏิบัติการทดลอง. ปรินญญานินพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: ปรินญญานินพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- ศิริลักษณ์ วุฒิสรรพ์. (2551). การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยที่มีผลต่อทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศุภคี ศรีสุคนธ์. (2539). ความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้ดนตรีไทย. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมิต อาชวนิจกุล. (2545). การพัฒนาตนเอง. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ดอกหญ้า.
- สิริมา ภิญญาอนันตพงษ์. (2545). การวัดและประเมินผลแนวใหม่เด็กปฐมวัย. ภาควิชาหลักสูตรและการสอน สาขาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- (2550). วิชา ECED 201 การศึกษาปฐมวัย. สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- (2553). การวัดและประเมินผลแนวใหม่:เด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ดอกหญ้า วิชาการจำกัด.
- สนธยา อ่อนน้อม. (2538). ผลของการเสริมแรงในการเล่าเรื่องที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมจินตนา คุปตสุนทร. (2547). การศึกษาความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นพื้นบ้านของไทย. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมพงษ์ ติรพัฒน์. (2517). ความสัมพันธ์ระหว่างวิธีการอบรมเลี้ยงดูความเชื่อมั่นในตนเองและความรู้สึกรับผิดชอบของเด็กปฐมวัย. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- แสงเดือน จุฑาริ. (2546). ผลของการจัดกิจกรรมสนทนายามเช้าเน้นวัฒนธรรมเป็นฐานที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สำนักงานการปฏิรูปการศึกษา. (2544). 108 คุณ 2 ปัญหาปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ.
- อารี เกษมรัตติ. (2533). ผลการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มและกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ปกติที่มีความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดอบรมเลี้ยงดูและเข้มงวดกวดขันและแบบรักทะนุถนอม. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อัญชลี ฉิมพลี. (2551). ความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการสอนแบบเดินเรื่อง. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- Adjustment. *Journal of Psychology*. 19: 148.
- Dugger, J.A. (1969). *A Study of Measurable Personal Factors of Leaders am and University Women*. *Dissertation Abstracts*. 30: 1871 - A.
- Goor , A. (1974,December). *Problem Solving Process of Creative and Non - Creative Students*. *Dissertation Abstract International*. 37(5): 3517 - A
- Man, R.D. (1969). *A Review of the Relationships Between Personality and Leadership and Popularity*” In *Leadership* pp.152 - 180. Maryland: Edied by. C.A. Gibb , Penguin Book Ins.
- Maslow, A.H. (1954). *Motivation and Personality*. New York: Harper.
- Mussen, Paul H. and others. (1969). *Child Development Change over time*. 8th ed. United States of America: Harper Collins College.
- Painter, J.J. (1968, May). *An Investigation of the Relationship Between Self - Confidence Personaluty And Related Behavior Among males*. *Dissertation Science*. 29 (3): 7608.
- Radke, M.J. (1964). *The Relation of Parental Authority to children Behavior and Attitude*. Miniapolis University of Minnesota Press.
- Shoban, E.J. (1950, September). *The Assessment of Parental Attitudes in Relation to Child Adjustment*. *Journal of Psychology*. 19 (07): 148.

ภาคผนวก ก

- คู่มือการใช้แบบสังเกตความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัย
- แบบสังเกตพฤติกรรมความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัย

คู่มือการใช้แบบสังเกตพฤติกรรมความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัย

คำชี้แจง

1. แบบสังเกตพฤติกรรมความมั่นใจในตนเองประกอบด้วย พฤติกรรมด้านการแสดงออกอย่างเปิดเผย 4 ข้อ พฤติกรรมด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม 4 ข้อ พฤติกรรมด้านความภูมิใจในตนเอง 4 ข้อ รวมทั้งสิ้น 12 ข้อ

2. เวลาที่ใช้ในการสังเกต สังเกตในช่วงเวลาจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ เป็นเวลาจำนวน 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 วัน จันทร์ อังคาร พุธ พฤหัสบดี โดยทำการสังเกตและบันทึกในช่วงเวลา 9.00 - 9.40 น. รวมเวลา 40 นาที

ข้อปฏิบัติในการสังเกต

1. เขียนชื่อผู้สังเกต ชื่อนักเรียน วัน เดือน ปี ที่สังเกต
2. ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย 1 คน รวมผู้สังเกต 2 คน ทำการสังเกตพฤติกรรมความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัย
3. การสังเกตใช้ผู้สังเกต 2 คน คือ ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยทำการสังเกตพร้อมกัน ในช่วงเวลาเดียวกัน ในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมคนละ 2 นาที โดยสลับหมุนเวียนกันไปจนครบทุกคน

การบันทึกการสังเกต

เมื่อพฤติกรรมความมั่นใจในตนเองตรงกับข้อใด และช่องระดับคะแนนพฤติกรรมความมั่นใจในตนเองตรงกับช่องใด ให้ทำเครื่องหมาย (/) ลงในช่องนั้น ถ้าเกิดพฤติกรรมความมั่นใจในตนเองช่องระดับคะแนนพฤติกรรมความมั่นใจในตนเองซ้ำ ให้ทำเครื่องหมาย (/) เพิ่มลงในช่องเดิมตามจำนวนครั้งที่เกิดพฤติกรรมซ้ำ โดยทำการบันทึกคะแนนดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนน

คะแนน	0	เมื่อเด็กปฐมวัยไม่แสดงออกเลย
คะแนน	1	เมื่อเด็กปฐมวัยแสดงออกได้โดยให้ผู้อื่นบอกทุกครั้ง
คะแนน	2	เมื่อเด็กปฐมวัยแสดงออกได้ด้วยตนเองเป็นบางครั้ง
คะแนน	3	เมื่อเด็กปฐมวัยแสดงออกได้ด้วยตนเองทุกครั้ง

1. คำอธิบายเกี่ยวกับแบบสังเกตความมั่นใจในตนเองด้านการแสดงออก อย่างเปิดเผย

ข้อ	รายการพฤติกรรม	3 คะแนน	2 คะแนน	1 คะแนน	0 คะแนน
1	เด็กแสดงออกทางคำพูดด้วยความมั่นใจ	เด็กแสดงออกทางคำพูดด้วยความมั่นใจด้วยตนเองทุกครั้ง	เด็กแสดงออกทางคำพูดด้วยความมั่นใจด้วยตนเองเป็นบางครั้ง	เด็กแสดงออกทางคำพูดด้วยความมั่นใจโดยให้ผู้อื่นบอกทุกครั้ง	เด็กไม่แสดงออกทางคำพูดด้วยความมั่นใจเลย
2	เด็กสบตาคู่สนทนาและบุคคลอื่นในเวลาที่พูด	เด็กสบตาคู่สนทนาและบุคคลอื่นในเวลาที่พูดด้วยตนเองทุกครั้ง	เด็กสบตาคู่สนทนาและบุคคลอื่นในเวลาที่พูดด้วยตนเองเป็นบางครั้ง	เด็กสบตาคู่สนทนาและบุคคลอื่นในเวลาที่พูดโดยให้ผู้อื่นบอกทุกครั้ง	เด็กไม่สบตาคู่สนทนาและบุคคลอื่นในเวลาที่พูดเลย
3	เด็กกล้าทดลองทำกิจกรรมใหม่ๆ	เด็กกล้าทดลองทำกิจกรรมใหม่ๆด้วยตนเองทุกครั้ง	เด็กกล้าทดลองทำกิจกรรมใหม่ๆด้วยตนเองเป็นบางครั้ง	เด็กกล้าทดลองทำกิจกรรมใหม่ๆโดยให้ผู้อื่นบอกทุกครั้ง	เด็กไม่กล้าทดลองทำกิจกรรมใหม่ๆเลย
4	เด็กกระตือรือร้นอยากร่วมกิจกรรม	เด็กกระตือรือร้นอยากร่วมกิจกรรมด้วยตนเองทุกครั้ง	เด็กกระตือรือร้นอยากร่วมกิจกรรมด้วยตนเองเป็นบางครั้ง	เด็กกระตือรือร้นอยากร่วมกิจกรรมโดยให้ผู้อื่นบอกทุกครั้ง	เด็กไม่กระตือรือร้นอยากร่วมกิจกรรมเลย

2. คำอธิบายเกี่ยวกับแบบสังเกตความมั่นใจในตนเองด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม

ข้อ	รายการพฤติกรรม	3 คะแนน	2 คะแนน	1 คะแนน	0 คะแนน
1	เด็กสามารถทำกิจกรรมโดยเป็นผู้นำหรือผู้ตามที่ดี	เด็กสามารถทำกิจกรรมโดยเป็นผู้นำหรือผู้ตามที่ดีด้วยตนเองทุกครั้ง	เด็กสามารถทำกิจกรรมโดยเป็นผู้นำหรือผู้ตามที่ดีด้วยตนเองเป็นบางครั้ง	เด็กสามารถทำกิจกรรมโดยเป็นผู้นำหรือผู้ตามที่ดีโดยให้ผู้อื่นบอกทุกครั้ง	เด็กไม่สามารถทำกิจกรรมโดยเป็นผู้นำหรือผู้ตามที่ดีได้เลย
2	เด็กให้คำแนะนำหรือให้ความช่วยเหลือเพื่อน	เด็กให้คำแนะนำหรือให้ความช่วยเหลือเพื่อนด้วยตนเองทุกครั้ง	เด็กให้คำแนะนำหรือให้ความช่วยเหลือเพื่อนด้วยตนเองเป็นบางครั้ง	เด็กให้คำแนะนำหรือให้ความช่วยเหลือเพื่อนโดยให้ผู้อื่นบอกทุกครั้ง	เด็กไม่ให้คำแนะนำหรือให้ความช่วยเหลือเพื่อนเลย
3	เด็กปฏิบัติตามข้อตกลงของครูได้อย่างถูกต้อง	เด็กปฏิบัติตามข้อตกลงของครูได้อย่างถูกต้องด้วยตนเองทุกครั้ง	เด็กปฏิบัติตามข้อตกลงของครูได้อย่างถูกต้องด้วยตนเองเป็นบางครั้ง	เด็กปฏิบัติตามข้อตกลงของครูได้อย่างถูกต้องโดยให้ผู้อื่นบอกทุกครั้ง	เด็กไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงของครูได้อย่างถูกต้องเลย
4	เด็กบอกความต้องการของตนให้ผู้อื่นรับทราบ	เด็กบอกความต้องการของตนให้ผู้อื่นรับทราบด้วยตนเองทุกครั้ง	เด็กบอกความต้องการของตนให้ผู้อื่นรับทราบด้วยตนเองเป็นบางครั้ง	เด็กบอกความต้องการของตนให้ผู้อื่นรับทราบโดยให้ผู้อื่นบอกทุกครั้ง	เด็กไม่บอกความต้องการของตนให้ผู้อื่นรับทราบเลย

3. คำอธิบายเกี่ยวกับแบบสังเกตความมั่นใจในตนเองด้านความภูมิใจในตนเอง

ข้อ	รายการพฤติกรรม	3 คะแนน	2 คะแนน	1 คะแนน	0 คะแนน
1	เด็กปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองไม่ทอดย้อมมีอุปสรรค	เด็กปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองไม่ทอดย้อมมีอุปสรรคด้วยตนเองทุกครั้ง	เด็กปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองไม่ทอดย้อมมีอุปสรรคด้วยตนเองเป็นบางครั้ง	เด็กปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองไม่ทอดย้อมมีอุปสรรคโดยให้ผู้อื่นบอกทุกครั้ง	เด็กไม่ปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองและทอดย้อมมีอุปสรรคได้เลย
2	เด็กกล้าตัดสินใจทำสิ่งต่างๆด้วยตนเอง	เด็กกล้าตัดสินใจทำสิ่งต่างๆด้วยตนเองทุกครั้ง	เด็กกล้าตัดสินใจทำสิ่งต่างๆด้วยตนเองเป็นบางครั้ง	เด็กกล้าตัดสินใจทำสิ่งต่างๆด้วยตนเองโดยให้ผู้อื่นบอกทุกครั้ง	เด็กไม่กล้าตัดสินใจทำสิ่งต่างๆด้วยตนเองได้เลย
3	เด็กดีใจและมีความสุขเมื่อประสบผลสำเร็จ	เด็กดีใจและมีความสุขเมื่อประสบผลสำเร็จได้ด้วยตนเองทุกครั้ง	เด็กดีใจและมีความสุขเมื่อประสบผลสำเร็จได้ด้วยตนเองเป็นบางครั้ง	เด็กดีใจและมีความสุขเมื่อประสบผลสำเร็จโดยให้ผู้อื่นบอกทุกครั้ง	เด็กไม่ดีใจและไม่มีความสุขเมื่อประสบผลสำเร็จเลย
4	เด็กยอมรับผลงานพอใจกับการกระทำของตนเอง	เด็กยอมรับผลงานพอใจกับการกระทำของตนเองทุกครั้ง	เด็กยอมรับผลงานพอใจกับการกระทำของตนเองบางครั้ง	เด็กยอมรับผลงานพอใจกับการกระทำของตนเองโดยให้ผู้อื่นบอกทุกครั้ง	เด็กไม่ยอมรับผลงานไม่พอใจกับการกระทำของตนเองเลย

แบบสังเกตพฤติกรรมความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัย

ชื่อผู้สังเกต.....นามสกุล.....เป็นผู้สังเกตคนที่.....

ชื่อนักเรียน.....นามสกุล.....ชั้นปฐมวัยปีที่ 2

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

พฤติกรรมความมั่นใจในตนเอง	ระดับคะแนน				หมายเหตุ
	3	2	1	0	
1. ด้านการแสดงออกอย่างเปิดเผย					
1.1 เด็กแสดงออกทางวาจาด้วยความมั่นใจ					
1.2 เด็กสบตาคู่สนทนาและบุคคลอื่นในขณะที่พูด					
1.3 เด็กกล้าทดลองทำกิจกรรมใหม่ๆ					
1.4 เด็กกระตือรือร้นอยากร่วมกิจกรรม					
2. ด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม					
2.1 เด็กสามารถทำกิจกรรมโดยเป็นผู้นำหรือผู้ตามที่ดี					
2.2 เด็กให้คำแนะนำ หรือให้ความช่วยเหลือเพื่อน					
2.3 เด็กปฏิบัติตามข้อตกลงของครูได้อย่างถูกต้อง					
2.4 เด็กบอกความต้องการของตนให้ผู้อื่นรับทราบ					
3. ด้านความภูมิใจในตนเอง					
3.1 เด็กปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองไม่ท้อถอยแม้มีอุปสรรค					
3.2 เด็กกล้าตัดสินใจทำสิ่งต่างๆด้วยตนเอง					
3.3 เด็กดีใจและมีความสุขเมื่อประสบผลสำเร็จ					
3.4 เด็กยอมรับผลงานพอใจกับการกระทำของตนเอง					

บันทึกพฤติกรรมเพิ่มเติม

.....

ลงชื่อ.....

...../...../.....

ภาคผนวก ข

- คู่มือการใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย
- แผนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

คู่มือการดำเนินการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

ความเป็นมา

สิริมา ภิญโญนนตพงษ์ (2545) ได้กล่าวถึงความเป็นมาของการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยไว้ดังนี้ การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย เป็นการพัฒนามาจากการพัฒนาโครงการเด็กนักวิจัยสำหรับเด็กปฐมวัยเป็นการมุ่งที่ส่งเสริมพัฒนาครูผู้สอนให้ใช้วิธีการสอนโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง ซึ่งเป็นการจัดการเรียนการสอนที่สนองต่อพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 โดยมุ่งเน้นให้ครูผู้สอนส่งเสริมให้เด็กมีความรู้ความสามารถสูงสุดเป็นคนดี และมีความสุขตามธรรมชาติ และศักยภาพของผู้เรียนโดยยึดหลักการที่ว่าทุกคนมีความสำคัญในการเรียนรู้และพัฒนาได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญเป็นศูนย์กลางแห่งการเรียนรู้และพัฒนาเน้นความสำคัญทั้งความรู้คุณธรรม และกระบวนการเรียนรู้อย่างสมดุลกัน การจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน ได้ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ ได้เรียนรู้ประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้คิดเป็น ทำเป็น พัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพของตนเอง ซึ่งรูปแบบขั้นตอนจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย มี 3 ขั้นตอนดังนี้ ขั้นที่ 1) ขั้นทบทวนความรู้และเลือกหัวข้อเนื้อหาที่สนใจ ขั้นที่ 2) เด็กค้นคว้าวิจัยหาความรู้ ขั้นที่ 3) การประเมินผล

ในการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องการศึกษาความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย จึงได้นำรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยมาใช้เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย

หลักการและเหตุผล

การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย สิริมา ภิญโญนนตพงษ์ (2545) กล่าวว่าไว้ว่า เป็นการจัดการเรียนรู้ ที่มุ่งส่งเสริมพัฒนาให้ผู้สอนใช้วิธีการสอนโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง เป็นการจัดการเรียนการสอนที่สนองต่อพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 โดยมุ่งเน้นให้ครูผู้สอนส่งเสริมให้เด็กมีความรู้ความสามารถตามธรรมชาติ และศักยภาพของผู้เรียนโดยยึดหลักที่ว่าทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญเป็นศูนย์กลางแห่งการเรียนรู้จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนได้ฝึกทักษะเน้นกระบวนการคิดให้ผู้เรียนจากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้คิดเป็น ทำเป็น จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกสถานที่พัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพจัดการประเมินผู้เรียนควบคู่ไปกับกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสม ซึ่งเป็นการสอนที่ผสมผสานวิธีการสอน การเรียน การประเมิน และแนะแนวให้ควบคุมกลมกลืนเป็นกระบวนการเดียวในชั้นเรียนโดยให้ผู้เรียนมีความสำคัญเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ ด้วยการให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยวิธีการ ซึ่งมีความหมายถึงการใช้ปัญญาทำให้เกิดปัญญา ซึ่งผู้เรียนจะได้เรียนรู้ในเรื่องที่ตนเองสนใจได้ลงมือศึกษาค้นคว้า แสวงหาความรู้ความจริงตามความสนใจอยากรู้อยากเห็นและความถนัดของตนในการเรียนรู้เด็กจะได้สร้างองค์ความรู้ พร้อมกับแก้ปัญหาและค้นพบสิ่งใหม่ๆ ซึ่งมีการวางแผนล่วงหน้าว่าจะศึกษาค้นคว้าอย่างไร

มากนัก้อยเพียงใด จากแหล่งใด วิธีการอย่างไร จากนั้นลงมือดำเนินการศึกษาค้นคว้าสังเกตจดจำ บันทึกข้อมูลสรุปความรู้ที่ได้จัดทำผลงานความรู้และนำเสนอ รวมทั้งนำความรู้ที่ได้ไปสืบค้นและแสวงหาความรู้ต่อไปนับเป็นการเรียนรู้ที่เป็นไปอย่างธรรมชาติ

การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย จึงเป็นแนวทางหนึ่งในการจัดการเรียนรู้ที่จะส่งเสริมให้เด็กเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง ในด้านการกล้าแสดงออกเป็นตัวของตัวเอง ด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม ด้านความภาคภูมิใจในตนเอง โดยรูปแบบขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย มี 3 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 ขั้นทบทวนความรู้และเลือกหัวข้อเนื้อหาที่สนใจ ขั้นที่ 2 ขั้นค้นคว้าวิจัยหาความรู้ ขั้นที่ 3 ขั้นการประเมินผล

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัย ในด้านการแสดงออกอย่างเปิดเผย ด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม ด้านความภูมิใจในตนเอง โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย
2. เพื่อส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้ศึกษาค้นคว้าหาคำตอบได้ด้วยตนเองด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

หลักการของการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

สิริมา ภิญโญนนัดพงษ์ (2545) ได้กล่าวถึงหลักการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยไว้ดังนี้

1. เป็นกิจกรรมเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือศึกษาค้นคว้าหาคำตอบสร้างสรรค์ความรู้ด้วยตนเอง ตามความสนใจอยาก رؤ้อยากเห็น จึงเป็นวิธีการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและได้ลงมือปฏิบัติจริง
2. เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความถนัดของนักเรียนทุกด้าน
3. สามารถจัดการเรียนรู้ได้ทุกสถานที่ อาทิ ในห้องทดลอง ห้องสมุด ภาคสนาม สวนสัตว์ สวนพืช เป็นต้น
4. กำหนดแหล่งเรียนรู้ควรเป็นแหล่งเรียนรู้ในบริเวณโรงเรียน ใกล้บริเวณโรงเรียน ตลอดจนสถานที่สำคัญในจังหวัด หรือสิ่งที่สะท้อนถึงภูมิปัญญาท้องถิ่น
5. นักเรียนสามารถศึกษา ชักถาม จากบิดามารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนที่เป็นผู้รู้ในสาขาวิชา
6. ใช้กิจกรรมการประเมินที่สะท้อนการเรียนรู้ของผู้เรียนควบคู่ไปกับการสอนอย่างต่อเนื่อง และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการประเมินได้รับการประเมินในสิ่งเรียนและสามารถทำได้
7. ครูสามารถวิเคราะห์กิจกรรมระหว่างการศึกษา ค้นคว้าของผู้เรียน ชักถามและตอบคำถามผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ถือว่าเป็นกระบวนการที่รู้จักเด็กและสามารถแนะนำผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้สูงสุดได้

แนวการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยประกอบด้วย

สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์ (2545) ได้กล่าวถึง แนวการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ประกอบด้วย

บทบาทครู

1. ครูต้องมีหลักการและแนวคิดในการจัดการเรียนรู้เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยให้เด็กปฏิบัติ คิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น
2. ในการสอน ครูต้องเตรียมการสอนล่วงหน้า ในด้านการศึกษาแหล่งเรียนรู้ให้กับเด็ก ความรู้เนื้อหาในเรื่องที่เด็กจะศึกษา รวมทั้งบริบทต่างๆ ที่จะเอื้อครูในการสอนในเรื่องที่เด็กอยาก เรียนรู้
3. ในการจัดการเรียนรู้ ครูต้องเตรียมกิจกรรมที่หลากหลาย การสอนไม่ควรวางกฎเกณฑ์ หรือระเบียบแบบแผน ควรสร้างบรรยากาศเป็นไปอย่างธรรมชาติให้มากที่สุด สร้างความอบอุ่นใจ หลีกเลี่ยงการใช้คำสั่งโดยไม่จำเป็น
4. ในการสอนควรใช้วิธีการสอนแบบบูรณาการ ให้เด็กได้ลงมือศึกษา ค้นคว้าแสวงหา ความรู้ด้วยตนเอง
5. สังเกตความก้าวหน้า บันทึกข้อมูลการเรียนรู้ของเด็ก
6. ขณะสอนครูส่งเสริมให้เด็กแสดงความสนใจในเรื่องที่อยากรู้อยากเห็น ใช้คำถามกระตุ้น ให้เด็กแสดงความคิดเห็น ให้โอกาสเด็กในการดำเนินการศึกษาหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ ภายใต้การดูแลช่วยเหลือแนะนำของครู
7. สร้างบรรยากาศทุกขณะและทุกกิจกรรม ให้เด็กเรียนอย่างมีความสุข เด็กสามารถบอก เหตุผลของการเรียนรู้และสิ่งที่ได้รับที่สำคัญ เด็กๆ จะรู้สึกสนุกสนาน ไม่เบื่อ และได้ความรู้ ช่วยใน การศึกษาในแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ทั้งนี้การสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและเด็กเป็นสิ่งสำคัญ
8. จัดการเรียนการสอน ตามแผนการสอนที่วางไว้ ตามขั้นตอนอย่างต่อเนื่อง

บทบาทเด็ก

1. ร่วมกันแสดงความคิดเห็นเสนอหัวข้อเรื่องที่สนใจที่จะเรียนรู้และทบทวนความรู้ ร่วมกัน วางแผนกับครูในการออกไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ต่างๆ
2. ศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ค้นคว้าหาคำตอบด้วยตนเอง ทั้งจากแหล่ง เรียนรู้ที่ครูจัดเตรียมไว้ให้ และหาคำตอบจากแหล่งเรียนรู้ที่บ้าน
3. รวบรวมคำตอบที่ศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ นำมาพูดสนทนาแลกเปลี่ยนกับ ครูและเพื่อนๆ
4. คิดกิจกรรมที่ตนเองชอบและถนัด ตามหัวข้อที่ศึกษาเรียนรู้ จากนั้นลงมือปฏิบัติ
5. รวบรวมความคิดรวบยอดที่ได้ศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเองมาจากแหล่งเรียนรู้หลากหลาย บันทึกเป็นภาพวาดออกมาจากความรู้ที่ได้เรียนรู้ในแต่ละหัวเรื่องออกมาแลกเปลี่ยนกับเพื่อน

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

สิริมา ภิญโญนนตพงษ์ (2545) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย 3 ขั้นตอนดังนี้

- ขั้นที่ 1 ขั้นทบทวนความรู้และเลือกหัวข้อเนื้อหาที่สนใจ
- ขั้นที่ 2 ขั้นเด็กค้นคว้าหาความรู้
- ขั้นที่ 3 ขั้นการประเมินผล

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย	กระบวนการจัดการเรียนรู้
ขั้นทบทวนความรู้และเลือกหัวข้อเนื้อหาที่สนใจ (ระยะเวลาดำเนินการประมาณ 1 วัน)	<ol style="list-style-type: none"> 1. สร้างบรรยากาศในชั้นเรียนเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับเด็ก 2. เชิญชวนให้เด็กเสนอเรื่องหรือสร้างสถานการณ์เพื่อกระตุ้นให้เด็กเกิดความสนใจในสิ่งที่นำเสนอ 3. ครูสังเกตและจดบันทึกในหัวเรื่องที่เด็กต้องการศึกษาเรียนรู้ 4. กำหนดหัวข้อที่จะศึกษาร่วมกัน 5. เด็กและครูร่วมกันเล่าประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องที่สนใจศึกษา 6. ครูวางแผนกิจกรรมสนับสนุนการเรียนรู้ที่ช่วยส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเอง
ขั้นเด็กค้นคว้าวิจัยหาความรู้ (ระยะเวลาดำเนินการประมาณ 2 สัปดาห์)	<ol style="list-style-type: none"> 1. การสำรวจแหล่งเรียนรู้ (ประมาณ 3 วัน) <ol style="list-style-type: none"> 1.1 ครูพาเด็กให้ได้รับประสบการณ์จริงจากแหล่งเรียนรู้ที่กำหนดโดยให้นักเรียนมีประสบการณ์ตรง

ขั้นตอนการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย	กระบวนการจัดการเรียนรู้
<p>ขั้นเด็กค้นคว้าวิจัยหาความรู้ (ระยะเวลาดำเนินการประมาณ 2 สัปดาห์)</p> <p>ต่อ</p>	<p>1.2 ให้ความรู้พื้นฐานแก่เด็กเพื่อให้เด็กเกิดความสนใจ</p> <p>1.3 ครูกระตุ้นด้วยคำถามให้เด็กเกิดความสนใจและให้เด็กซักถามปัญหา</p> <p>1.4 ครูจัดบันทึกสิ่งที่เด็กถามคำถาม</p> <p>1.5 ครูกระตุ้นให้เด็กออกมาเล่าประสบการณ์ที่ได้ไปสำรวจแหล่งเรียนรู้</p> <p>1.6 ให้เด็กเล่าถึงประสบการณ์ที่ได้ไปแหล่งเรียนรู้</p> <p>2. การเลือกหัวข้อที่จะศึกษา (ประมาณ 1 วัน)</p> <p>2.1 ครูให้เด็กช่วยกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมที่เด็ก ๆ ต้องการทำ</p> <p>2.2 ครูทำแผนที่ความคิดจากคำตอบของเด็กทุกคนเพื่อเห็นภาพรวม</p> <p>3. การศึกษาค้นคว้า ขีดเขียน และจัดบันทึก (ประมาณ 1 วัน)</p> <p>3.1 ครูจัดกิจกรรมให้เด็กได้เลือกทำตามความสนใจและความถนัดของแต่ละคน</p> <p>4. นำเสนอผลงาน (ประมาณ 1 วัน)</p> <p>4.1 เด็กช่วยกันนำเสนอผลงานของตนเอง</p> <p>4.2 ครูกระตุ้นให้เด็กภาคภูมิใจในผลงาน</p> <p>4.3 ครูกระตุ้นให้เด็กสนใจอยากแสวงหาความรู้ต่อไป</p>
<p>ขั้นที่ 3 การประเมิน</p>	<p>สรุปและจัดทำผลงานความรู้ (ประมาณ 1 วัน)</p> <p>1. เด็กและครูร่วมกันสรุปความรู้ที่ได้จากเรื่องที่ศึกษา</p> <p>2. ครูกระตุ้นให้เด็กมีความภาคภูมิใจในเรื่องที่ตนเองศึกษาไปใช้ประโยชน์ และกระตุ้นให้เด็กเกิดความอยากเรียนรู้ต่อไป</p>

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ที่มีผลต่อความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัย

แผนการดำเนินการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

1. จัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยจำนวน 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 วัน ได้แก่ วันจันทร์ วันอังคาร วันพุธ วันพฤหัสบดี วันละ 40 นาที
2. ในการศึกษาการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยใน 3 ขั้นตอน ดังนี้

2.1 ขั้นทบทวนความรู้และเลือกหัวข้อเนื้อหาที่สนใจ หมายถึง ครูศึกษาความต้องการของผู้เรียนโดยการสนทนา ชักถาม ความอยากรู้อยากเห็นของเด็ก รวมถึงการเล่าประสบการณ์เดิมเกี่ยวกับเรื่องที่ต้องการเพื่อเด็กจะได้ฝึกฝนทักษะการสื่อความหมายและทักษะการลงความเห็น จากนั้นครูตั้งจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้วางแผนกิจกรรมสนับสนุนสิ่งที่เด็กอยากเรียนรู้ โดยกิจกรรมต้องสัมพันธ์กันกับเรื่องที่เด็กต้องการเรียนรู้และส่งเสริมความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัย ด้านการแสดงออกอย่างเปิดเผยด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม ด้านความภาคภูมิใจในตนเอง เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกับสังคมอย่างมีความสุข

2.2 ขั้นเด็กค้นคว้าวิจัยหาความรู้ หมายถึง ขั้นการจัดกิจกรรมให้เด็กเกิดกระบวนการเรียนรู้ค้นพบความรู้ด้วยตนเอง โดยมีกระบวนการดังนี้ ครูกำหนดแหล่งเรียนรู้ที่ใกล้ตัวเด็ก จากนั้นพาเด็กศึกษาแหล่งเรียนรู้ ให้เด็กเลือกหัวข้อที่ต้องการศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ โดยการเลือกหัวข้อ การเลือกข้อที่จะศึกษา ครูกระตุ้นให้เด็กเลือกเรื่องที่จะศึกษาตามความสนใจของเด็ก พร้อมทั้งทำแผนความคิดให้เด็กได้ศึกษาค้นคว้า ขีดเขียน จดบันทึกเรื่องที่จะเรียนรู้ จัดกิจกรรมให้เด็กศึกษาค้นคว้าหาความรู้และให้เด็กสรุปจัดทำ ผลงานความรู้และให้เด็กสืบค้นและแสวงหาความรู้ใหม่เพื่อส่งเสริมความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัย

2.3 ขั้นการประเมินผล หมายถึง ขั้นที่ครูประเมินเด็กจากการสังเกตพฤติกรรมพูดคุย สนทนา การทำผลงานและการนำเสนอผลงานของเด็ก เพื่อทำการประเมินความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย ด้านการแสดงออกอย่างเปิดเผย ด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม ด้านความภูมิใจในตนเอง

การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยที่ส่งเสริมความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัย

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อส่งเสริมความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัย
2. เพื่อส่งเสริมให้เด็กรู้จักการศึกษาหาความรู้ได้ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ

เนื้อหา

การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย คือการจัดการเรียนรู้ให้เด็กมีประสบการณ์ตรงในการปฏิสัมพันธ์กับบุคคล วัตถุ สิ่งของ และสิ่งแวดล้อมรอบตัวที่เด็กต้องการเรียนรู้ โดยเด็กจะมีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียนรู้และศึกษาอย่างลึกซึ้งซึ่งตามวิธีการของเด็กเอง โดยครูคอยช่วยเหลือแนะนำส่งเสริม สนับสนุนการเรียนรู้ของเด็ก

กระบวนการจัดกิจกรรม

กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยที่ส่งเสริมความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัย ประกอบด้วยขั้นตอนการสอนและการดำเนินกิจกรรมแต่ละขั้น ซึ่งมี 3 ขั้นดังนี้

ขั้นตอนการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย	กระบวนการจัดการเรียนรู้
1. ขั้นทบทวนเลือกหัวเรื่อง (1 วัน)	<ol style="list-style-type: none"> 1. สร้างสถานการณ์ กระตุ้นให้เด็กเกิดความสนใจในเรื่องที่จะเรียนรู้เพื่อนำไปสู่การหาหัวเรื่องที่จะเรียนรู้ โดยการตั้งคำถามอะไร ทำไม อย่างไร เพื่อให้เด็กได้คิดและได้แสดงความคิดเห็นออกมาเป็นคำพูด 2. เด็กร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับเรื่องในกลุ่มต้องการเรียนรู้ 3. ครูสังเกตและจดบันทึกในหัวเรื่องที่เด็กต้องการศึกษาเรียนรู้ 4. เลือกหัวข้อที่เด็กต้องการเรียนรู้มากที่สุด 5. นำหัวข้อที่เด็กต้องการเรียนรู้เชื่อมโยงให้เข้ากับจุดประสงค์เนื้อหาในหลักสูตร 6. วางแผนกิจกรรมสนับสนุนการเรียนรู้ของเด็ก
2. ขั้นศึกษาค้นคว้าวิจัย (6 วัน)	<ol style="list-style-type: none"> 1. กำหนดแหล่งเรียนรู้ตามหัวเรื่องที่จะเรียนรู้ 2. พาเด็กศึกษาสถานที่จริง และให้เด็กเลือกที่จะศึกษาตามความต้องการตามธรรมชาติของเด็ก 3. ใช้คำถามและพูดกระตุ้นให้เด็กเกิดความสนใจที่จะเรียนรู้

ขั้นตอนการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย	กระบวนการจัดการเรียนรู้
	<p>4.เด็กร่วมกันเลือกเรื่องที่สนใจโดยครูใช้คำถามกระตุ้นให้เด็กพูดหัวข้อที่สงสัยจากแหล่งเรียนรู้ที่ได้ไปศึกษามา</p> <p>5.ทำแผนผังความคิดของเด็กตามหัวข้อที่เด็กสงสัยครูพูดคุยประเด็นในหัวข้อกับเด็กเพื่อช่วยกันหาคำตอบโดยครูใช้คำถามกระตุ้นให้คิดเพื่อให้เกิดคำตอบเพื่อพัฒนาการพูด</p> <p>6.เตรียมแหล่งข้อมูลที่เป็นสื่อการเรียนรู้ใบความรู้ใบงานและวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ มีข้อมูลความรู้ที่ผู้เรียนสามารถเลือกที่จะศึกษา</p> <p>7.ส่งข่าวสารให้ผู้ปกครองได้ทราบถึงเรื่องที่เด็กกำลังเรียนรู้และขอความร่วมมือในการให้ข้อมูลกับเด็ก</p> <p>8.เด็กและครูร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับเรื่องที่ศึกษาจากผู้ปกครองหรือจากแหล่งที่อื่นที่เด็กได้เรียนรู้มาเพิ่มเติมและสรุปครูกระตุ้นให้เด็กมีความภาคภูมิใจในเรื่องที่ตนเองศึกษาไปใช้ประโยชน์ให้เด็กมีความภาคภูมิใจในความสามารถของตนแล้วกระตุ้นให้เกิดความอยากเรียนรู้ต่อไป</p> <p>9.ปฏิบัติกิจกรรมที่ต้องการเรียนรู้ โดยเด็กเลือกตามความสนใจ</p> <p>10.นำเสนอผลงาน โดยเด็กแต่ละคนพูดถึงกิจกรรมที่ตนเองเลือกปฏิบัติ</p>
3. ขั้นตอนประเมินผล (1 วัน)	<p>1.ทบทวนความรู้และสรุปเรื่องราวที่ได้จากการเรียนรู้ร่วมกัน</p> <p>2.สังเกตความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัย ในด้านการแสดงออกอย่างเปิดเผย ด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม ด้านความภูมิใจในตนเอง ทักษะการเรียนรู้ต่างๆ และผลงานที่แสดงถึงการเรียนรู้ของเด็ก การประเมินตามสภาพจริง</p>

ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

เรื่อง ขนมไทย

จุดประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมให้เด็กเกิดความมั่นใจในตนเอง
 - ด้านการแสดงออกอย่างเปิดเผย
 - ด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม
 - ด้านความภูมิใจในตนเอง
2. เพื่อให้เด็กศึกษาค้นคว้าหาความรู้ได้ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้
3. เพื่อให้เด็กเกิดความสนุกสนาน และสร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียนรู้

เนื้อหา

ขนมไทย เป็นขนมที่มีสีสันสวยงาม รสชาติอร่อยหอมหวาน มีหลากหลายประเภท เช่น ขนมไทยที่ทำด้วยการกวน การนึ่ง การต้ม การอบ ฯลฯ และมีวัตถุดิบในการทำขนมไทย ได้แก่ ข้าวและแป้ง มะพร้าวและกะทิ น้ำตาล ไข่ เป็นต้น ซึ่งการทำขนมไทยในแต่ละภาคจะมีความแตกต่างกันตามวัฒนธรรมของภาคนั้น

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้

- ขั้นที่ 1 ทบทวนความรู้และเลือกหัวข้อเนื้อหาที่สนใจ
 - กำหนดหัวข้อ
 - อภิปราย ชักถาม บรรยายประสบการณ์เดิมในเรื่องที่ต้องการเรียนรู้
- ขั้นที่ 2 ค้นคว้าวิจัยหาความรู้
 - ศึกษาจากหนังสือเพื่อเรียนรู้ สังเกต ชนิด ประเภทและวิธีทำขนมไทย
 - ศึกษาจาก อินเทอร์เน็ต เพื่อค้นคว้าเกี่ยวกับวิธีการทำขนมไทยและขนมไทยแต่ละภาค
 - ศึกษาจากบุคคลที่มีความรู้เกี่ยวกับขนมไทย
 - เสนอกิจกรรมการเรียนรู้ที่ตนเองต้องการ
 - ปฏิบัติกิจกรรมที่ต้องการเรียนรู้ โดยเด็กเลือกตามความสนใจ
 - นำเสนอผลงาน โดยเด็กแต่ละคนพูดถึงกิจกรรมที่ตนเองเลือกปฏิบัติ
- ขั้นที่ 3 การประเมินผล
 - ทบทวนความรู้และสรุปเรื่องราวที่ได้จากการเรียนรู้ร่วมกัน

การประเมินผล

- 1.สังเกตความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัยในด้านการแสดงออกอย่างเปิดเผย
ด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม ด้านความภูมิใจในตนเอง
- 2.สังเกตการร่วมกิจกรรม
- 3.การนำเสนอผลงาน

ตัวอย่าง ตารางการจัดประสบการณ์การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

สัปดาห์	เรื่อง	วันที่ทำการ	การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยทดลอง	
			ขั้นตอนเด็กนักวิจัย	กิจกรรมเด็กนักวิจัย
1	ขนมไทย	จันทร์	ขั้นที่ 1 ทบทวนความรู้และเลือกหัวข้อเนื้อหาที่สนใจ	<u>กำหนดหัวข้อ</u> - อภิปราย ชักถาม บรรยายประสบการณ์เดิมในเรื่องที่ต้องการเรียนรู้
		อังคาร	ขั้นที่ 2 ค้นคว้าวิจัยหาความรู้	<u>ศึกษาจาก มุมหนังสือในห้องเรียน</u> - สังเกต สังเกต ชนิด ประเภท และวิธีทำขนมไทย
		พุธ		<u>ศึกษาจากหนังสือที่ห้องสมุด</u> - สังเกต ชนิด ประเภทและวิธีทำขนมไทย - เพื่อค้นคว้าเกี่ยวกับวิธีการทำขนมไทยและขนมไทยแต่ละภาค
		พฤหัสบดี		<u>ศึกษาจากบุคคลที่มีความรู้เกี่ยวกับขนมไทย</u> - สังเกตวิธีการทำขนมไทย
2		จันทร์	ขั้นที่ 3 การประเมินผล	<u>เสนอกิจกรรมที่เด็กต้องการเรียนรู้</u> - เสนอกิจกรรมการเรียนรู้ที่ตนเองต้องการ
		อังคาร		<u>ลงมือปฏิบัติทำผลงาน ทำขนมไทยคือ ข้าวต้มมัด</u> - ปฏิบัติตามกิจกรรมที่เด็กเลือก
		พุธ		<u>นำเสนอผลงาน</u> - บรรยายถึงกิจกรรมที่เด็กแต่ละคนลงมือปฏิบัติกิจกรรม
		พฤหัสบดี		<u>ทบทวนความรู้และสรุปเรื่องราวที่ได้จากการเรียนรู้ร่วมกัน</u>

สัปดาห์	เรื่อง	วันที่ ทำการ	การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยทดลอง	
			ขั้นตอนเด็ก นักวิจัย	กิจกรรมเด็กนักวิจัย
3	ดอกไม้	จันทร์	ขั้นที่ 1 ทบทวน ความรู้และเลือก หัวข้อเนื้อหาที่ สนใจ	กำหนดหัวข้อ
		อังคาร	ขั้นที่ 2 ค้นคว้าวิจัย หาความรู้	ศึกษาจากหนังสือ
		พุธ		ศึกษาและสำรวจจากแหล่งเรียนรู้ รอบๆบริเวณโรงเรียน
		พฤหัสบดี		ศึกษาจากบุคคลที่มีความรู้ เกี่ยวกับการปลูกดอกไม้
4	ดอกไม้	จันทร์	ขั้นที่ 3 การประเมินผล	เสนอกิจกรรมที่เด็กต้องการเรียนรู้
		อังคาร		ลงมือปฏิบัติกิจกรรมที่ต้องการเรียนรู้ (ปลูกดอกคุณนายตีนทราย)
		พุธ		ตกแต่งสวนย้อมดอกคุณนายตีนทราย
		พฤหัสบดี		นำเสนอผลงาน

สัปดาห์	เรื่อง	วันที่ ทำการ	การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยทดลอง	
			ขั้นตอนเด็ก นักวิจัย	กิจกรรมเด็กนักวิจัย
5	ปลาหาง นกยูง	จันทร์	ขั้นที่ 1 ทบทวน ความรู้และเลือก หัวข้อเนื้อหาที่ สนใจ	กำหนดหัวข้อ
		อังคาร	ขั้นที่ 2 ค้นคว้าวิจัย หาความรู้	ศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ รอบๆบริเวณโรงเรียน
		พุธ		สำรวจปลาหางนกยูงห้องเรียน อนุบาล
		พฤหัสบดี		ศึกษาจากหนังสือ
		จันทร์		เสนอกิจกรรมที่เด็กต้องการเรียนรู้
		อังคาร	ลงมือปฏิบัติทำผลงาน (จัดตู้ปลา)	
		พุธ	ตั้งนิทาน เรื่องปลาหางนกยูงผู้ใจดี	
		พฤหัสบดี	ขั้นที่ 3 การประเมินผล	นำเสนอผลงาน ทบทวนความรู้และสรุป เรื่องราวที่ได้จากการเรียนรู้ร่วมกัน
6				

สัปดาห์	เรื่อง	วันที่ ทำการ	การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยทดลอง	
			ขั้นตอนเด็ก นักวิจัย	กิจกรรมเด็กนักวิจัย
7	ต้น มะพร้าว	จันทร์	ขั้นที่ 1 ทบทวน ความรู้และเลือก หัวข้อเนื้อหาที่ สนใจ	กำหนดหัวข้อ
		อังคาร	ขั้นที่ 2 ค้นคว้าวิจัย หาความรู้	ศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ รอบๆบริเวณโรงเรียน
		พุธ		สำรวจปลาทางนกยูงห้องเรียน อนุบาล
		พฤหัสบดี		ศึกษาจากบุคคลที่มีความรู้
		จันทร์		เสนอกิจกรรมที่เด็กต้องการเรียนรู้
		อังคาร		ลงมือปฏิบัติทำผลงาน सानปลาจากใบมะพร้าว
		พุธ	ทำไม้กวาดทางมะพร้าว	
8		พฤหัสบดี	ขั้นที่ 3 การประเมินผล	นำเสนอผลงาน ทบทวนความรู้และสรุป เรื่องราวที่ได้จากการเรียนรู้ร่วมกัน

ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย
ที่ส่งเสริมความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัย เรื่อง : ขนมหไทย

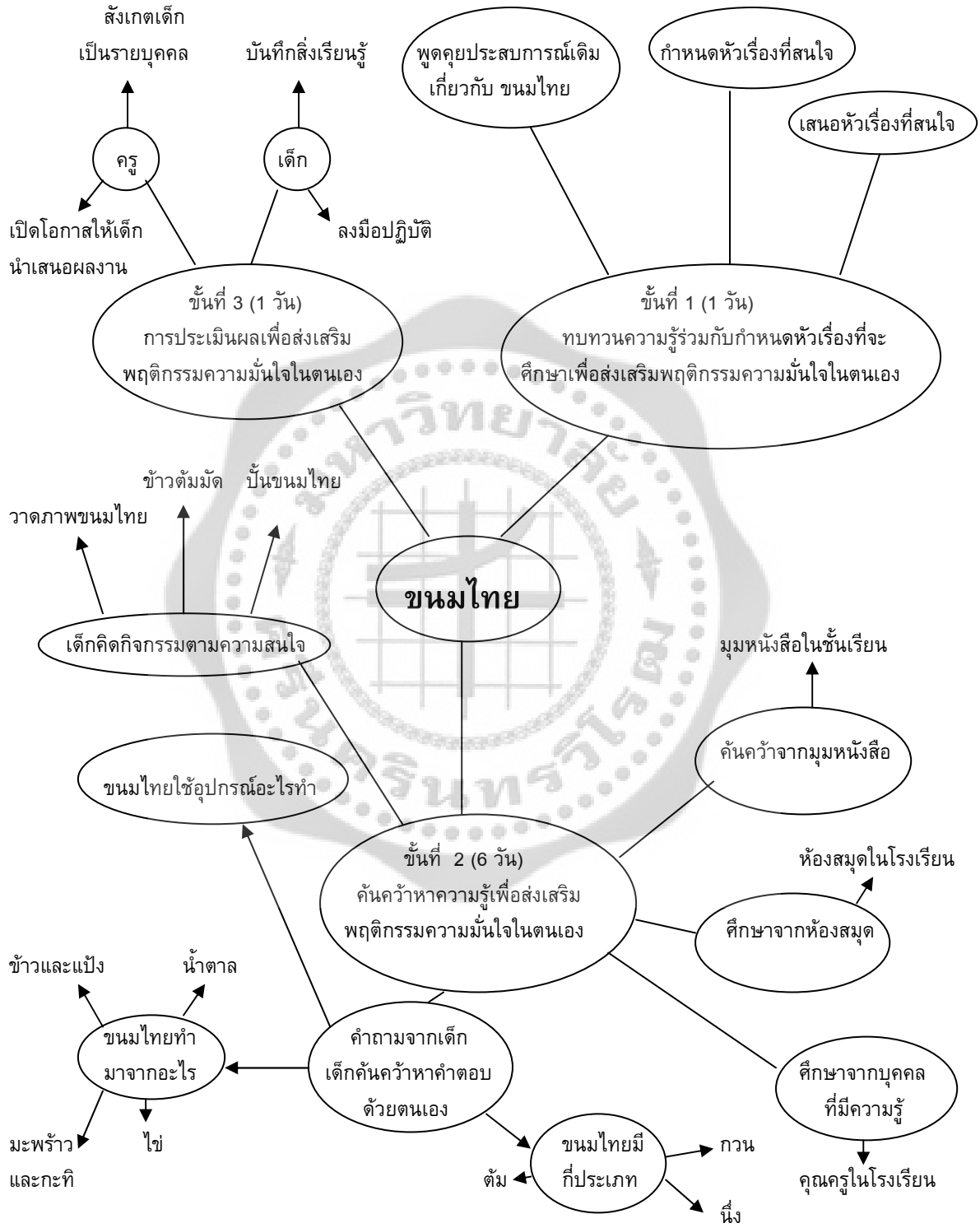
การจัดการเรียนรู้	บรรยากาศการเรียนรู้
<p>ขั้นที่ 1 ขั้นทบทวนความรู้และเลือกหัวข้อ เรื่องเนื้อหาที่สนใจ 1. วันจันทร์ กำหนดหัวข้อ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. สร้างบรรยากาศในชั้นเรียนด้วยการร้องเพลง “มาโรงเรียน 2. พูดคุยกับเด็กถึงสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัวเด็ก โดยใช้คำถาม <ul style="list-style-type: none"> - เด็กๆ เห็นอะไรบ้างที่อยู่บริเวณรอบๆ โรงเรียน - เด็กเดินมาโรงเรียนพบอะไรบ้าง 3. พูดคุยจนกระทั่งได้หัวข้อที่เด็กสนใจ คือเรื่อง “ขนมหไทย” 4. เด็กและครูร่วมกันทบทวนถึงความรู้เดิมเกี่ยวกับขนมหไทยเพื่อนำมาวางแผนในการหาแหล่งที่ศึกษาค้นคว้า 5. ครูให้เด็กวาดภาพเพื่อเล่าประสบการณ์เดิมของตนเองที่เกี่ยวกับขนมหไทย 	<p>เมื่อครูตั้งคำถามถึงขนมหไทยที่เด็กชอบรับประทาน มีเด็กหลายคนตอบว่าข้าวต้มมัด ฝอยทอง ขนมหกล้วย ฯลฯ หลังจากสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นแล้ว เด็กตั้งคำถามที่เด็กต้องการรู้ในเรื่องขนมหไทย เด็กๆ แต่ละคนช่วยกันเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่จะเรียนรู้ด้วยความกระตือรือร้นอยากร่วมกิจกรรม แสดงออกทางคำพูดด้วยความมั่นใจ ให้คำแนะนำ หรือให้ความช่วยเหลือเพื่อน บอกความต้องการของตนให้ผู้อื่นรับทราบ กล้าตัดสินใจทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง</p>
<p>ขั้นที่ 2 ขั้นเด็กค้นคว้าวิจัยหาความรู้ 2. วันอังคาร ศึกษาจาก มุมหนังสือในห้องเรียน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. สร้างบรรยากาศในชั้นเรียนด้วยการสร้างข้อตกลงในการศึกษาที่มุมหนังสือเพื่อเตรียมความพร้อมให้กับเด็ก 2. ให้เด็กศึกษาเกี่ยวกับขนมหไทยจากมุมหนังสือภาพที่เกี่ยวกับขนมหไทยที่มุมห้องเรียน 3. เปิดโอกาสให้เด็กได้แลกเปลี่ยนข้อสงสัยและคำตอบจากเพื่อน 	<p>จากการที่เด็กได้มาศึกษาค้นคว้าหนังสือที่มุมหนังสือในห้องเรียน เด็กๆ มีความพยายามและมีความตั้งใจกระตือรือร้นในการเรียนรู้ทำกิจกรรมด้วยตนเองไม่ทอดทิ้ง ความมั่นใจในตนเองของเด็กเกิดจากการเรียนรู้จากมุมหนังสือ น้องแจนได้ถามคุณครูว่า “พวกหนูอยากดูหนังสือเกี่ยวกับขนมหไทย หากจากมุมไหนได้คะ” ซึ่งเด็กแสดงออกทางคำพูดด้วยความมั่นใจ เมื่อเด็กรู้ว่าหนังสือเกี่ยวกับขนมหไทยอยู่มุมไหน เด็กๆ จึงเดินไปแล้วหาหนังสือจนพบ ซึ่งกิจกรรมนี้เด็กสามารถให้คำแนะนำ หรือปฏิบัติตามข้อตกลงของครูได้อย่างถูกต้อง</p>

การจัดการเรียนรู้	บรรยากาศการเรียนรู้
<p>4.เปิดโอกาสให้เด็กได้เล่าสิ่งที่สนใจจาก การศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง</p> <p>5.ครูบันทึกพฤติกรรมกรการเรียนรู้ของเด็ก</p> <p>6.ให้เด็กได้ลงมือฝึกกระดาษปะเป็นรูป เกี่ยวกับขนมไทย</p>	<p>บอกความต้องการและแนะนำเพื่อนขณะทำกิจกรรม ทำให้เกิดความภูมิใจในตนเองในการหาข้อมูลและได้ คำตอบเพื่อนขณะทำกิจกรรม</p>
<p>3. วันพุธ ศึกษาจากแหล่งเรียนรู้บริเวณ โรงเรียน (ห้องสมุด)</p> <p>1.สร้างบรรยากาศในชั้นเรียนด้วยการทาสี สร้างข้อตกลงในการไปห้องสมุดเพื่อเตรียม ความพร้อมให้กับเด็ก</p> <p>2.ครูพาเด็กๆ ออกไปห้องสมุดเพื่อศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับเรื่องขนมไทย โดยมีคุณครู นภาพร เป็นคุณครูผู้ดูแลห้องสมุดในการให้ ความรู้กับเด็กในการสืบค้นหาหนังสือขนม ไทย</p> <p>3.เปิดโอกาสให้เด็กพูดคุยกันและซักถาม</p> <p>4.เด็กช่วยกันตั้งคำถามที่สงสัยเกี่ยวกับขนม ไทย เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - ขนมไทยมีกี่ประเภท - ขนมไทยส่วนมากมีไว้ใช้ในการพิธีอะไร - ขนมไทยใช้อุปกรณ์อะไรทำ <p>5.ทำแผนผังความคิดเด็กในประเด็นที่เด็ก สงสัย</p>	<p>หลังจากการสนทนา เด็กๆตกลงกันว่าจะไปแหล่ง เรียนรู้ภายในโรงเรียนที่มีหนังสือ เด็กๆ ตกลงกันว่า ไปที่ห้องสมุด โดยสร้างข้อตกลงว่า จะไม่เสียงดัง โดยจะไปหาหนังสือเกี่ยวกับขนมไทย เมื่อเด็กไป ถึงคุณครูนภาพร บรรณารักษ์ประจำห้องสมุดได้ สวัสดิ์ดีทักทายเด็กๆ น้องบอสได้ถามคุณครูว่า “ พวก ผมมาหาหนังสือเกี่ยวกับเรื่อง ขนมไทย ผมจะหาได้ จากมุมไหนของห้องสมุดครับ ” จากการที่เด็กได้มา ศึกษาค้นคว้าหนังสือในห้องสมุด เด็กๆ มีความ พยายามและมีความตั้งใจ กระตือรือร้นอยากร่วม กิจกรรมด้วยตนเองไม่ทอดย แสดงออกทางคำพูด ด้วยความมั่นใจ กล้าทดลองทำกิจกรรมใหม่ ๆ กระตือรือร้นอยากร่วมกิจกรรมและเกิดความภูมิใจใน ตนเองในการหาข้อมูลและได้คำตอบ</p>

การจัดการเรียนรู้	บรรยากาศการเรียนรู้
<p>4. วันพฤหัสบดี ศึกษาจากบุคคลที่มีความรู้เกี่ยวกับขนมไทย</p> <p>1.สร้างบรรยากาศในชั้นเรียนด้วยการทอวงคำคล้องจอง“ขนมไทย” เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับเด็ก</p> <p>2.แนะนำวิทยากรที่จะให้ความรู้เกี่ยวกับขนมไทย จากนั้นคุณครูพิมพ์ฉวี คุณครูวิชาคหกรรม ได้ให้ความรู้เกี่ยวกับขนมไทยกับเด็ก ๆ</p> <p>3.ให้เด็กปั้นดินน้ำมันรูปขนมไทยตามที่เคยเห็นและตาม จิตนาการ</p>	<p>เด็ก ๆ สนุกสนานที่ได้เห็นขนมไทยหลากหลายชนิดและได้ความรู้จากวิทยากร กล่าวแสดงออกทางคำพูดด้วยความมั่นใจในการถามคำถามในสิ่งที่อยากรู้ สบตาคู่สนทนาและบุคคลอื่นในขณะที่พูด กระตือรือร้นอยากร่วมกิจกรรม สามารถทำกิจกรรมโดยเป็นผู้นำหรือผู้ตามที่ดี ให้คำแนะนำหรือให้ความช่วยเหลือเพื่อนได้ ปฏิบัติตามข้อตกลงของครูได้อย่างถูกต้อง บอกความต้องการของตนให้ผู้อื่นรับทราบ เช่น น้องเป็กตามคุณครูว่า “ขนมไทยทำมาจากอะไรครับ” น้องเป็กดีใจที่ได้รับคำตอบในสิ่งที่ตนเองอยากรู้ “ ผมรู้แล้วครับว่าขนมไทยทำมาจาก แป้ง ไข่ น้ำตาล</p>
<p>5.วันจันทร์ เสนอกิจกรรมที่เด็กต้องการเรียนรู้</p> <p>1.สร้างบรรยากาศในชั้นเรียน ด้วยการเล่านิทานเรื่อง “ สงครามขนมหวาน ” ในการเตรียมความพร้อมเด็ก</p> <p>2.เด็กร่วมกันคิดกิจกรรมเกี่ยวกับขนมไทยที่เด็ก ๆ ต้องการทำ โดยใช้คำถามกระตุ้นให้เด็ก ๆ คิดอยากทำกิจกรรมอะไรบ้างที่ได้ศึกษาค้นคว้า เช่น ทำข้าวต้มมัด ปั้นดินน้ำมันเป็นขนมไทย วาดภาพขนมไทย</p>	<p>เด็กสามารถแสดงความคิดเห็นตามความสนใจของตนเองได้ บอกความต้องการของตนให้ผู้อื่นรับทราบ ปฏิบัติตามข้อตกลงของครูได้ถูกต้องกระตือรือร้นอยากร่วมกิจกรรม กล่าวทดลองทำกิจกรรมใหม่ๆ แสดงออกทางคำพูดด้วยความมั่นใจ</p>
<p>6. วันอังคาร ลงมือปฏิบัติทำผลงาน</p> <p>1.สร้างบรรยากาศในชั้นสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนด้วยการร้องเพลง</p> <p>2.เด็กทบทวนกิจกรรมที่เกี่ยวกับขนมไทยที่ร่วมกันคิด</p> <p>3.ครูแนะนำกิจกรรมที่จะทำในห้องเรียน</p> <p>4.เด็กแนะนำอุปกรณ์ในการทำกิจกรรมที่เตรียมมาจากบ้าน</p> <p>5.เด็กลงมือปฏิบัติกิจกรรมที่ตนเองชอบ</p>	<p>ขณะทำกิจกรรม น้องอีฟนำผลงานมาให้คุณครูดูแล้วถามคุณครูว่า “ คุณครูคะน้องอีฟทำสวยไม่คะ” คุณครูบอกว่า “ สวยคะ ” เด็กได้ลงมือปฏิบัติทำผลงานตามความสนใจ ภูมิใจในผลงานของตนเองและชื่นชมในผลงานของผู้อื่น ได้สนทนาพูดคุย แสดงออกทางคำพูดด้วยความมั่นใจ กล่าวทดลองทำกิจกรรมใหม่ๆ กระตือรือร้นอยากร่วมกิจกรรม สามารถทำกิจกรรมโดยเป็นผู้นำหรือผู้ตามที่ดี ให้คำแนะนำช่วยเหลือเพื่อนได้</p>

การจัดการเรียนรู้	บรรยากาศการเรียนรู้
<p>7. วันพุธ นำเสนอผลงาน</p> <p>1.สร้างบรรยากาศในชั้นเรียน ด้วยการสร้างข้อตกลงในการนำเสนอผลงานเพื่อเตรียมความพร้อมเด็ก</p> <p>2.นำชิ้นงานทุกอย่างของเด็กทุกคนมาวางเรียงไว้ แล้วให้ผลัดกันชมผลงานของตนเองและของเพื่อน</p> <p>3.เปิดโอกาสให้เด็กเลือกชิ้นงานของตนเองที่ชอบที่สุดมาเพียง 1 ชิ้น</p> <p>4.เปิดโอกาสให้เด็กพูดให้เพื่อนฟังว่าทำไมถึงชอบชิ้นงานนี้</p>	<p>เด็กต่างพูดคุยให้เพื่อนฟังว่า จะนำกลับไปเล่นที่บ้านบ้างจะนำอวด พ่อ แม่ เด็กต่างดีใจที่จะได้นำผลงานกลับบ้าน เด็กดีใจและมีความสุขเมื่อประสบผลสำเร็จ ยอมรับผลงานพอใจกับการกระทำของตนเอง กล้าตัดสินใจทำสิ่งต่างๆด้วยตนเอง ปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองไม่ทอดทิ้งแม้มีอุปสรรค กระตือรือร้นอยากร่วมกิจกรรม บอกความต้องการของตนให้ผู้อื่นรับทราบ สามารถทำกิจกรรมโดยเป็นผู้นำหรือผู้ตามที่ดี</p>
<p>ขั้นที่ 3 ประเมินผล</p> <p>8. วันพฤหัสบดี ทบทวนความรู้และสรุปเรื่องราวที่ได้จากการเรียนรู้ร่วมกัน</p> <p>1.สร้างบรรยากาศในชั้นเรียน โดยการเล่น เกม “ขนมไทย”</p> <p>2.ให้เด็กวาดรูปสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการศึกษาค้นคว้า</p> <p>3. เปิดโอกาสให้เด็กได้ซักถาม</p> <p>4.เปิดโอกาสให้เด็กนั่งวาดรูปตามกลุ่มเพื่อนที่ชอบได้</p> <p>5.ครูจดบันทึกเรื่องเล่าของเด็กผลงาน</p>	<p>เด็ก ๆ สามารถทำกิจกรรมได้เป็นอย่างดีร่วมมือกันในการเก็บวัสดุอุปกรณ์เข้าที่ โดยที่ครูไม่ต้องบอก สามารถทำกิจกรรมโดยเป็นผู้นำหรือผู้ตามที่ดี ให้คำแนะนำ หรือให้ความช่วยเหลือเพื่อน แสดงออกทางคำพูดด้วยความมั่นใจ กล้าทดลองทำกิจกรรมใหม่ๆ กระตือรือร้นอยากร่วมกิจกรรม ดีใจและมีความสุขเมื่อประสบผลสำเร็จ</p>

ตัวอย่างแผนภูมิแสดงการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย
 ที่มีผลต่อความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัย (web)

ภาคผนวก ค

- ภาพกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย เรื่อง ขนมไทย

ภาพกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย เรื่อง “ขนมไทย”

ขั้นที่ 1 ทบทวนความรู้และเลือกหัวข้อเนื้อหาที่สนใจ

ทบทวนความรู้ เลือกหัวข้อที่น่าสนใจ โดยครูเปิดประเด็นเพื่อให้เด็กได้คิด โดยครูได้ตั้งคำถามว่า “ตอนเช้าๆ ที่เด็กเดินมาโรงเรียน เด็กๆ เจออะไรบ้าง คำตอบของเด็กๆ ก็คือ ต้นไม้ ต้นกล้วย ต้นมะพร้าว คลอง ดอกไม้ ร้านขายขนม รถขายข้าวต้มมัด” หลังจากอภิปรายพูดคุยกันแล้วเด็กๆ ได้เรื่องที่จะศึกษาคือเรื่องขนมไทย ซึ่งในขั้นที่ 1 นี้กระบวนการที่เกิดจากการสนทนา ทำให้เด็กกล้าแสดงออกทางวาจาด้วยความมั่นใจ กระทั่งร้อยร่อนอยากร่วมกิจกรรม สามารถทำกิจกรรมโดยเป็นผู้นำหรือผู้ตามที่ดี บอกความต้องการของตนให้ผู้รับทราบและร่วมมือกันในการทำกิจกรรม

ขั้นที่ 2 เด็กค้นคว้าวิจัยหาความรู้

เด็กศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ภายในห้องเรียน ซึ่งกระบวนการนี้เด็กกล้าทดลองทำกิจกรรมใหม่ๆ กล้าตัดสินใจทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง ให้คำแนะนำหรือให้ความช่วยเหลือเพื่อน

ขั้นที่ 3 การประเมินผล

ซึ่งกระบวนการนี้เด็กลงมือปฏิบัติกิจกรรมที่ตนเองสนใจ เด็กสามารถปฏิบัติตามข้อตกลงของครูได้ ยอมรับผลงาน พอใจกับการกระทำของตนเอง ดีใจและมีความสุขเมื่อประสบผลสำเร็จ

ภาคผนวก ง

- ตารางการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างพฤติกรรมกับจุดประสงค์ IOC

ตารางการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างพฤติกรรมกับจุดประสงค์ IOC

พฤติกรรมความมั่นใจในตนเอง	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 1	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 2	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 3	ΣR	จำนวน ผู้เชี่ยวชาญ	IOC
1. ด้านการแสดงออกอย่างเปิดเผย						
1.1 เด็กแสดงออกทางวาจาด้วยความมั่นใจ	1	1	1	3	3	1.00
1.2 เด็กสบตาคู่สนทนาและบุคคลอื่นในขณะทีพูด	1	1	1	3	3	1.00
1.3 เด็กกล้าทดลองทำกิจกรรมใหม่ๆ	1	1	1	3	3	1.00
1.4 เด็กกระตือรือร้นอยากร่วมกิจกรรม	1	1	1	3	3	1.00
2. ด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม						
2.1 เด็กสามารถทำกิจกรรมโดยเป็นผู้นำหรือผู้ตามที่ดี	1	1	1	3	3	1.00
2.2 เด็กให้คำแนะนำ หรือให้ความช่วยเหลือเพื่อน	1	1	1	3	3	1.00
2.3 เด็กปฏิบัติตามข้อตกลงของครูได้อย่างถูกต้อง	1	1	1	3	3	1.00
2.4 เด็กบอกความต้องการของตนให้ผู้อื่นรับทราบ	1	1	1	3	3	1.00
3. ด้านความภูมิใจในตนเอง						1.00
3.1 เด็กปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองไม่ทอดย้อมแม้มีอุปสรรค	1	1	1	3	3	1.00
3.2 เด็กกล้าตัดสินใจทำสิ่งต่างๆด้วยตนเอง	1	1	1	3	3	1.00
3.3 เด็กดีใจและมีความสุขเมื่อประสบผลสำเร็จ	1	1	1	3	3	1.00
3.4 เด็กยอมรับผลงานพอใจกับการกระทำของตนเอง	1	1	1	3	3	1.00
คะแนนรวม IOC	12	12	12	36	36	1.00

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจแผนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

1. อาจารย์ชยุดา พยุงวงษ์
คุณครูประจำชั้นอนุบาล โรงเรียนอนุบาลทนาพรวิทยา จังหวัดชลบุรี
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชลบุรี เขต 3
2. ศีกษานิเทศก์ ธิตติมา เรืองสกุล
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2
3. อาจารย์ศิวภรณ์ สองแสน
อาจารย์ประจำภาควิชาการศึกษาปฐมวัย
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสังเกตความมั่นใจในตนเองของเด็กปฐมวัย

1. ผศ.ดร. นพดล กองศิลป์
อาจารย์ประจำโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ฝ่ายประถม)
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
2. อาจารย์สนอง ตรงเที่ยง
ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดเชิงกระบือ จังหวัดนนทบุรี
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1
3. ดร.ดารารัตน์ อุทัยพยัคฆ์
ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญพิเศษ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล นางสาวสุจิตราภา ชัยจำรัส
 วัน เดือน ปี เกิด 26 เมษายน 2528
 สถานที่เกิด 51 หมู่ที่ 1 ตำบล ยางหวาย อำเภอ คอนสวรรค์
 จังหวัด ชัยภูมิ 36140

ประวัติการศึกษา

พ.ศ.2547 มัธยมศึกษาปีที่ 6
 จาก โรงเรียนชัยภูมิภักดีชุมพล จังหวัดชัยภูมิ
 พ.ศ.2552 ครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) สาขาวิชา การศึกษาปฐมวัย
 จาก มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
 พ.ศ.2554 การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชา การศึกษาปฐมวัย
 จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

